Poštnina plačana v gotovini.

Leto XIX., št. 99. Ljubljana, sobota 30. aprila 1938 Cena 2 Din

Upravništvo: Ljubljana, Knaflјeva 5 — Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126
Inseratni oddelek: Ljubljana, Šelenburgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Grajski trg 7. Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica 2. — Telefon št. 190
Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljubljana št. 11 842, Praga číslo 78 180, Wien št. 105 241

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno Din 25.—
Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:
Ljubljana, Knaflјeva ulica 5, telefon 3122, 3123, 3124, 3125, 3126 Maribor, Grajski trg št. 7, telefon št. 2440, Celje, Strossmayerjeva ulica štev. 1, telefon št. 65

Rokopisi se ne vračajo.

Nekaj vojaške bilance z Daljnega vzhoda

Težave, na katere je naletela japonska vojska pri podjarmljenju Kitajske, so vzbudile zadnje čase živahne razprave v vrstah vojaških strokovnjakov. Vse velike vojaške strokovne revije objavljajo sestavke z analizami kitajsko-japonske vojne.

Preokret na japonsko-kitajskem bojišču se je pričel prve dni marca meseca. Tehnično izborno organizirana japonska ofenziva je pričela zastajati že pred marcem, vendar pa so se pojavili šele prve dni marca sigurni znaki, da je prodorna sila japonske ofenzive izčrpana in da je nastopil trenutek krize. V vojaškem pogledu ni dosegla japonska ofenziva nikjer postavljenih ciljev. Tako je zastala v severni Kitajski, kjer se ji ni posrečilo spraviti pod popolni japonski vpliv severnih kitajskih provinc, kakor tudi v srednji Kitajski, kjer se je ponesrečil napad na lunghajsko železnico in Hankau. Na jugu je zastala japonska ofenziva proti Kantonu že v prvih njenih početkih.

V prvih dneh aprila so pričeli Kitajci s protiofenzivo, ki ni bila samo nepričakovana, nego po mnenju skoro vseh vojaških strokovnjakov tudi izredno dobro pripravljena. Dotlej prodirajoča in napadajoča japonska vojska je bila preko noči potisnjena v obrambo in to v strategično in taktično nadvse neprikladnih položajih. S kitajsko ofenzivo je bila tudi zadeta temeljna misel japonskih strategičnih operacij, zasnovana na izkustvih abesinske vojne: misel bliskovitega ofenzivnega napada s tehnično moderno opremljenimi četami, sposobnimi za brze in odločilne zmage. Japonski načrt vojnih operacij je v tem pogledu najbolje označil prvi pobornik japonske oborožene ekspanzije general Araki z besedami, da »ne smejo še umolkniti odmevi klica »banzaj« na fronto hitečih čet, ko bodo že zaorili banzaj klici vračajočim se zmagovalcem.«

Kitajsko-japonska vojna bo trajala kmalu že skoraj leto dni. Bilanca njenih uspehov za Japonce v primeri z bilanco v rusko-japonski vojni leta 1904 do 1905 kaže dokaj spremenjen položaj. Dočim je takrat v prvih desetih mesecih japonska vojska že paralizirala udarno moč ruske vojske in jo potisnila v popolno obrambo in s tem že skoraj zapečatila izid cele vojne, smo sedaj šele na pričetku. Japonska vojska se nahaja danes v bolj nevarnem položaju, nego se je nahajala vseh deset mesecev dosedanjih vojnih operacij proti Kitajcem. Razna znamenja kažejo, da so pravilno ocenjevali moč in udarno silo japonske vojske tisti vojaški strokovnjaki, ki so že lansko leto napovedovali, da bo izkrvavela na prostranem ozemlju Kitajske z njenimi neizčrpnimi rezervoarji ljudskega materiala.

Uspeh ali neuspeh japonske vojske na kitajskem bojišču bo imel na Japonskem tudi nedogledne notranjepolitične posledice. Že dosedanji neuspehi so močno škodovali prestižu japonske vojske v domovini. Vodstvo japonske vojske se nahaja danes pred težkimi odločitvami. Po mišljenju vojnih strokovnjakov je za vzdrževanje ekspedicijskega kora na Kitajskem že do sedaj angažirana skoraj vsa japonska vojna in gospodarska moč. Kitajska vojna stane dnevno težke milijone in med japonskimi političnimi kakor gospodarskimi krogi se čujejo vse bolj pogosto glasovi, da je treba najti čimpreje časten izhod iz opasnega podjetja. Zanimivo je, da se nazoru teh opozicijskih krogov pridružuje tudi organ nemške vojske »Militär-Wochenblatt«. Ta ugledna vojaška revija opozarja na pomanjkljivosti japonske oborožitve, ki so se pokazale z operacijami na Kitajskem. Pokazalo pa se je po njenih informacijah tudi, da je bil japonski generalni štab netočno informiran o odporni sili kitajskega naroda. Skoro vsi japonski vodilni vojaški krogi so računali s tem, da bodo japonske motorizirane divizije v enem zaletu osvojile prostrana ozemlja Kitajske in z enim silnim sunkom razbile kitajsko vojsko. Potek desetmesečnih operacij je pokazal, da so Kitajci spretno izrabili obsežnost svojega teritorija in s premišljenim umikanjem onemogočili usoden spopad, v katerem bi lahko japonska vojska prizadejala kitajski armadi smrtni udarec. Medtem so Kitajci reorganizirali svojo vojsko in jo opremili z modernim vojnim materialom, katerega dobavljajo v tihem dogovoru tako Rusi, kakor Angleži, Američani in Francozi.

Seveda tudi Japonci niso držali križem rok. Vodstvo japonske vojske in mornarice vse bolj pritiska na vlado, da naj vrže v boj proti Kitajcem vse razpoložljive materialne moči. Spričo prekarnega položaja, v katerem se nahaja japonska vojska, vladi tudi ne bo preostalo drugega, kakor odobravati vse večje angažmaje tako v materialnem pogledu, kakor v uporabi vse večjega ljudskega materijala. Zaradi tega bodo Japonci na Kitajskem gotovo še dosegli večje ali manjše uspehe, ker bodo morali v bodoče tvegati vse, da ohranijo prestiž svoje vojske. Ne glede na to pa je sedaj že gotovo, da se bo kitajsko-japonska vojna mnogo bolj zavlekla, kakor je računal ob njenem izbruhu japonski generalni štab. Kitajska je namreč v teku borbe z japonskimi napadalci pokazala, da je sposobna voditi strategijo izmučenja napadalca s pomočjo razsežnosti svojega ozemlja in s pritegovanjem vse večjih ljudskih mas. Dočim zapada Japonska v težko notranjo psihološko krizo, se Kitajska moralno krepi in konsolidira v zavesti, da je sposobna odbijati sicer izborno pripravljeni japonski napad. Moderno vojno ne tvorijo samo materialne bitke, nego igrajo kljub vsemu napredku tehnične oborožitve v njej še vedno veliko vlogo politični in psihološki momenti. Japonski napad je vzbudil v kitajskem narodu doslej neslutene sile, ki imajo svoj izvor v spoznanju usodne povezanosti posameznih delov ogromnega državnega teritorija, kakor tudi poedinih plemen. In tako lahko zasleduje objektiven opazovalec danes na Kitajskem formiranje nove nacionalistično-revolucionarne zavesti, ki objema vedno širše narodne sloje, med katerimi je bila še do včeraj nacionalna zavest neznan pojem. Posledica prebujanja kitajske nacionalne zavesti so tudi številne iregularne četniške formacije, ki prizadevajo kljub svoji nevojaški obliki vedno težje skrbi japonski vojski.

Japonski generalni štab pa je obremenjen s prihajajočo pomladjo še z eno težko brigo. Bliža se čas poplav. V aprilu pričenjajo naraščati kitajske reke in prestopati svoje bregove. Predvsem »kitajska nadloga« Rumena reka. Kitajci so znani regulatorji rek. Zgradili so največji sistem reguliranega vodnega omrežja, kar jih je na svetu. V toku državljanske vojne pa so skoraj povsem zanemarili vzdrževanje nasipov, ki so se pričeli rušiti na mnogih mestih. Povrh so še umikajoče se kitajske čet ena mnogih mestih same prekopale nasipe in poplavile zapuščeno ozemlje. S tem so pripravile vse za katastrofo, kakršne ne pomni svet in Kitajska že nekaj stoletij. Po mnenju inozemskih strokovnjakov groze neminovne poplave milijonom in milijonom prebivalcev v provincah Šantung in v severnem Honanu. V tem primeru Japoncem ne bo preostalo drugega, kakor nagel umik iz obeh teh provinc — če bo seveda še čas zato. Kitajci smatrajo danes poplavljanje svojega ozemlja prav tako kot obupno ali uspešno orožje, kakor so ga nekoč na Holandskem Holandci v bojih proti Špancem, ali pa Belgijci med svetovno vojno v Flandriji in pri Ypernu. Kitajci so krstili ta način vojskovanja z Japonci s »tigrovsko strategijo«. Kitajski pregovor namreč pravi: »Če hočeš tigra pokončati, potem se zastrupi.« Z drugimi besedami, če je tiger napadel človeka brez orožja, potem naj se naglo zastrupi, da si bo prihranil bolečine in vzel s seboj na drugi svet še roparsko zver..

Zveza med Francijo in Anglijo

Londonska konferenca zaključena v znaku solidarne evropske politike obeh zapadnih velesil

London, 29. aprila. h. Razgovori francoskih in angleških državnikov so se nadaljevali danes dopoldne ob 10.30 pod predsedstvom ministrskega predsednika Chamberlaina. Pred tem so imeli nekateri člani francoske delegacije z uradniki angleškega zunanjega ministrstva informativen razgovor o sestavi zaključnega komunikeja londonskega sestanka. Dopoldanski razgovori so bili v glavnem posvečeni češkoslovaškemu in srednjeevropskemu problemu, ki so ga danes obravnavali v vseh podrobnostih. Kakor v vseh drugih točkah, je tudi o tem problemu prišlo med Anglijo in Francijo do popolnega sporazuma. Ob 13. so bili razgovori prekinjeni in so se udeleženci udeležili kosila, ki ga je priredil v zunanjem ministrstvu angleški zunanji minister lord Halifax. Takoj po kosilu so se razgovori nadaljevali. Na popoldanskem sestanku so razpravljali o položaju na Daljnem vzhodu. Razgovori so bili končani malo pred 17. uro. Nato je sledilo še kratko posvetovanje o zaključnem komunikeju.

Komunike

Ob 17. je bil novinarjem izročen naslednji uradni komunike:

Francoski ministrski predsednik Daladier in zunanji minister Bonnet sta imela za časa svojega bivanja v Londonu vrsto razgovorov z angleškim ministrskim predsednikom Chamberlainom in zunanjim ministrom lordom Halifaxom ter ostalimi angleškimi ministri. V duhu sedanjega zaupanja, ki izvira iz tesnih in prijateljskih odnošajev med obema državama, so državniki razpravljali o vseh glavnih vprašanjih, ki so v zvezi z ohranitvijo miru. Proučili so rezultate nedavnih razgovorov lorda Pertha z italijanskim zunanjim ministrom grofom Cianom, ki so podani v že objavljenem angleško-italijanskem sporazumu. Francoski ministri so odobrili ta prispevek k evropskemu pomirjenju, angleški ministri pa so izrazili upanje, da bodo tudi razgovori, ki jih je pričela francoska vlada z italijansko vlado, prav tako dovedli do zadovoljivih rezultatov. Pomirjenje v Sredozemlju, ki naj bo rezultat teh sporazumov, bo pripomoglo k uveljavljenju načrta z dne 4. novembra 1937 glede repatriacije inozemcev, ki sodelujejo v španski državljanski vojni, in pospešilo sklenitev pogodbe o umiku vojnega materiala.

Na konferenci so posvetili vso pozornost položaju v Srednji Evropi ter je bil dosežen dogovor o akciji, ki bo najkoristnejša pobuda za mirno in pravično rešitev problemov, ki se pojavljajo na tem ozemlju.

Ministri so proučili tudi številna vprašanja, ki se nanašajo na položaj v vzhodni Evropi in izkoristili to priliko tudi za obravnavo gotovih problemov, ki bodo na dnevnem redu prihodnjega zasedanja sveta Društva narodov. Francoska in angleška vlada sta sklenili, da se bodo razgovori med obema generalnima štaboma, ki so predvideni s pogodbo z dne 10. marca 1936, v kolikor bo to potrebno, nadaljevali. Po zelo odkritih in temeljitih razgovorih je bilo na sestankih ponovno ugotovljeno, da veže Anglijo in Francijo najtesnejša interesna skupnost. Dogovorjeno je bilo, da bosta obe vladi v sedanjih okoliščinah nadaljevali in še bolj poglobili svojo politiko posvetovanja o čim tesnejšem sodelovanju glede obrambe ne samo svojih skupnih interesov, marveč tudi interesov onih idej nacionalnega in mednarodnega življenja, ki tako tesno družijo obe državi.

Daladier: Več kakor smo pričakovali

London, 29. aprila. h. Francoski ministrski predsednik Daladier in zunanji minister Bonnet sta se nocoj z letalom vrnila v Pariz. Pred svojim odhodom je ministrski predsednik Daladier na croydonskem letališču sprejel novinarje ter jim dal naslednjo izjavo: Z največjo odkritosrčnostjo vam lahko izjavim, da odhajam iz Londona z najboljšimi vtisi o angleških državnikih. Razgovori o vseh problemih, ki smo jih obravnavali, so se razvijali v duhu najiskrenejšega zaupanja in največje prisrčnosti. Dosežen je bil sporazum, ki pomeni več, kakor pa smo mogli želeti in pričakovati. Dejstvo je, da so ne samo naši skupni interesi nego tudi skupne ideje, ki vežejo obe državi pripomogli k temu sporazumu. Zaključni komunike ničesar ne pretirava in mogel bi reči, da pove baš nasprotno, mnogo manj kakor pa se je v resnici sklenilo.

Veliko zadovoljstvo v Angliji

London, 29. aprila. h. Hiter in uspešen zaključek angleško-francoskih posvetovanj so v vseh političnih in parlamentarnih krogih v Londonu sprejeli zelo ugodno. Diplomatske kroge je zelo presenetilo, da je bila diskusija o tako resni pogodbi, kakor je pogodba o koordinaciji vseh obrambnih sredstev, ki naliči vojaški zvezi obeh velesil, končana v okviru razmeroma kratkih razgovorov, čeprav so bila prvotno v načrtu posvetovanja še celo soboto Francoski državniki ne prikrivajo svojega zadovoljstva in priznavajo, da so se njihova pričakovanja uresničila še v večji meri, kakor pa so računali. V popolnem soglasju je bilo obravnavano postopanje obeh vlad glede zbližanja z Italijo. Kar se tiče posvetovanj o Srednji Evropi, se doznava, da je francoski ministrski predsednik Daladier v zelo živih besedah in v polnem razumevanju interesov Češkoslovaške obrazložil angleškim državnikom položaj v Srednji Evropi. Francoski in angleški državniki so pri tej priliki podrobno proučili poročila češkoslovaške vlade o manjšinskim vprašanju in o stališču Češkoslovaške. Podrobno so obravnavali tudi vprašanje gospodarske podpore državam srednje in južnovzhodne Evrope. Sprejet je bil sklep, da naj gospodarski strokovnjaki to vprašanje v vseh podrobnostih čim prej prouče in predložo svoje poročilo vladama obeh velesil. Kar se tiče Češkoslovaške, gledajo po izmenjavi misli med angleško in francosko vlado z največjim optimizmom na rešitev vseh obstoječih težkoč.

Navdušenje v Franciji

Pariz, 29. aprila. h. V francoskih krogih so sprejeli potek in rezulat londonskega sestanka z največjim zadovoljstvom. Posebno naglašajo, da so se londonski razgovori razvijali v duhu, kakršnega si ni mogoče boljšega želeti za bodočnost angleško-francoskih odnošajev. S posebnim zadovoljstvom beležijo počastitev, ki je bila obema francoskima državnikoma izkazana na angleškem dvoru, kjer sta bila gosta kralja Jurija. V tem ne vidijo samo zunanjo kurtoazijo, s kakršno že deset let ni bil odlikovan noben tuj državnik, marveč podčrtavajo tudi političen pomen tega dogodka. Chamberlain in Halifax piše »Intransigeant«, ki sta prevzela določene obveznosti napram Franciji, sta mogla govoriti samo v imenu Anglije, kralj Jurij, ki je poglavar britanskega svetovnega imperija, pa je dal tem obveznostim sankcijo tega svetovnega imperija. Odločilni korak je storjen. Francosko-angleško prijateljstvo se je pretvorilo v francosko-angleško alianco. Oživljena je ne samo stara entente cordiale, marveč pomeni to tudi alianco, ki mora po svojem značaju spremeniti razvoj evropskih dogodkov, kajti dogovor, ki je bil sklenjen v Londonu, predstavlja najtesnejšo povezanost vse obrambne sile Anglije in Francije na kopnem, na morju in v zraku. Sporazum je popoln. Vsa vprašanja, za katere polnih 20 let ni bilo mogoče najti rešitve, so bila urejena v par urah. Pred tem sestankom so se omejevale obveznosti Anglije napram Franciji na dolgo obljubo pomoči za primer neizzvanega napada Nemčije na francoske meje. Sedaj je ta formula razširjena. Francosko-angleško sodelovanje se nanaša na celokupni zapad in na celokupno Sredozemlje. Zaključni komunike predstavlja novo »magna carta entente cordiale«, ki je temelj novega francosko-angleškega zavezništva. Daladier in Bonnet se lahko zadovoljna vračata v Francijo. Prinašata več, kakor pa sta upala, prinašata resnično jamstvo miru. V sličnem smislu pišejo tudi vsi drugi večerni pariški listi.

Berlin presenečen

Berlin, 29. aprila. h. Tudi berlinski listi potrjujejo informacije o dalekosežnem sporazumu, ki je bil dosežen na londonskem sestanku francoskih in angleških državnikov. Iz poročil berlinskega tiska se vidi, da do sedaj niso verjeli, da bo londonski sestanek rodil take rezultate. V londonskih sklepih vidijo ustvaritev najtesnejše vojaške zveze med Francijo in Anglijo. Berlinski listi se v svojih poročilih v glavnem omejujejo na ponatis informacij londonskega in pariškega tiska, pri čemer pa poudarjajo, da je bilo češkoslovaško vprašanje v ospredju londonskih posvetovanj. Celo Angliji prijazna »Deutsche Allgemeine Zeitung« ne prikriva svoje nevolje zaradi stališča, ki ga je zavzela angleška vlada. List opozarja na govor, ki ga je imel nedavno berlinski angleški poslanik Neuville Henderson v Hamburgu, ko je dejal, da je Anglija sicer pomorska, Nemčija pa kontinentalna država, da pa to še ne pomeni, da Nemčija ne bi bila zainteresirana v prekomorju, Anglija pa na kontinentu. Kakor pa se sedaj kaže, piše list, je interes Anglije v tem, da v zvezi s svojim mrzličnim oboroževanjem kupuje žito na Češkoslovaškem in južnovzhodni Evropi, da bi te države rešila pred gospodarskim pritiskom Nemčije. Ti načrti pa so ravno tako megleni, kakor svoječasni načrt dr. Hodže in še prejšnji podunavski načrt francoskega idealista Herriota. Če so v Londonu kovali te načrte zato, da bi ovirali Nemčijo, potem nima to nič skupnega z legitimnimi interesi Anglije. To pa tudi kaže, komu je na tem, da se širi nezaupanje med narodi. Mi jim moramo dati samo ta dober nasvet, da naj gresta Nemčija in Anglija druga drugi čim bolj s poti.

V berlinskih diplomatskih krogih so izzvala izvajanja nemškega tiska najrazličnejše komentarje. Vsekakor se kaže, da je zanimanje zapadne Evrope za Češkoslovaško in sploh Srednjo Evropo izzvalo v nemških krogih zelo velik odmev.

Čsl. problem

Pariz, 29. aprila. h. Agencija Radio poroča o današnjih razgovorih v Londonu, da so bili glavni današnji razgovori francoskih in angleških državnikov posvečeni Češkoslovaški. Ministrski predsednik Daladier je v obširnem ekspozeju z vseh strani osvetlil vprašanje Srednje Evrope. Najprej je podal sliko zgodovinskega razvoja in pozval angleške državnike, naj premislijo, kakšne bi bile posledice nove spremembe srednjeevropskega zemljevida. Nato je Daladier razpravljal o problemu nemške narodne manjšine v Češkoslovaški in pozval angleške državnike, da konkretizirajo svoje stališče v tem pogledu. Kot tretji problem je obravnaval Daladier češkoslovaško vprašanje z vojaškega stališča in podrobno nanizal obrambne možnosti, ki so na razpolago Češkoslovaški v primeru kakega napada. Daladier se je dotaknil nato tudi novega gospodarskega položaja, ki je nastal v Srednji Evropi po priključitvi Avstrije k Nemčiji. Francoski in angleški državniki so nato v zvezi s češkoslovaškim problemom proučili vsa gospodarska vprašanja in podrobno razpravljali o možnosti povečanja uvoza Anglije in Francije iz držav srednje in južnovzhodne Evrope. Na vsak način je sigurno, da je Daladier, ki je potoval v London predvsem z namenom, da se seznani podrobno s stališčem Anglije glede problemov Srednje Evrope, dosegli v tem pogledu popoln uspeh ter se zadovoljen vrača v Francijo.

Seja praške vlade

Praga, 29. aprila. h. Vlada je imela danes od opoldne do pozno zvečer trajajočo sejo, na kateri je razpravljala o mednarodnem položaju. Sproti je proučevala sporočila iz Londona.

Obseg vojaškega sodelovanja

London, 29. aprila. b. Kakor se doznava iz zanesljivega vira, obsega angleška zamisel vojaškega sodelovanja s Francijo v glavnem dve točki: 1. skupno obrambo v zapadni Evropi in 2. razdelitev dela za izvedbo te obrambe. Generalni štabi bodo zato izdelali v najkrajšem času podrobne obrambne načrte za razne možnosti napada, tako na primer za Holandsko, Belgijo, Francijo in Anglijo vsako posebej. Angleži naj bi po angleški zamisli prevzeli vse pomorske operacije s sodelovanjem letalstva, na kontinent pa naj bi poslali manjšo armado, ki naj bi bila tehnično na višku. Kakor glede obrambe, tako naj bi si Francija in Anglija delili tudi vse vojne dobave, tako dobave orožja kakor dobave surovin in živeža. Glede letalstva naj bi Anglija poskrbela predvsem za bombnike, medtem ko naj bi se Francija založila v prvi vrsti z lovskimi in zasledovalnimi letali. Končno naj bi se obe stranki dogovorili, da si stavljate na razpolago vsa svoja letališča, tako da bi lahko Anglija Francijo in Francija Anglijo medsebojno branile v popolni vzajemnosti.

Seja francoske vlade

Pariz, 29. aprila. h. Jutri popoldne bo v Elizejski palači izredna seja ministrskega sveta pod predsedstvom prezidenta republike. Na seji bosta Daladier in Bonnet poročala o poteku in rezultatih londonskega sestanka z angleškimi državniki.

Rusija in Japonska

Obojestranske intervencije zaradi mnogih neurejenih stvari

Moskva, 29. aprila. b. Ruski poslanik v Tokiju Slavucki je že 4. aprila stavil japonskemu zunanjemu ministru Hiroti predlog za istočasno sporazumno rešitev cele vrste medsebojnih nesporazumov. Sovjetska vlada je zahtevala med drugim takojšnjo vrnitev nekega ruskega poštnega tetala, zajetega z moštvom vred v Mandžuriji, nadalje vrnitev ladij »Vimpel« in »Kusneckstroj« ter njunih moštev, izpustitev 4 sovjetskih državljanov, aretiranih ob reki Amur, ter končno plačilo dne 23. marca zapadlega obroka za odkup vzhodnokitajske železnice. V zameno bi sovjetske oblasti izpustile 8 Japoncev, ki so bili aretirani v znak represalij za zaplenitev ladje »Vimpel«, nadalje bi vrnile vse zaplenjene japonske ladje in čolne ter bi končno znova proučile pritožbe japonskih koncesionarjev na Sahalinu glede dostavljanja pošte ter glede zopetne otvoritve japonskega konzulata v mestu Oha na Sahalinu.

Kakor se sedaj doznava, je japonsko zunanje ministrstvo naslovilo sovjetsko vlado glede vseh navedenih zahtev na madžursko vlado, ki je edina pristojna za zadevno ureditev medsebojnih sporov, obenem pa je postavilo še nove japonske zahteve glede takojšnjega podpisa nove ribiške konvencije z Rusijo ter glede zopetne otvoritve japonskih konzulatov v Habarovsku in Blagoveščensku. Ruski poslanik je v odgovor na nove japonske zahteve opozoril japonsko zunanje ministrstvo, da je hotela sovjetska vlada mirno urediti nekaj visečih vprašanj med obema državama, ne da bi se sicer niti najmanj hotela dotikati njune splošne politike. Tudi se sovjetska vlada nikakor ne želi pogajati z japonsko glede vprašanj, ki so bila medsebojno že urejena, kakor na primer glede obeh navedenih japonskih konzulatov, ali glede vprašanj, katerih ureditev bi zahtevala predolga pogajanja, kakor na primer glede novega ribiškega dogovora. Ker pa japonska vlada na te predloge ni pristala, češ, da je za vse pristojna samo madžurska vlada, je sedaj rusko poslaništvo v Tokiju ponovno interveniralo v japonskem zunanjem ministrstvu s predlogom o sporazumni ureditvi vseh visečih vprašanj. Ako odgovori Japonska pozitivno, je Rusija pripravljena ugoditi nekaterim japonskim zahtevam. Japonska vlada doslej na ta najnovejši predlog še ni odgovorila.

18 japonskih letal sestreljenih

Hankov, 29. aprila. 39 japonskih letal je danes krožilo nad pokrajino okoli Hankova. Ob 14.40 so vrgla nekaj sto bomb na arzenal in na postajo. Z njimi se je spustilo v boj okoli 40 kitajskih lovskih letal, ki so sestrelila 6 japonskih bombnikov in 12 lovskih letal. Sestreljena so bili tudi 3 kitajska lovska letala.

Prvi majnik v ČSR

Stranke vladne koalicije bodo skupno manifestirale enotnost vsega čsl. naroda

Praga, 29. aprila b. Kakor smo že poročali, so stranke vladne koalicije sklenile, da prirede proslave prvega maja v vseh mestih, kjer se bodo vršile, skupno, da tako manifestirajo enotnost vsega češkoslovaškega naroda. Narodni svet je v ta namen sestavil poseben proglas pod geslom: Za edinstvo naroda, varnost republike demokracijo in mir! V Pragi bo prvomajska proslava na Vaclavskih namjestih. Proglas češkoslovaškega narodnega sveta bo prečital praški primator dr. Zenkl. Narodni svet pričakuje, da se bo udeležilo prvomajske manifestacije vse praško prebivalstvo, ki je za demokratični in nacionalni program ter republikansko-demokratično ustavo.

V Bratislavi se pogajajo zastopniki Hlinkove slovaške ljudske stranke, karpatsko-nemške stranke (kakor se imenuje slovaški privesek sudetsko-nemške stranke) ter združenih madžarskih strank za skupne nastope pri prvomajskih proslovah. Sklenjeno je bilo, da naj se te proslave organizirajo skupno pod geslom: Za avtonomijo Slovaške! Potemtakem se bosta v Bratislavi vršili dve prvomajski proslavi, proslava vseh strank vladne koalicije ter ona, ki jo bodo priredile združene opozicionalne stranke na čelu s hlinkovci, Madžari in karpatsko-nemško stranko. Opozicija je nadalje sklepala o skupnem nastopu vseh njenih strank tudi pri občinskih volitvah, ki bodo v Bratislavi dne 22. maja, vendar pa doslej v tem pogledu še ni bil dosežen sporazum.

Vodja propagandnega urada sudetsko-nemške stranke je izdal na vse člane stranke proglas, v katerem jih svari da ne sme dne 1. maja nihče izostati od skupnih proslav stranke, ker je prihodnja nedelja dan vodje stranke, Henleina.

Izmišljotine o zaroti čsl. oficirjev

Praga, 29. aprila. h. ČTK najodločnejše demantira članek berlinskega »Angriffa« in včeraj in danes po nemškem radiu razširjene vesti o nekaki zaroti češkoslovaških oficirjev. Te vesti so ali zlobna izmišljotina, ali pa provokacija.

Hendersonovi sestanki v Pragi

Praga, 29. aprila. br. Poslanec angleške delavske stranke Artur Henderson je danes v Pragi zaključil svoje studijsko potovanje po Srednji Evropi. Po obisku v Budimpešti se je za tri dni ustavil v Pragi, kjer je obiskal skoraj vse politične voditelje, od skrajne desnice do skrajne levice. Sestal se je tudi z voditeljem sudetskonemške stranke Konradom Henleinom. Danes je imel ponovno daljši razgovor z ministrskim predsednikom dr. Hodžo in zunanjim ministrom dr. Krofto. Na koncu se je ponovno sestal z voditeljem čsl. socialno demokratske stranke Hamplom, nakar je z letalom odpotoval v London, kjer bo vodstvu svoje stranke poročal o svojih vtisih. Izdelati namerava zlasti obširen referat o položaju Češkoslovaške, ki je sedaj v ospredju mednarodnega zanimanja.

Zastoj v operacijah na španskih bojiščih

Vrhovni komandant valencijske Španije v Castellonu

Barcelona, 29. aprila. Včeraj popoldne je prispel v Castellon de la Plana general Miaja, ki je po ločitvi Katalonije od ostale republikanske Španije v slednji prevzel poveljstvo nad vso republikansko vojsko. General Miaja je pregledal razne obrambne naprave okrog Castellona, nato pa se je odpeljal na bližnjo fronto, ki jo je podrobno inspiciral. Njegovemu potovanju pripisujejo velik pomen. Castellon de la Plana naj bi se v kratkem spremenil v prav tako nezavzetno trdnjavo kakor Madrid. V gorah pred Castellonom se mora za vsako ceno ustaviti nacionalistično prodiranje proti jugu, ker bi drugače republikancem v tem delu Španije grozila nevarnost, da jih nacionalisti docela obkolijo.

Huda nalivi v Kataloniji in v castellonski ter teruelski pokrajini so povsem onemogočili sleherne operacije na frontah. Le na odseku fronte ob reki Alfambri so nacionalisti zavzeli še nekaj manj pomembnih postojank ter vzpostavili zvezo med Ejnelom in Aliagom. Tudi na skrajnem severnem odseku katalonske fronte se je zvrstilo davi nekaj spopadov v bližini Ortenasa in Cabelle, ki pa niso dali nikakega bistvenega rezultata.

Lizbona, 29. aprila. AA. V svojem včerajšnjem zunanjepolitičnem ekspozeju v parlamentu je ministrski predsednik Salazar napovedal, da bo portugalska vlada kmalu uradno priznala vlado generala Franca. Obenem je pa poudaril prijateljsko zvezo Portugalske in Anglije, ki že več stoletij druži obe državi. O splošnem položaju v Evropi je rekel, da delujeta na eni strani idealistična politika, ki dopušča, da se svet zanaša na nek splošni mir in na pogodbe v okviru Društva narodov, na drugi pa realistična, ki se lahko ponaša z nekaterimi stvarnimi uspehi. Kar pa se Portugalske tiče, se je treba bati prve kakor druge.

Prvi maj v Madridu

Madrid, 29. aprila. AA. Madridski guverner je prebivalstvu izdal poziv, v katerem zahteva, da delavstvo 1. maja prav tako opravlja svoje posle, kakor druge dneve. Poziv med drugim pravi, da izredne razmere zahtevajo, da se ukine letos tradicionalna proslava 1. maja.

Glas švicarskega zgodovinarja o novem položaju

J. R. Salis, švicarski vseučiliški profesor in znani zgodovinar, objavlja v zadnji številki ugledne švicarske revije »Neue Schweizer Rundschau« globoko študijo o novem položaju Švice. Zanimivi so njegovi zaključki glede švicarskega stališča do poslednjih sprememb. Salis piše med drugim:

Vprašanje zase je naša nada, da bi kmalu prenehala visoka konjunktura nacionalizma v današnjem svetu, da bi mogli spet izpolniti svoje naloge v osrčju Evrope. Toda prav sedaj se zavedamo, da je Švica naša edina domovina, ki nam more prav tako zadoščati v državnem in narodnem pogledu. Kdor danes med nami drugače misli, se podaja na nevarno pot pojmovnih in čustvenih zablod, v katerih dvoumno politično zadržanje ni več mogoče. Naše zadržanje mora biti samo odraz popolnega samozadoščanja državno edinega, duhovno zdravega in politično svobodnega naroda. O smislu in vsebini naše države se je pri nas sicer veliko razpravljalo, toda njena neodvisnost, še bolj pa njen obstoj sta bila vselej izven vsakega dvoma. V pogledu naših mej pa lahko tudi mi rečemo z Mussolinijem, da so nam svete, da se o njih ne more razpravljati, temveč da jih samo lahko branimo. Zadržanje vsega švicarskega ljudstva, še bolj pa zadržanje vseh naših odgovornih politikov brez izjeme vpliva na nas v vsakem pogledu zelo spodbudno. Politični refleksi poslednjih dogodkov so pri nas zdravi. Mimo vseh razlik v jeziku, veri in strankarskem prepričanju sta na mah prodrla spoznanje in volja, da nam mora biti v teh težkih časih naša edina, vsem skupna ideologija samo — domovina, edina dinamika pa naša neomajna in trdna obrambna volja proti vsem napadom od zunaj. Prav tako smo dolžni, da ohranimo svojo državno obliko brez slehernega inficiranja od zunaj, kajti, četudi kdaj zabavljamo v ožjem krogu, nam mora biti na zunaj vse sveto, kar je v zvezi z državo. To je, kar moramo postaviti napram ostalemu svetu z naše strani, ne da bi zaradi tega hotel biti učitelji komurkoli. Z izjemo norcev in izdajalcev, za katere imamo pri nas posebne hiše, mora biti vse ostalo, kar živi v državi, pripravljeno samo na obrambo.

Poskusna parada v Rimu

Rim, 29. aprila. br. V navzočnosti predsednika vlade Mussolinija so danes priredili generalno izkušnjo za veliko vojaško parado, ki bo prirejena na čast nemškemu kancelarju Hitlerju ob priliki njegovega obiska v Rimu. Pri paradi je sodelovalo 30.000 vojakov, 2.500 konj, 600 oklopnih avtomobilov, 400 tankov, 600 topov različnih kalibrov ter več tisoč raznih drugih tehničnih pomožnih oddelkov.

Francoski finančni dekreti

Pariz, 29. aprila. h. Finančni dekreti francoske vlade bodo objavljeni 3. maja. Odobriti jih mora še ministrski svet, ki se bo sestal v ponedeljek dopoldne pod predsedstvom predsednika republike Lebruna.

Prof. Wenckenbach se naseli na Poljskem

Varšava, 29. aprila. h. Znani avstrijski zdravnik univ. prof. dr. Wenckenbach se je obrnil s posredovanjem poljskega generalnega konzula v Pragi na poljsko vlado s prošnjo, da mu dovoli stalno naselitev na Poljskem. Profesor Wenckenbach je moral po dogodkih v Avstriji zapustiti Dunaj. Kakor znano, je bil svoječasno kot medicinska kapaciteta pozvan tudi k smrtni postelji maršala Pilsudskega.

Protižidovsko akcijo vodi komisar Bürckel

Dunaj, 29. aprila. b. Vsi današnji dunajski listi objavljajo naslednjo odredbo avstrijskega komisarja Bürckela:

1. Da je na Dunaju preveč Židov, to vedo Židje sami. Naj si zaradi tega nihče ne dela prevelikih skrbi. Poskrbeli bomo, da bo Dunaj spet postal nemško mesto. 2. Nekateri sonarodnjaki hočejo zaradi nujnosti arizacije po svoje spekulirati in dobro družiti s koristnim, kajti zelo so nagnjeni k temu, da bi sedaj sami prevzeli židovske navade. 3. Poudarjam, da bom ves proces tako zvane arizacije na Dunaju od danes naprej vodil sam osebno. Samo jaz bom izdajal zadevne ukrepe, ki bodo seveda strogo zakoniti, toda zato tem bolj temeljiti. Prepovedujem si z vso odločnostjo sleherno vmešavanje v to svojo nalogo. Ako mi bo kdaj pomoč v tem delu potrebna, bom to pravočasno povedal. Sploh bom javnost o svojem delu v tem pogledu od časa do časa obveščal.

Konfinacije v Rumuniji

Bukarešta, 29. aprila. br. Na podlagi zakona o zaščiti države je bilo dosedaj za eno leto konfiniranih 170 oseb. Največ so jih poslali v samotne vasi Dragomirna in Mircurea. Vsi dosedaj konfinirani so člani bivše »Železne garde« in stranke »Vse za domovino«. Med njimi je predsednik stranke Clime, oče voditelja »Železne garde« profesor Celea Codreanu ter vodja organizacije Corneliu Codreanu sam.

Povratek Nj. V. kralja Petra v Beograd

Cetinje, 29. aprila. AA. Po 17 dneh bivanja v dvorcu Miločeru, kjer je prebil velikonočne praznike, se je Nj. Vel. kralj Peter II. s kraljico Marijo in kraljevičema Tomislavom in Andrejem vrnil v Beograd. Do Lepetana je kraljevsko družino spremil ban zetske banovine Peter Ivanišević in je ob slovesu izročil Nj. Vel. kraljici krasno kito cvetja.

Ob 18. so Nj. Vel. kralj Peter II., Nj. Vel. kraljica Marija in kraljeviča Tomislav ter Andrej potovali skozi Split. Vse pristanišče in ladje so bile okrašene z zastavami, ob obrežju pa se je zbrala ogromna množica prebivalstva, ki je priredila visokim gostom viharne ovacije.

Zahvala Nj. Vis. kneza namestnika

Beograd, 29. aprila. AA. O priliki svojega rojstnega dne 28. aprila letos, je Nj. kr. Vis. knez namestnik Pavle sprejel mnogoštevilne čestitke iz vse države, in tudi iz zamejstva. Po nalogu Nj. kr. Vis. kneza namestnika ima pisarna Nj. Vel. kralja čast izraziti najtoplejšo zahvalo vsem onim, ki so čestitali knezu namestniku k njegovemu rojstnemu dnevu, bodisi s pozdravnimi brzojavkami, ali pa z vpisom čestitk v dvorno knjigo.

Beležke

Nov sokolski referent na banski upravi

Dosedanji sokolski referent na banski upravi, prof. Josip Jeras, je premeščen na III. realno gimnazijo, za novega sokolskega referenta na banski upravi pa je imenovan prof. Leopold Stanek s III. realne gimnazije.

J.N.A.D. Jugoslavija — ustanovljena

Ob številni udeležbi nacionalnih akademikov je bil snoči v zbornični dvorani na univerzi ustanovni občni zbor novega jug. nacionalnega akad. društva »Jugoslavije«. V imenu pripravljalnega odbora je otvoril skupščino g. Žun Anton, ki je poudaril željo, da bi bilo novo društvo dostojen naslednik predvojne »Slovenije« in povojnega »Jadrana«. Za prvega predsednika JNAD Jugoslavije je bil soglasno izvoljen g. Mirko Fettich, ki je orisal smernice, po katerih bo deloval novi odbor. Med drugim je izjavil: »Mislim, da boste soglašali z menoj, da mora tudi naša »Jugoslavija« ostati brezkompromisno na slovanskem stališču. Vere in zaupanja v slovansko bodočnost ne bomo nikoli zgubili in zato hočemo gojiti prisrčne stike z bratskimi slovenskimi narodi posebno pa še s Češkoslovaško in Bolgarijo. Z občnega zbora je bila ob viharnem odobravanju odposlana Nj. Vel. kralju Petru II. udanostna brzojavka.

Naslednik dr. Novačana v narodni skupščini

Kakor smo že poročali, je narodni poslanec dr. Anton Novačan podal ostavko na svoj poslanski mandat. Te dni je bil imenovan za generalnega konzula v Bariju. Na mesto dr. Novačana pride v narodno skupščino g. Anton Rogina, posestnik iz Podgorja v slovenjegraškem srezu.

JNS v Južni Srbiji

Bivši minister in narodni poslanec Ignjat Štefanović je bil pretekle tedne v Južni Srbiji, kjer je obiskal skoraj vse sreske organizacije JNS na levem bregu Vardarja. Govoril in poročal je med drugim o političnem položaju na sreskih konferencah JNS v Štipu, Kočanih, Radovištu, Valandovu, Djevdjeliji, Strumici, Negotinu na Vardarju in v Kavadaru.

Farizejska iz Maribora

»Slovenski gospodar« zopet kliče svoje zveste v novo križarsko vojsko proti brezbožnemu tisku. Nevarnost je velika. Napredni in nacionalni listi počasi, a tem bolj sistematično osvajajo hišo za hišo. Saj je danes že ni slovenske vasi, kjer ne bi bilo vsaj nekaj izvodov naprednih listov. Kje so tisti lepi časi, ko je naše dobro ljudstvo čitalo samo »Domoljuba« in pa »Slovenskega gospodarja«, ki ju je sprejemalo v nedeljo po službi božji v kaplaniji ali župnišču. Konkurenca je huda in ljudje se že bore malo zmenijo za vse tedne katoliškega tiska. Ne pomagajo dosti niti molitve za posebni dnevni namen v »Bogoljubu« z devizo »za naš katoliški tisk«... Zato je treba streljati s težjimi kalibri. Tako je »Jutro« n. pr. »glasnik zgolj razumskega, protibožnega svetovnega nazora in propovednik protiverske morale,« ker razpravlja v velikonočni številki v uvodniku »ne o veliki noči kot prazniku Kristusovega vstajenja (tega sploh ne omenja z besedico) marveč o 70letnici »Slovenskega naroda«. Za nameček sledi še vesoljno prokletstvo vsega naprednega tiska. »Za lažisvobodomiselne časnike in liste največji krščanski prazniki nimajo več krščanskega pomena. Za nje osnovne krščanske resnice več ne obstoje. Vera je po njihovem mišljenju suženjska odvisnost. Taki nazori prodirajo med naše ljudstvo. Bomo li križem rok mirno gledali zastrupljevanje duše našega ljudstva osobito naše mladine?«

Mi pa odgovarjamo samo z besedami evangelija: »Ne sodite, da ne boste sojeni; zakaj s kakršno sodbo sodite, s tako boste sojeni in s kakršno mero merite, s tako se vam bo odmerilo. Kaj pa gledaš iver v očesu svojega brata, bruna v svojem očesu pa ne čutiš. Hinavec, izderi najprej bruno iz svojega očesa,« potem pa — čvekaj naprej.

Francoski list o čsl. armadi

Ugledna francoska tedenska revija »L'Europe Nouvelle« objavlja članek strokovnjaka R. Leurquina o vojaškem položaju ČSR. Avtor je mnenja, da je vojaška pripravljenost Češkoslovaške najboljša. Vojni potencial Češkoslovaške pa je širšim krogom le malo znan. Vojaški strokovnjaki sodijo, da je češkoslovaška bojna sila po vrstnem redu takoj za francosko in angleško armado. Poleg Nemčije je Češkoslovaška edina evropska država, o kateri se lahko reče, da je glede na kapaciteto svoje vojne industrije stalno pripravljena. Sorazmerno s številom prebivalstva ima Češkoslovaška številčno enako močno armado kakor vojaško najbolj pripravljena evropska država: Nemčija. Številčna moč nemške armade znaša 160, češkoslovaške 40 divizij, kar odgovarja razmerju prebivalstva obeh držav. Češkoslovaška lahko mobilizira večjo silo kakor sta bili oni dve francoski armadi, ki sta v septembru 1914 odločili bitko na Marni. Ako bo Češkoslovaška zvišala vojaški rok na tri leta, bo s tem pridobila osem novih divizij. Strateška načela poveljnikov češkoslovaške armade so zelo realistična. Glavni cilj Češkoslovaške armade v primeru vojne bi bil: vzdržati kar največ časa! Bodisi s pomočjo svojih zaveznikov, bodisi brez njih se bo Češkoslovaška branila do kraja, tako da se bodo tudi zavezniki slej ali prej vmešali v vojno. V pogledu gospodarske pripravljenosti za vojno je ČSR v srednji Evropi druga za Nemčijo in prekaša celo Italijo.

Reorganizacija Kat. akcije na Hrvatskem

V četrtek so prispeli v Zagreb in se nastanili v nadškofijski palači dr. Srebrnić, Pušić in Nyarady, ki tvorijo takozvani koordinacijski odbor Katoliške akcije. Glavni namen njihovega sestanka je pripraviti gradivo glede reorganiziranja Katoliške akcije za konferenco katoliškega episkopata, ki se bo sestala 3. maja. Med drugim pripravljajo predloge za ukinitev katoliškega seniorata, ki so ga tvorili starešine hrvatskega katoliškega akademskega društva »Domagoja«, dalje nov pravilnik za Križarje, pri katerih bodo mogli biti v bodoče včlanjeni fantje in dekleta do 30. leta starosti. Ni izključeno, da bo koordinacijski odbor razpravljal tudi o brošuri splitskega kanonika dr. Guberine, ki je ostro napadel Katoliško akcijo in Križarje, češ da imata poleg verskega še politični značaj.

Občni zbor sreske organizacije JNS v Celju

Celje, 29. aprila

Občinska organizacija JNS za mesto Celje je imela v sredo zvečer v Celjskem domu svoj redni letni občni zbor ob krasni udeležbi članstva.

Predsednik g. dr. Ernest Kalan je prisrčno pozdravil zbrano članstvo in zastopnike celjske in laške mladinske organizacije JNS in podal predsedstveno poročilo. Poudaril je, da je delovanje stranke in poročanje o njenem delovanju v današnjih razmerah ovirano. To pa nikakor ne pomeni, da organizacija ne dela ali da jo naj zanemarjamo. Če kdaj, je organizacija potrebna v današnjih razmerah, četudi je v mnogih ozirih bolj dejanska kakor na zunaj formalna, ker je organizatorično delo zelo otežkočeno. To delo bo postalo posebno važno zaradi bližajočih se volitev v narodno skupščino in zaradi verjetnosti občinskih volitev v Celju. Čeprav nam je naložena izvestna rezerva, spremljamo vse dogodke in pojave v javnem in gospodarskem življenju v svojem okolišu z zanimanjem ter s potrebnim in primernim udejstvovanjem. Iz občinske politike v Celju smo že tri leta izločeni. Naša stranka, kateri pripada večina celjskega prebivalstva, nima na občinsko politiko nobenega vpliva, čeprav je bila občina do pred tremi leti vedno v naših rokah. Sedaj vodi občinske posle v Celju mestni svet. Četudi so od dela v tem zastopstvu izključeni vsi naši izkušeni nacionalni in gospodarski delavci, spremljamo sedanjo občinsko politiko v naših glasilih s pozitivno kritiko brez nestvarnih izpadov in napadov.

Kakor že od nekdaj, opravljajo v nacionalnih organizacijah skoraj vse delo naši ljudje. Vedno smo zastopali stališče, da naj naše nacionalne, prosvetne in gospodarske organizacije ne bodo torišče političnih bojev ali razračunavanj in da naj ne bo v njih odločilna politična pripadnost. Vendar pa tudi ne moremo pripustiti, da bi se nacionalne organizacije zlorabljale ali da bi se jih hotel kdo polastiti z namenom, da bi nas izrinil in jih uporabljal za kuliso, izza katere bi streljal na nas. V tem oziru smo čuječi.

Predsednik je nato poročal o razpustu prejšnjega izvoljenega upravnega odbora Mestne hranilnice ter o usodi pritožbe proti razpustu na ministrstvo za trgovino in industrijo ter tožbe na Državni svet, o sijajnem shodu predsednika JNS g. Petra Živkovića v Celju in takratnih celjskih dogodkih, o prihovskem procesu, o proslavah 20letnice majske deklaracije itd.

Lani v juliju se je osnovala mladinska organizacija JNS za mesto Celje. V njej je organizirano lepo število vnetih, agilnih in prepričanih mladih nacionalnih ljudi. Pozdravili smo ustanovitev mladinske organizacije, ker se zavedamo važnosti organizacije mladine in naraščaja. Organizaciji, s katero iskreno in tesno sodelujemo, želimo, da ostane v njej ona borbenost, ki je vladala ob njeni ustanovitvi v Celju in celjskem srezu.

Predsednik je očrtal vsestransko, požrtvovalno in uspešno delo narodnega poslanca g. Ivana Prekorška v današnjih težavnih in nehvaležnih razmerah. Gospod poslanec odlično opravlja svoje posle v Celju in v Beogradu, kjer si je pridobil ugled kot eden onih čistih nacionalnih delavcev, do katerih celo v današnjih časih ne more seči nobena kleveta. Zborovalci so izrekli poslancu g. Prekoršku enodušno zahvalo in zaupanje. Nato se je predsednik spomnil umrlih članov, zlasti nepozabnega g. dr. Mana Dereanija.

Novi odbor čaka naloga pogiobitve in formalne preureditve organizacije ter ureditve finančnega vprašanja.

Zanimivo poročilo predsednika g. drja Kalana so sprejeli zborovalci z živahnim odobravanjem. Za predsednika organizacije je bil ponovno izvoljen g. dr. Ernest Kalan, za podpredsednika g. Andro Posavec. Z malimi spremembami je bil izvoljen dosedanji odbor.

Po izvolitvi odbora je spregovoril narodni poslanec g. Ivan Prekoršek. Kot predsednik sreske organizacije JNS za celjski srez je pozdravil občni zbor in se zahvalil vsem za pozitivno delo. Naglasil je, da brani JNS idejo, ki je nas Slovence osvobodila in ustvarila našo državo. V zanimivih izvajanjih je razčlenil našo zunanjo politiko glede na Nemčijo, Italijo, Francijo, Malo antanto, države Balkanskega sporazuma in bratsko Češkoslovaško republiko ter poudaril nujno potrebo silne okrepitve nacionalne in gospodarske zavesti našega naroda glede na zunanjepolitični položaj. Nato je na učinkovit in duhovit način orisal številne notranjepolitične zadeve in pojave. Dotaknil se je velike potrebe in važnosti vzgoje mladine v sokolski organizaciji, problema nezaposlenih delavcev in nezaposlene šolane mladine, gospodarskega centralizma, štirimilijardnega notranjega posojila, sanacijskega posojila za slovensko zadružništvo ter vprašanj modernizacije cest in železnic v Sloveniji, gradnje justične palače v Celju, regulacije Savinje, obupnih telefonskih razmer v Celju, veličastne sokolske svečanosti na Rakeku in novega volilnega reda. Zborovalci so sprejeli temeljito, stvarno in zanimivo poročilo z navdušenim pritrjevanjem.

Predsednik g. dr. Kalan je s pozivom k nacionalni skupnosti zaključil izredno lepo uspelo zboravanje.

Kr. namestnik Perović na italijanski razstavi

Beograd, 29. aprila. AA. Razstavo italijanskega portreta je danes dopoldne obiskal kraljevi namestnik dr. Ivo Perović.

Odlikovanje direktorja Josipa Reisnerja

Beograd, 29. aprila. p. Z redom Belega orla IV. stopnje je odlikovan upokojeni direktor Srednje tehniške šole v Ljubljani g. Josip Reisner.

Napredovanje

Beograd, 29. aprila. AA. S kraljevim ukazom je na predlog trgovinskega ministra povišan na državni srednji tehnični šoli v Ljubljani za profesorja v 5. skupini inž. Stanko Dimnik.

Beograd, 29. aprila. p. V železniški službi so napredovali: v 9. pol. skupino za upravna uradnika Radisav Toničević in Radivoje Ivanović, za tehničnega uradnika Miloš Komac, v 10. pol. skupino za pomožnega oficijala Fran Kobilica, za pomožne vlakovodje Jožef Vrhovec, Marijan Prevec in Ivan Roš, za pomožnega telegrafista Avgusta Habjan, za pomožnega nadzornika brzojava Anton Kuštrin.

Preimenovanje občine Jakobski dol

Beograd, 29. aprila. p. Po uredbi notranjega ministra se bo dosedanja občina Jakobski dol v srezu Maribor levi breg imenovala Sv. Jakob v Slov. goricah.

Območje okrožnega sodišča v Murski Soboti

Beograd, 29. aprila. p. »Službene Novine« so danes objavile uredbo pravosodnega ministra, po kateri obsega območje novega okrožnega sodišča v Murski Soboti področja sreskih sodišč v Murski Soboti, Dol. Lendavi, Gornji Lendavi in Ljutomeru. Območje okrožnega sodišča v Mariboru se bo raztezalo na področja sreskih sodišč v Mariboru, Marenbergu, Ormožu, Prevaljah, Ptuju, Slov. Bistrici in Sv. Lenartu v Slov. gor.

Bolgarske učiteljice v Beogradu

Beograd, 29. aprila. p. Bolgarske učiteljice, ki so zadnje dni gostovale v Ljubljani in po Sloveniji ter v Zagrebu, so včeraj popoldne prispele v Beograd. Zvečer so v dvorani Kolarčevega vseučilišča priredile izredno lepo uspeli koncert. Učiteljicam so v Beogradu priredili prav prisrčen sprejem učitelji pod vodstvom svojega predsednika Dimnika, zastopniki Jugoslovensko-bolgarske lige in zastopniki vseh tukajšnjih pevskih društev.

Radijski prenos za naše izseljence v Ameriki

Beograd, 29. aprila. AA. V noči od 30. aprila na 1. maj od 0.10 do 1.15 bo kratkovalovna radijska postaja v Beogradu oddajala svoj 27. prekooceanski program za naše izseljence onkraj morja. Prenos bo preko berlinskih kratkovalovnih radijskih postaj na valu 19.85 m v smeri Newyorka in na valu 29. 15 m v smeri Buenos Airesa. Govoril bo našim izseljencem glavni ravnatelj Poštne hranilnice dr. Milorad Nedeljković. Poleg raznovrstnega glasbenega programa bo sodelovala tudi gdč. Maja Bajić, radijska interpretatorka jugoslovenskih pesmi.

Smrt predsednika „Poillus d'Orienta"

Beograd, 29. aprila. o. Iz Lyona poročajo, da je tam davi umrl predsednik francoske zveze »Poillus d'Orient« odvetnik in bivši poslanec Maks Serraut. Bil je velik prijatelj našega naroda. Za časa Herriotove vlade se je odločno zavzel za naše izseljence in dosegel, da se je povsem uredil njihov položaj. Mnogo je s tem pomagal našim delavcem v industrijskih centrih severovzhodne Francije. Mnogokrat je po vojni pripeljal v Jugoslavijo bivše francoske bojevnike s solunske fronte. Poslednjič je bil pri nas l. 1936, ko so si francoski bojevniki ogledali naša vojaška pokopališča.

Vremenska napoved

Zemunsko vremensko poročilo: Pritisk je poskočil v vzhodnem delu Balkanskega polotoka. Visoki pritisk nad britanskim otočjem, ki prihaja s severa, prinaša hladne zračne gmote nad Evropo in se spušča čez srednjo Evropo proti Sredozemskemu morju. V teh predelih prihaja v stik s hladnim zrakom in ustvarja oblačnost z dežjem in meglo. V Jugoslaviji prevladuje oblačnost v vsej kraljevini z manjšimi jasninami na vzhodu. Dež na primorju in na skrajnem severozahodu države. Temperatura je poskočila. Najnižja toplota Sarajevo 0, najvišja Skoplje 22 stopinj.

Zemunska vremenska napoved: Pretežno oblačno v vsej kraljevini z dežjem na Primorju in sredi države. Nekoliko se bo zjasnilo v Podonavju in na severozahodu, obenem se bo pa malo ohladilo.

Dunajska: Spremenljivo in oblačno vreme bo trajalo še dalje, možnost krajevnih neviht. Temperatura brez bistvene spremembe.

Naši kraji in ljudje

Hermina Lunder

Ljubljana, 29. aprila

Na svojem domu v Vegovi ulici je umrla v četrtek upokojena šolska upraviteljica ga. Hermina **Lundrova**. Pokojnica je izhajala iz starega pedagoškega pokolenja. Njen oče, že pokojni nadučitelj Franc Lunder, po rodu iz velikolaškega jezikovnega okolja ki je hodil še kot otrok pisatelju Levstiku po tobak, je služil šoli in

mladini nad štirideset let, od teh nad trideset na Raki pri Krškem. Od njega je dedovala pokojnica fin čut za jezik ter ljubezen do slovenske knjige in mladine. Po materi pa je bila iz rodu idrijskih Govekarjev, ki je dal našemu narodu odlične pisatelje in pedagoge. Tudi dve njeni sestri sta učiteljici.

Pokojnica se je rodila 31 oktobra 1878 v Radečah pri Zidanem mostu, kjer je bil njen oče nadučitelj. Ko je leta 1898 dovršila s prav dobrim uspehom ljubljansko žensko učiteljišče, je službovala nekaj časa v Olimju in Dobju v brežiškem okraju, nato pa devet let v Kapelah pri Brežicah. Že tukaj jo je vse vzljubilo: šolska mladina zaradi njene neizmerne, vprav materinske ljubezni, učiteljstvo zaradi njenega tovariškega čuta, šolske oblasti zaradi njene odlične pedagoške sposobnosti in spretnosti, zlasti pa starši, ki so videli v njej ljubečo učiteljico in vzgojiteljico.

Leta 1909. je bila nameščena v Hrastniku, kjer se je med nebogljeno rudarsko mladino do popolnosti razvil njen že itak prirojeni socialni čut. Saj je po materi izhajala iz rodu idrijskih rudarjev. V Hrastniku se je vneto udejstvovala predvsem v šoli, pa tudi pri vseh narodnih in prosvetnih organizacijah. Ko je postala hrastniška dekliška šola samostojna, je bila g. Lundrova prva njena šolska upraviteljica. Pri vsej svoji materinski ljubezni in radodarnosti, ki se je spominjajo še vedno premnogi starši, otroci in dijaki v hrastniški dolini, pa je bila pokojnica vedno skromna in nikdar ni vedela njena levica, kaj daje desnica... Njeno plemenito načelo so bile pesnikove besede: Odpri srcé, odpri roké, otiraj bratovske solzé, sirotam olajšuj gorjé! Toda njeno požrtvovalno udejstvovanje, tako v šoli v prid nežni mladini, kakor tudi v javnosti za širše plasti naroda, ni ostalo prikrito prosvetni oblasti ter je bila pokojnica poleg številnih pohval tudi odlikovana z redom sv. Save.

Po 36 letnem trudapolnem, a vzornem službovanju, od tega nad 25 let v Hrastniku, je odšla leta 1934. v pokoj. Ko se je poslavljala od tovarišev in tovarišic, od staršev in ljubljene šolske mladine, ki jo je toliko let vodila in vzgajala kakor prava mati, je bilo solzno sleherno oko... Trda usoda ji ni namerila dolgo uživati zasluženega pokoja ter ji je privoščila le dobra tri leta, a še to kratko dobo ji je kalila kruta, zavratna bolezen, katero pa je pokojnica prenašala udano in junaško, obdana od požrtvovalne nege in ljubezni svojih sestra. V soboto 30 t. m. popoldne bo legla plemenita pokojnica na viškem pokopališču v grob svojih ljubljenih staršev k večnemu počitku. Naj počiva v miru!

„Po filmsko" — o Žeraldini Katnikovi

Petkovo »Jutro« je poročalo zopet nekaj o dunajski igralki Žeraldini Katt ali Katnikovi, ki so jo že večkrat reklamirali za Ljubljano. Uredništvo »Jutra« po pravici dostavlja: da bi pač morali vedeti, ali je Katnikova Jugoslovenka in Ljubljančanka ali Dunajčanka. Naj sledi moje točno poročilo.

Oče te mlade filmske igralke je gospod Zdravko Katnik, ravnatelj našega turističnega biroja na Dunaju, I. Augustinerstrasse št. 1.,tik dunajske opere On je odličen član naše kolonije, odbornik »Slovenskega Krožka« Je rojen Goričan. Njegov oče je bil znani gostilničar »Pri Lizi«, starem zbirališču okoliških in tudi mestnih Slovencev. O njem glej več v knjigi »Goriški Slovenci« I. str. 412.

Žeraldinin oče Zdravko je bil pred vojno in med vojno uradnik pri glavnem ravnateljstvu južne železnice na Dunaju. Po vojni pa je organiziral Jugoslovanski turistični biro ter je neizmerno mnogo pomogel tujskemu prometu iz severnih dežel v vse naše kraje na jugu. Celi vlaki tujcev na Jadran in na jug sploh so njegovo delo. Na Dunaju uživa izreden ugled. Tam si je med vojno ustanovil rodbino in hči Žeraldina je njegova ljubljena hčerka. Umeje se, da je Žeraldina dunajsko dekle, saj je tamkaj uživala vso svojo vzgojo. Dekle je že zgodaj začutilo gledališko žilico in je vstopila v tamošnjo slovečo gledališko šolo. Nastopa v znanem gledališču v Josfsstadtu, odkoder je našla hvaležno pot k filmu. Prvi njen večji uspeh je bil v filmu »Irena«. Zdaj je angažirana za nekaj novih filmov. Na zadnjem velikem koncertu »Slovenskega Krožka« je bila z očetom navzočna.

Umevno je, da Žeraldina Katt nima nič opraviti z — Ljubljančanko, kvečjemu bi jo lahko prištevali za — Goričanko, prav tako, kakor moremo šteti za Goričanko slovečo dunajsko igralko Noro Gregor, ki se je pred kratkim poročila s knezom Starhembergom. Nora Gregor je bila moja soseda. Oče je bil zlatar poleg ljudskega vrta. Ob pričetku vojne z Italijo se je preselil v Gradec, kjer je umrl.

Po takem torej lahko razumemo, da je Žeraldina Katnikova novosadskemu novinarju odločno potrdila, da res ni Ljubljančanka, marveč »eine Wienerin«. **A. G.**

Hlapec Mohorko je zapustil 200.000 din

Od tega je izposodil ženskam 70 tisočakov

Maribor, 29. aprila.

Preiskava v razjasnjevanju skrivnostne dediščine pokojnega hlapca Antona Mohorka se intenzivno nadaljuje. Tukajšnja policija je doslej ugotovila, da je bil pokojni Mohorko od leta 1919 pa do leta 1926 zaposljen kot delavec pri Götzovi pivovarni v Mariboru, od 1926 do 1928 pa je delal v pivovarni Göss pri Leobnu. 1928 proti koncu leta se je Mohorko vrnil v našo državo in je bil uslužben kot hlapec pri raznih posestnikih. Ni pa vzdržal dolgo pri posameznih delodajalcih, ampak je vsak drugi ali tretji mesec iskal drugo službo.

Dosedanja preiskava je dognala, da je imel pokojni Anton Mohorko skupno nekaj nad 200.000 dinarjev. Od tega zneska je izposodil raznim ženskam kakih 70.000 dinarjev.

Danes dopoldne sta se oglasila pri predstojništvu mestne policije brata pokojnega Antona Mohorka, ki sta dejala, da je bil njun pokojni brat Anton varčen in štedljiv, tako da je po njunem mnenju gotovo, da je denar, ki so ga našli pri njem, v teku let pridnega dela privarčeval. Razen tega je imel pokojni Mohorko dve sestri, ki se tudi potegujeta za del dediščine.

Škoda zaradi mraza v bizeljskem okolišu

Po mrazu se je pojavila še nadloga gosenic

Pišece, 29. aprila

Letos je nastopila pomlad tako zgodaj kakor leta 1920. Že februarja je bil proti koncu toliko topel, da so se začele marelice, breskve, češnje in celo hruške pripravljati na cvetje. Marc pa je bil izredno lep. Ne le marelice, breskve in rane slive, ampak tudi češnje so zadnji teden marca vzcvetele. Nekateri dnevi so bili že kar vroči. Ni čudno, da je tudi trta začela letos zgodaj »tirati«, tako da je bil že ob koncu marca »slepež«.

Ljudje so bili marljivi. Izkoristili so lepo vreme, opravili pravočasno vsa pomladna dela po vinogradih in zorali vse njive. Vegetacija je bila ob koncu marca tako bujno razvita kakor v normalnih letih šele o Jurjevem.

Toda od 3. na 4. aprila je prišel zelo nagel in oster preokret vremena. V noči 3 aprila je začel pihati ledenomrzli severovzhodnik, ogršek imenovan. Pripihal je nevihto z gromom in bliskom in točo. Proti jutru pa je padel sneg. Sneg na zelenju in cvetju — čudna prikazen. 4. aprila je šele popoldne postajalo solnce. Na prisojnih legah je sneg takoj skopnel. Drevje in trsje je posušil lahen veter, ampak pod noč pa je postajalo čedalje hladnejše. Ob 21. uri je kazal toplomer samo še 4° C, ob 4. zjutraj samo 1° C. Nebo je bilo jasno in ob solnčnem vzhodu je nastopil hud mraz po nižinah in ob vodi; vse je pokrila bela slana kakor pozimi. Prizadeti so bili zlasti orehi. Poškodovane so bile pa tudi marelice, breskve in češnje. Vinogradi v višjih legah pri nas zaenkrat niso trpeli.

Od takrat naprej pa vse do zadnjih dni je z majhnimi izjemami vladalo viharno mrzlo vreme. V vmesnih in toplejših dnevih je ostalo sadno drevje razcvetelo in gozdovi so ozeleneli. Tudi trta ni zaostala.

8. aprila popoldne je spet močneje deževalo in po višjih legah snežilo. Proti noči pa se je spet zjasnilo. Ker sta bili trsje in drevje mokri, noč pa jasna in zaradi snega po višjih legah hladna, je bila nevarnost pozebe velika. K sreči je ponoči nastopila megla in delno rešila naše vinograde in sadno drevje. V višjih legah, kjer megle ni bilo, odnosno kjer je megla prepozno nastopila, je trsje močno pozeblo. Vse mladike vrst, ki so že odgnale, kakor kavčine, plavca, belega burgundca in beline so uničene. Niso pa pozeble druge vrste, ki bolj pozno odganjajo kakor debeli in drobni rizling, silvanec, portugalka, traminec, rulandec in druge. Izmed sadnega drevja so spet najhuje trpeli orehi. Kakor s sajami posuti so vsepovsod tam, kjer jih megla ni ščitila. Drugo sadno drevje je manj trpelo. Hud suh mraz je bil potem 11. aprila. 23. aprila je bilo spet nevarno.

Ljudje pravijo, da sta letos marc in april svoji vlogi zamenjala, češ: Kakšen je bil april, takšen bi moral biti marc. Pravijo tudi, da je le takrat dobro vinsko leto, če trta o Jurjevem še spi. Kakor slišimo, so imeli tudi naši sosedje na vzhodu in na zahodu dosti mrazu v takšnih legah kakor mi. Slane so se skušali nekateri obraniti s kurjenjem. Terenske razmere naših vinskih krajev pa so za tako obrambo neprimerne. Uspeh bi se utegnil doseči le, ako bi se za to vzajemno pripravili vsi vinogradniki bizeljskih vinskih krajev. Žal za takšno akcijo zaenkrat še ni zanimanja.

Poleg vremenskih neprilik je napadel letos naše vinograde pedic ali zemljemerka, ki je nastopal v nekaterih vinogradih v veliki množini. Že za rezatev smo ga često nahajali, čeprav je bilo pričakovati, da je letos tega škodljivca ugonobila huda zima okoli Treh kraljev. Znana sta dva primera, da so pri pomladnem delu našli v razmerno majhnem vinogradu 400 gosenic, v drugem, večjem pa preko 500. Ta dva vinograda imata zavetno južno lego. V taki množini se je pojavil pedic samo v nekaterih legah, medtem ko ga je bilo v drugih manj. Čudno, da se ta škodljivec nahaja menda samo tukaj pri nas. V Gadovi peči pri Cerkljah na primer ga že ni.

Zaradi tega najdemo zdaj že čisto oklesčene trse, ki se vidijo, kakor bi jim kdo z nožno konico povrtal oči. Pri svoji požrešnosti požre gosenica 2 do 4 trsom oči. Izguba je večja, ker takšen trs pozno odžene, ostane jalov in še za drugo leto ne nastavi primernega rodnega lesa. Mraz pa gosenicam prav nič ne škoduje. O viharnem in deževnem vremenu sicer mirujejo. Ko pa solnce posije, so toliko bolj pridne.

Dramo bodo razširili

Ljubljana, 29. aprila

Te dni bodo pri dramskem gledališču ob Igriški ulici pričeli z gradbenimi deli, da prizidajo nov trakt za upravne prostore in garderobo. Naša drama je rednemu obiskovalcu gledališča v veliki meri draga prav zavoljo svoje prisrčne, intimne miniaturnosti, a kar je gledalcu v avditorju lepo in prav, je v tehničnem pogledu pogostokrat narobe. Tako so ljudje, ki nam večer za večerom čarajo predstave življenja na oder, že zdavnaj občutili, da je odrišče pretesno, da ne ustreza potrebam modernih, širokopoteznih uprizoritev, ki zahtevajo obsežen tehnični aparat. Ko se bodo z dograditvijo novega trakta umaknile pisarne in garderobe iz hiše, bo dovolj prostora, da se zgradi velik krožni oder, kakršnega ima doslej že operno gledališče. Ta izpopolnitev bo obiskovalcem prinesla predvsem to dobroto, da se bodo zaradi gibljivosti odra odmori med posameznimi dejanji znatno skrajšali, tehničnemu in igralskemu osebju pa bo prihranjeno mnogo nervoze in stisk.

Kakor smemo najbrž upati, bo prizidek že do jeseni pod streho, a stroški gradnje bodo znašali nad milijon. Banska uprava je za prvi obrok že votirala pol milijona. Načrte je izdelal in gradbeno vodstvo bo v rokah tehničnega upravitelja gledališča inž. Čulka. Včeraj si je teren ogledal tudi načelnik tehničnega oddelka inž. Skaberne. Če bodo potrebna sredstva na razpolago, bodo pozneje zgradili vzporeden prizidek tudi ob Gradišču.

Prijatelju na pot

Dopisniku Centralnega presbiroja g. Antonu Zobcu, ki je iz Ljubljane premeščen v Beograd, kamor je včeraj odpotoval, je v imenu mnogih prijateljev posvečen naslednji sonet:

Nam vsem beseda gre težko z jezika. —
Zato tja gor čez njive razorane
na božjo pot do botre svete Ane
in do nje kuma Janeza Krstnika!

O, njuna moč je čudežno velika:
kipečim majkam prva celi rane,
a drug njen v krstno školjko solzo kane
od tistega, ki zdravje je bolnika . . .

Še! — Pa čeprav zasnežene pomladi
dadó toploto nam drhteče grudi,
še nismo stari, dasi nič več mladi.

Še, dragi! Toda nič se nam ne čudi,
če nas ob čudno belih rož nasladi
boli srcé! — Vemó, da Tebe tudi. —

Joža Bekš.

Veliko delo celjskih Kolašic

Celje, 29. aprila

Kakor je pokazal občni zbor Kola jugoslovenskih sester v Celju, je imelo društvo v preteklem letu obilo dela. Zbirka je dala 4.280 din, izkupiček za cvetlice ob materinskem dnevu je znašal 2.246 din; iz tega obdari Kolo vsako leto najrevnejše matere z živili. Največje društveno delo so bile kolonije v Počitniškem domu v Bakarcu, druga in tretja kolonija sta bili skoraj prenapolnjeni, dočim prva in četrta nista bili dovolj zasedeni. Dohodki so znašali 64.868 din, od tega je izdalo Kolo za letovanje revnih otrok (deloma brezplačno, deloma s popusti) 23.800 din.

Tak uspeh je mogoč le ob požrtvovalnem trudu odbornic, ki opravljajo naporno delo brezplačno. Pustna plesna zabava je obogatila blagajno za 10.284 din, še posebej pa je prejelo Kolo podpore od ministrstva za socialno politiko 4.000 din, od banske uprave 1.000 din, od mestne občine 1.000 din, od poslanca Prekorška 1.000 din, od Celjske posojilnice 500 din, od vladnega svetnika Lileka 200 din, od Hranilnega in posojilnega društva 200 din in od Ljubljanske kreditne banke 100 din. Nekatere celjske tvrdke so darovale večje zneske, članarine je nabralo Kolo 4.406 din, da so bili skupni dohodki 94.084 din. Kolo je odplačalo na kapitalu in obrestih 56.030 din da se je zmanjšal društveni dolg na 125.827 din. Skupni izdatki so znašali 91.264 din. Kdor prečita to bilanco, bo gotovo imel zaupanje v celjsko Kolo js, ki se toplo zahvaljuje vsem dobrotnikom. Na občnem zboru je bil z malimi izjemami izvoljen dosedanji odbor s predsednico gospo Šernečevo.

Beg mikrobov. Roparski roman? Roparski že, vendar nič romanu ni podobna ta zadeva, kajti mikrobi (bacili, bakterije) so povsod. Tudi v ustih med zobmi. Saj kar prežijo na ugodno priliko, da bi uničili zobe. Redna nega zob s Chlorodontom prežene mikrobe iz ust. Toda le stalna nega varuje zobe pokvare. Chlorodont zjutraj — Chlorodont predvsem zvečer! Potem ostanejo zobje zdravi! Domači proizvod.

Iz vlaka je skočil

Ljubljana, 29. aprila

S popoldanskim brzcem so pripeljali v Ljubljano nevarno ranjenega železniškega uslužbenca Josipa Dolarja, ki je zaposlen kot premogar na trboveljski postaji, stanuje pa v Suhadolu pri Zidanem mostu. Kakor pripovedujejo, je skočil iz hitečega vlaka, pa je tako nesrečno padel, da si je prebil lobanjo. Ko so ga reševalci pripeljali na kirurški oddelek, je bil še zmerom nezavesten. Njegovo stanje je brezupno.

Obup mladega moža

Srednja vas v Bohinju, 29. aprila

Izredno velika je bila množica, ki je v torek proti večeru spremila na farno pokopališče k večnemu počitku poslovodjo sirarne v Stari Fužini, Jožeta *Sodjo*. Po vsem Bohinju je bil priljubljen kot izvrsten sirarni poslovodja. Ljudje stoje pred zagonetko, kaj je pritiralo mladega moža do tega, da se je v nedeljo zvečer prostovoljno preselil v večnost. Zadnje čase je tožil, da ni zdrav, da ga uničujeta glavobol in revmatizem. Bili pa so še drugi vzroki, ki se zde sicer malenkostni, a so vendar zadostovali, da so tega uslužbenca, ki mu je bilo prepuščeno celotno delo v sirarni, spravili na rob obupa. Star je bil šele 38 let in je zapustil vdovo, s katero žalujejo oče, bratje in sestre in številni prijatelji. Naj mu bo lahak počitek v bohinjski zemlji!

Učiteljstvo bo zborovalo na severni meji

Da se učiteljstvo seznani z razmerami našega Prekmurja in da stopi v stike z obmejnim učiteljstvom, se je porodila v murskosoboškem učiteljskem društvu JUU zamisel, da organizira veliko učiteljsko zborovanje v Murski Soboti. Te stanovske in narodno-kulturne manifestacije se bo udeležilo 12 učiteljskih društev, in sicer iz Slovenske Bistrice, Čakovca, Lendave, od Sv. Lenarta v Slov. goricah, iz Ljutomera, Maribora (za desni breg), Maribora (za levi breg), Maribora mesto, Murske Sobote, Ormoža, Preloga in Ptuja.

Na seji s predstavniki društev je bil določen 14. maj za dan skupnega zborovanja. Po poklonitvi borcem za osvobojenje Prekmurja bodo na dnevnem redu naslednja poročila: Pregled prekmurskega šolstva (Evgen Antauer Tišina), Psiha Prekmurca v luči gospodarske odvisnosti (Gumilar Franc, Lipovci). Obmejno šolstvo v Prekmurju (Kokolj Miroslav, Lendava), Obmejno šolstvo v drugih krajih naše banovine (Vauda Mirko, Šmarjeta ob Pesnici), situacijsko poročilo (Kumelj Metod). Nazadnje slede resolucije in slučajnosti.

Železniške zveze so ugodne. Vlak pripelje v Mursko Soboto ob 9. in se odpelje prvi ob 14.45, drugi ob 18.30. Začetek zborovanja bo ob 10. v Sokolskem domu. V zvezi z zborovanjem bo razstava prekmurskega tiska, zvečer pa bo koncert Glasbene Matice iz Ptuja. Za dobro postrežbo bo preskrbljeno. Kdor se odloči za skupni obed, naj se prijavi do 5. maja društvenemu tajniku. Pri skupnem kosilu bo igrala domača ciganska godba, nato pa bo prosta zabava s splesom. Pričakuje se številna udeležba.

MONTECATINI TERME
(pri Florenzi)
Sezija: 1. APRIL — 30. NOVEMBER.
Termalno zdravilišče za bolezni: JETER, ŽELODCA, ČREVESJA, PRESNOVE in REVMATIZMA.
200 HOTELOV IN PENSIONOV.
Velikanski, moderni termalni zavodi.
Muljne kopeli.
POPUST NA ŽELEZNICAH 50%.
Informacije: E.N.I.T., Petra Kočića br. 6, Beograd in Ufficio Propaganda, Montecatini Terme, kakor tudi vsi potniški in prometni biroji.

Stara Ljubljana propada

Pobrigajte se za Šentjakob in za Stari trg!

Ljubljana si prizadeva, da bi si kot prestolnica Slovenije pridobila bolj reprezentativno lice. To stremljenje pa se izraža le nekoliko v preveč »centralizirajoči« obliki. Med tem, ko je postalo središče nove Ljubljane tudi središče gradbenih in prometnih modernizacij, se vse premalo stori za ohranitev in modernizacijo ostalih mestnih okrajev. V tem pogledu je zlasti močno zapostavljena stara Ljubljana, ki še danes predstavlja njeno glavno vrednoto z zgodovinskega in estetskega vidika, a je prepuščena hiranju, dasi ima v svoji legi dane vse pogoje za obstoj in procvit, a je vrhu tega s svojo staro arhitekturo še privlačna točka za vsakega obiskovalca. Mnogo večja evropska mesta bi se upravičeno ponašala s tako kompaktno ohranjenimi arhitektonskimi starinami in umetninami.

Žal, pri nas ni tako! Zibelka Ljubljane, zlasti Šentjakobski okraj s Starim trgom, je prav pastorek, prepuščen navzlic svojim zgodovinskim vrednotam počasnemu hiranju in umiranju. Saj je celo neki pokojni občinski svetnik pred kakimi petimi leti javno izrekel, da je naš Šentjakob obsojen na smrt in da naj se hišni posestniki kar pripravimo na to. Seveda so njegove besede med Šentjakobčani, ki se upravičeno ponašamo z zgodovinskim pomenom in prometno lego svojega okraja, vzbudile nejevoljo in nas še utrdile v domnevi, da je naš okraj neupravičeno zapostavljan.

Mi pa nikakor ne mislimo samo tarnati, niti nismo dovzetni za dokazovanje, da je naš okraj zaradi »posebnih« razmer zapisan poginu, temveč se zavedamo, da je ravno zaradi teh posebnih razmer našemu okraju tudi za bodočnost odločena velika življenjska vloga, ki bo na korist vsemu mestu in njegovi modernizaciji. V tej veri prihajamo s konkretnimi predlogi, ki so v interesu oživljenja Šentjakoba in napredka celega mesta potrebni, pa tudi lahko in brez prevelikih stroškov izvedljivi. — Gotovo je, da bomo znali uvidevno dobrohotnost, kakor tudi morebitno okorelo in nazadnjaško nenaklonjenost odločujočih gospodov v pravem trenutku pravilno oceniti, ali pa obsoditi ter vemo, da smemo upravičeno računati na solidarnost vseh someščanov.

Avtobusni kolodvor, ki je spričo novih prometnih razmer postal pereča potreba tudi za manjša mesta, dela našim mestnim očetom mnogo preglavic. Tak kolodvor mora biti primerno urejen in seveda pokrit ter združen tudi s trošarinskim poslovanjem, da niso potniki in njihova imovina izpostavljeni vsem mogočim neprilikam in neprijetnostim na odprti cesti, kar poleg drugega tudi močno ovira promet. Stroški za zgradbo takega kolodvora se kaj kmalu pokrijejo že iz primernih doplačil na vozovnice. Šentjakobski okraj je zaradi modernizirane dolenjske prometne zveze s priključkom na Tržaško cesto najbolj primeren za osnovanje glavne avtobusne postaje za smeri: Novo mesto — Zagreb, Kočevje — Sušak ter eventualno za notranjsko, odnosno za tržaško progo.

Prostor za avtobusni kolodvor je na razpolago na najprikladnejšem mestu, tik ob glavni prometni zvezi poleg šentjakobskega mostu, kjer je zdaj vrt poštne direkcije, ki državni upravi kot njegovi lastnici itak nič ne nese, a tudi sicer nima prav nobene olepševalne vrednosti za mesto. Kolikor vemo, se bo itak zgradilo poslopje za poštno direkcijo drugod, tedaj tudi kot gradbeni prostor nima posebne vrednosti. Ta načrt bi bil najugodnejša rešitev tega vprašanja in bi poleg svoje prikladnosti pomenil znatno razbremenitev preobremenjenih prometnih žil sredi mesta ,obenem pa bi s tujskim prometom poživil tudi naš, gospodarsko oslabeli okraj.

Izvedba tega načrta pa nam daje še možnost ugodne rešitve dveh drugih epohalnih vprašanj in sicer zlasti v pogledu razbremenitve prometa v tesni Starega trga, kakor tudi osrednjih prometnih komunikacij s pomočjo skrajšane nove prometne vezi tostranskih mestnih delov z okoljem klavnice. Obenem bi bilo s tem rešeno tudi vprašanje izdatne protiletalske zaščite, za kar mora vsako mesto prinesti velike žrtve.

Oboje bi bilo rešeno s tem, da bi se pod grajskim hribom zgradil **predor z izhodom v Streliško ulico.** Na ta način bi dobili šentjakobski okraj ter vsi predeli okoli Tržaške ceste skrajšano zvezo s klavniško četrtjo, pa tudi z glavnim kolodvorom po Resljevi cesti na veliko korist razbremenitve prometa v tesneh Starega trga in mestnega središča. Obenem pa bi se s tem z lahkoto in z razmeroma prav majhnimi stroški združila izvedba podzemne protiletalske zaščite za vse mesto.

Razbremenjena tesen Starega trga, ki slovi daleč naokoli po svojih srednjeveških stavbah, pa naj bi se tlakovala z lesenimi kockami ali kakim drugim »manj hrupnim« materijalom kakor so kamenite kocke. Poslovni prostori v tej tesni so zaradi cestnega hrupa danes skoraj nemogoči.

Enake probleme so že davno rešila vsa večja evropska mesta. Tudi pri nas bi moralo biti to že davno izvršeno, a so nekateri gospodje z obljubami radodarni le v gotovih periodah. Mi pa smo se takih priložnostnih obljub že naveličali. Kdor hoče biti kdaj deležen našega priznanja in zaupanja, naj stopi že danes na plan!

A. Kajfež.

Domače vesti

Cenjene naročnike,

ki jim je potekla naročnina, opozarjamo na položnice, ki so jih že prejeli, s prošnjo, da naročnino vplačajo zaradi reda v upravi lista takoj prve dni meseca maja. Ako je kdo, ki ima naročnino že plačano, prejel položnico, naj je ne smatra za opomin, marveč naj jo shrani za prihodnje plačilo. Tudi prosimo one, ki imajo zaostanek na naročnini, da ga s to priliko poravnajo v lastnem interesu, ker bi jim drugače zapadla pravica do »Jutrovega« nezgodnostnega zavarovanja pri zavarovalni družbi »Jugoslaviji«, ki izplača svojcem smrtno ponesrečenega naročnika do 65. leta starosti 10.000 din.

Kdor se hoče udeležiti »Jutrovega« nagradnega tekmovanja, katerega glavna dobitka sta avtomobil in motorno kolo, pa mu manjkata zadnji dve nedeljski številki, ju lahko še dobi pri upravništvu lista, ako pošlje za vsak izvod 3 dinarje.

Uprava »Jutra«

Harris-tweed

ročno tkano 75 cm širine **110.–**

za sportne obleke za gospode in za damske kostume

Sportni fresko

150 cm šir. **170.–**

v izrazitih novih barvah

Manufaktura

SOUVAN

MESTNI TRG 24.

* **Izletnikom na Oplenac sporočamo,** da bo posebni vlak, ki odpelje drevi iz Ljubljane, sestavljen takole: prvih 6 vagonov bo II. razreda, potem bosta dva vagona III. razreda iz Ljubljane, en vagon III. razreda bo priključen na Zidanem mostu in z njim bosta priključena tudi dva vagona II. razreda iz Maribora. V celem bo torej posebni brzovlak imel 11 vagonov. Voznih listkov nikjer ne oddajte, ker veljajo za povratek. Kdor se je prijavil za kosilo na Oplencu, bo v vlaku izročil 22 din, za kosilo v Mladenovcu pa 16 din. Vsi, ki so se prijavili za prehrano v Beogradu — dvakrat večerja zajtrk in kosilo — bodo plačali vse skupaj 28 din. Glede prenočišč bo vse potrebno sporočeno v vlaku. Iz Mladenovca bodo izletnike prevažali avtobusi »Putnika« in sicer v treh partijah po 120 izletnikov, mlajši ljudje pa naj se blagovolijo poslužiti kamionov, ki bodo na razpolago, da bomo čimprej v treh partijah na Oplencu. Izletni odbor prosi, da vsi izletniki prineso s seboj prospekte, na katerih imajo označeno številko sedeža in ki velja kot legitimacija, obenem pa naj prineso tudi potrdilo o vplačilu. Drevi na svidenje!

* **Naša udeležba na mednarodni obrtni razstavi.** Od 28. maja do 10. julija bo v Berlinu prva mednarodna obrtna razstava. Sodelovali bodo obrtniki iz 35 držav. Tudi naša država bo zastopana na tej razstavi in so glavni organizatorji naše udeležbe beograjska, zagrebška in ljubljanska obrtniška zbornica. Razstavljena pa bodo tudi dela obrtnikov iz področij drugih zbornic. Naši obrtniki so dobili na razstavišču enega izmed najlepših prostorov, ki obsega 500 kvadratnih metrov.

* **Brodarstvo Male antante.** V poslopju umetniškega paviljona na Kalemegdanu v Beogradu bodo jutri otvorili zanimivo razstavo o brodarstvu Male antante. Na tej razstavi bodo številne fotografije, grafikoni in modeli prikazali delo brodarskih ustanov v državah Male antante. Poseben oddelek razstave bo posvečen turistični propagandi. Razstava bo odprta do 10. maja.

* **Nov odvetnik v Ljubljani.** G. dr. Stanko Jug je odprl svojo odvetniško pisarno v Ljubljani, Šelenburgova ulica 3/II.

Pri lenivem črevesju in slabem želodcu z nerazpoloženjem za jed zaradi zapeke naj se uporablja že oddavna poznana naravna »Franz-Josefova« grenčica. Zelo pogosto je ugotovljeno, da je »Franz-Josefova« grenčica zlasti koristno domače sredstvo, kajti gre za to, da se prebavni kanal v jutru izčisti s kakim salinskim sredstvom za iztrebljanje.

Ogl. reg. S br. 15 485-35

* **Odkritje novih delov Dioklecijanove palače.** V starem delu Splita, ki mu pravijo Get, je začela občina podirati neko staro hišo, da bi dobila več prostora in svetlobe v tem starem delu mesta, ki je bil zidan v srednjem veku. Pri rušenju so odkrili dvoje arkad nekdanje Dioklecijanove palače. To je severni podaljšek one arkade, ki je bila odkrita v Žarkovi ulici. Pričakuje se, da bo občina pri čiščenju zapuščenega Geta posvetila vso pozornost zdaj odkritemu delu Dioklecijanove palače.

Selitev je igrača,

če Vam jo izvrše nalašč za selitve izurjeni delavci.

Nekaj dni predno se izselite, pokličite telefonsko številko 21-57 pa Vam izvrši selitev tvrdka

Špedicija Turk, Ljubljana,

Masarykova c. 9.

* **Lep smehljaj** olepša in pomladi obraz vsake žene ter ga napravi privlačnega in zanimivega. Vsaka žena si lahko to mladost ohrani do visoke starosti, če neguje usta in zobe ter jih ohrani zdrave. Pravilno negujemo usta in zobe le z Odolom.

* **K poročilu o vlomu v Železnikih** ugotavljamo, da ni bilo vlomljeno v občinsko hranilnico, marveč v Hranilnico in posojilnico v Železnikih.

* **Ganljiv pogrebni sprevod na odprtem morju.** Kakor smo že poročali, je umrl v zdravilišču Brestovcu 25-letni kapetan trgovske mornarice Ivan Djordja, ki je pri potopu parnika »Srdj« v reki Scheldi, izvegajoč svoje življenje, rešil 11 mornarjev. Takrat je bil mladi kapetan rekonvalescent po hudi bolezni pljuč. Ko je v viharni noči reševal mornarje, se je spet prehladil in bolezen se je obnovila. Ko je umrl je Dubrovniška plovba, pri kateri je bil v službi, odredila prevoz njegovega trupla v Dubrovnik. V gruškem pristanišču so prinesli rakev na motorni čoln, katerega je pokojni kapetan vodil, dokler ni dobil svoje službe na parniku »Srdju«. Med vožnjo od Gruža do dubrovniškega pristanišča se je formiral ganljiv pogrebni sprevod. Kakih 15 motornih čolnov se je pridružilo čolnu, s katerim se je vračal mrtvi kapetan v domovino. Na dubrovniškem pristanišču je bila zbrana velika množica ljudstva. Krsto so nosili mornarji in Sokoli do Sokolskega doma, kjer je bila položena na katafalk. Iz Sokolskega doma so potem nosili mornarji in Sokoli krsto na pokopališče pravoslavne cerkve. Pogreba so se udeležili predstavniki Dubrovniške plovbe ter mnogoštevilni pokojnikovi poklicni tovariši in prijatelji.

* **Roparski napad v Stražišču pojasnjen.** Našim orožnikom s komandirjem g. Kramerjem na čelu gre zasluga, da je zagonetni napad v Stražišču zdaj pojasnjen. Mizar Janez Eržen iz Pungerta pri Škofji Loki je prejel nedavno pri notarju Stevu Šinku v Škofji Loki 3000 din. Vtaknil je denar v svojo knjižico in se odpeljal potem v Kranj, da si nakupi to in ono. V eni izmed kranjskih gostiln se mu je pridružil Vinko Škrabelj, delavec s Trate pri Škofji Loki. Iz Kranja sta šla v Stražišče h Križnarju, odtod pa domov. Na razpotju je hotel Eržen po bližnici s kolesom domov in se je zato poslovil od Škrablja. Komaj pa je bil Eržen s kolesom ob Križnarjevem vrtu, se je zaletel vanj z veliko silo neki kolesar. Eržen je padel, med tem pa je že nekdo navalil nanj. V metežu je Eržen komaj vedel, kaj se dogaja, in že je tuji kolesar izginil. Izginila pa je tudi knjižica z Erženovim denarjem. Osumil je napada svojega spremljevalca Škrablja. Zjutraj je bil že na njegovem stanovanju na Trati in terjal svoj denar. Škrabelj pa je pograbil poleno in oplazil z njim Eržena. Zadeva je bila še istega dne izročena v preiskavo orožnikom. Aretirani Škrabelj ni sprva hotel priznati ničesar, pod silo dokazov pa se je moral vdati. Orožniki so pri ponovni preiskavi iz prstenih tal v domači izbi izvlekli tisočak, drugi tisočak je bil spravljen pri sestri. Kakih 700 din še vedno manjka.

Iz Ljubljane

u— **Smrt vrlega Sokola.** V ljubljanski bolnišnici je umrl kot žrtev pljučnice 28. t. m. g. Jože Volk, železniški uslužbenec, star 53 let. Služboval je na Brezovici. Bil je zelo skrben oče svoji družini, zelo vesten v službi, požrtvovalno pa se je udejstvoval tudi pri sokolskem društvu. Mlajši Sokoli so imeli v njem svojega vzornika. Vrlega narodnjaka in Sokola bodo položili k večnemu počitku danes ob 16. na pokopališče pri Sv. Križu. Pogreb bo iz mrtvašnice bolnišnice. Stanovski tovariši, Sokoli, prijatelji in znanci bodo pokojnega Jožeta ohranili v najlepšem spominu. Vsi pa tudi iskreno sočustvujejo z njegovo družino.

u— **Režiser inž. Bojan Stupica in ga. Slavka Severjeva odhajata v Beograd.** Kakor izvemo iz gledaliških krogov, sta imenovana dva priljubljena umetnika podpisala za prihodnjo sezono pogodbo z beograjskim Narodnim gledališčem. Vsi prijatelji našega gledališča obžalujejo odhod obeh umetnikov, ki sta s tako lepim uspehom delovala na našem dramskem odru. Saj ni dvoma, da je izguba kar dveh tako mladih prvovrstnih moči sila občutna za našo gledališko umetnost.

Nakup foto-aparata

zaupajte nam, ker Vam

1. strokovnjaško nasvetujemo,
2. zavežemo se Vas naučiti fotografirati,
3. vsak pri nas kupljen fotoaparat tudi zamenjamo, ako z istim ne bi bili zadovoljni, ali pa če pride iz tovarne nov model.

Na Vašo zahtevo razvijemo film in napravimo slike v 3 urah.

Agfa

Za prvovrstno izdelavo jamči

Foto Tourist — Lojze Šmuc,

LJUBLJANA — ALEKSANDROVA 8

u— **Mestna mladinska dobrodelna akademija.** V četrtek 5. maja bo ob pol 20. dobrodelna akademija v prid revnim ljubljanskim otrokom. Pester spored izvajajo učenci ljubljanskih ljudskih šol in otroških vrtcev. Spored obsega zborovsko petje, deklamacije, prizore, rajanje, simbolična telovadba, zbor harmonikarjev in pravljice. Frančiškanska dvorana bo gotovo polno zasedena, zato si preskrbite čimpreje vstopnice, ki jih prodaja pisarna »Pax et bonum« v frančiškanski pasaži. Vstopnina znaša od 20 do 5. din za sedeže, stojišča pa stanejo 3 din.

u— **Izplačevanje pokojnin za maj.** Pošta Ljubljana 1 bo v nedeljo 1. maja izplačevala vse pravočasno nakazane pokojnine državnim, železniškim in mestnim upokojencem ter upokojencem pokojninskega zavoda in tobačne tovarne.

BENETKE-LIDO 1938-XVI

XXI. MEDNARODNA UMETNOSTNA RAZSTAVA »BIENNALE« (junij—september).

V Ca' Rezonicco »Mostra del Settecento« (razstava 18. stoletja) z razstavo beneških lak-raritet (april-oktober). — Velika motonavtična nagrada Benetk: Svetovno mojstrstvo za 12-litrska vodna vozila (julij). — **Veličanstvene filmske produkcije. — VI. mednarodna razstava filmske umetnosti (avgust). — Mednarodne svečane prireditve za sodobno glasbo — simfonični koncerti (september). — Tradicijonelne in karakteristične svečanosti. — Na Lidu: Kopališčno-mondeno in sportno vrvenje. POPUSTI NA ŽELEZNICAH.**

ENIT

Pojasnila in prospekte: Ente Provinciale per il turismo di Venezia, Benetke, S. Marco, Ascensione 1300, Ufficio comunale per il turismo. — E.N.I.T., Petra Kočića br. 6, Beograd — in vsi potniški in prometni biroji.

* **Novi grobovi.** V Ljubljani je umrla gospa Ana Brieljeva, vdova po magistratnem nameščencu in hišna posestnica. Zapustila je hčerko edinko. Blago pokojnico bodo jutri ob 16. spremili iz Bohoričeve ulice 29. k Sv. Križu. — V ljubljanski bolnišnici je umrl g. Franc Ojstriš, upokojeni tehnični ravnatelj tiskarne »Merkur«. Zapustil je vdovo in dva sina. Uglednega moža, ki se je v svoji stroki vselej odlično uveljavljal in si povsod pridobil splošne simpatije, bodo jutri ob pol 15. spremili k večnemu počitku. — Pokojnima blag spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

* **Cerkev na prodaj.** V Novem Sadu bodo po sklepu merodajnih cerkvenih oblasti prodali armensko cerkev, ki je med drugimi hišami v prometni ulici Carja Lazarja in predstavlja že njeno stavbišče veliko vrednost. Cerkev bodo prodali zaradi tega, ker se je število njenih vernikov že pred letoma reduciralo na enega samega. Armenska cerkev v Novem Sadu je bila zgrajena od Armencev, ki so v prvi polovici 18. stoletja pred Turki pribežali iz Beograda.

u— **Kolo jugoslovenskih sester priredi za materinski dan 7. in 8. maja prodajo** cvetic po ulicah. V znak globoke žalosti zaradi smrti ge. predsednice Franje Tavčarjeve odpade običajni koncert. Občinstvo se naproša, da sega po ponudenih cveticah in razglednicah s primerno odškodnino. Saj naša mati je ena najsilnejših korenin našega duševnega življenja. Ob njej se naš narod vnovič preraja. Posvetimo se ji s skromno odškodnino. Čisti dobiček je namenjen za obdaritev ubogih mater.

u— **Študijski tečaj Ženskega pokreta** se nadaljuje v ponedeljek 2. maja in sicer ob 8. zvečer. Govori dr. Murko o davčni politiki pri nas in drugod. Odbor društva vljudno prosi, da pridejo udeleženke pred 8. uro, da se predavanje lahko točno začne. Kraj: predavalnica Zveze gospodinj, Gradišče št. 14, desno I. nadstr.

u— **Koncert basista Franca Schiffrerja** ne bo v ponedeljek 2. majnika, kakor je bil napovedan, temveč bo za nekaj dni preložen, ker je g. Schiffrer še v inozemstvu. Natančni datum javimo.

u— **Pustolovščine dobrega vojaka Svejka** uprizori sokolski gledališki oder Ljubljana—Vič v nedeljo 1. maja ob 20. v dvorani sokolskega doma na Viču! Vljudno vabljeni!

u— **Razstava slik Matije Jame** se bo v nedeljo 1. maja definitivno zaključila; odprta bo še od 9.30 do 18. ure.

MONAKOVSKO PIVO

od danes naprej zopet

pri FIGOVCU

u— **Za obletnico smrti ravnatelja Mateja Hubada** se bo brala sv. maša zadušnica v ponedeljek 2. maja ob pol 8. zjutraj v stolnici.

u— **Mestni muzej v Gosposki ulici št. 15.** si lahko od nedelje dne 1. maja dalje vsako nedeljo in praznik od 10. do 12. ure ogledate brezplačno.

u— **Ne pozabite na predavanje. »Dvorski okraj v minulih stoletjih« ki bo 4. maja ob 20. v Kazini.** Predavatelj: Alojzij Potočnik.

u— **Kam plovemo?** Na prireditev — večer cvetja, ki ga priredi društvo nižjih mestnih uslužbencev v Ljubljani danes 30. t. m. ob 8. zvečer v dvorani hotela Miklič na Masarykovi cesti. Za zabavo, dobro pijačo in jedačo je vsestransko preskrbljeno. Vstopnine ni, prostovoljni prispevki pa se hvaležno sprejmejo. Za obilen obisk se priporoča odbor.

Počitnice na zgornjem Jadranu

Velika lirična sezija na prostem v Trstu in Pulju. — Obiščite Postonjsko jamo. — Informacije: ENIT, Petra Kočića br. 6, Beograd.

OPATIJA (ABBAZIA) GRAND HOTEL BELVEDERE IN DEPENDANCE

prvovrstna v vsakem pogledu — negovano osebnostjo in tradicijo. Lastna plaža. Tenis, garaže. Cena za pension od lir 40-65·—

Opatija (Abbazia) PENSION KALLINA

Odlična rodbinska hiša tik ob morju, južna obala, lastno morsko kopališče. Moderen komfort. Najfinejša dunajska kuhinja. Predsezija: 27 - 38 Lir, Sezija: 34 - 42 Lir

Opatija (Abbazia) hotel Salus prvovrsten rodbinski pension. Lastna plaža. V visoki seziji od Lit. 28·— Pojasnila Wagonslits-Cook, Zagreb, Jelačičev trg 13 in Putnik, hotel Metropol v Ljubljani

OPATIJA (ABBAZIA) — Hotel Corso — Ploebst

Vse sobe s tekočo mrzlo in toplo vodo. Zmerne cene.

u— **Gostilna pri Lojzki Gorjupovi,** Kongresni trg 4. Hribarjevo nabrežje, se vodi pod staro upravo.

SMUČARJI

čez poletje Vam pravilno shranimo Vaše smuči jih mažemo, popravimo in uredimo tako, da so za prihodnjo sezono pripravljene.

KOLB & PREDALIČ,

LJUBLJANA, KONGRESNI TRG 4.

Telefonirajte na 35-61 in pošljemo ponje.

u— **Lepe in dobre moške obleke lastnega izdelka priporoča po zelo zmernih cenah A. Kunc, Ljubljana, Gosposka ul. 7.**

Iz Celja

e— **Zborovanje nacionalne mladine v Slovenjgradcu.** Sreska mladinska organizacija JNS v Slovenjem Gradcu bo priredila v nedeljo 8. maja manifestacijsko zborovanje, ki se ga bo udeležilo večje zastopstvo OJNS iz celjskega sreza. Zato poziva sreska OJNS v Celju vse svoje krajevne organizacije in zaupnike, da se točno ravnajo po navodilih okrožnice, ki jo bodo v tej zadevi prejeli. Omladina iz Celja naj prijavi svojo udeležbo po svojih funkcionarjih, kjer bo prejela tudi vsa potrebna navodila, najkasneje do 4. maja ali pa naj se javi v torek 3. maja ob 20. v Celjskem domu.

e— **Načelništvo Sokolskega društva Celja matice** poziva telovadeče članstvo, naraščaj in deco, da se do 5. maja ob času redne telovadbe zanesljivo javi pri vodnikih oddelkov. Po tem terminu ne bo nihče več pripuščen k telovadbi zaradi priprav za društveni nastop, ki bo že 22. maja. Proti onim, ki se ne bodo javili v tem roku, se bo postopalo v smislu društvenih pravil in pravilnikov. Članstvo v telovadnico zbor 3. maja ob 20., moški naraščaj zbor v sredo 4. maja ob 18.30, deca v ponedeljek, sredo in četrtek.

e— **Upokojeno učiteljstvo** iz Celja in okolice bo imelo glede na kulturne prireditve v Celju svoj sestanek v ponedeljek 2. maja. Ob pol 9. dopoldne bo zborovalo sresko učiteljsko društvo v mestni narodni šoli, ob 14. bo ogled razstav, ob 16. sestanek v uradniški zadrugi, ob 20. pa operna predstava v Mestnem gledališču. Polnoštevilna udeležba zaželjena.

e— **Pokojnine** bo celjska pošta izplačevala na domu v ponedeljek 2. maja

KINO METROPOL. Danes »ZDRAVNIK DR. ENGEL« (Paul Hörbiger).

e— **Umrl je** v četrtek na Lavi pri Celju 48-letni posestnik Franc Lipovšek. Pogreb bo danes ob 16. od doma na okoliško pokopališče. V celjski bolnišnici je umrl istega dne 47-letni rudar Karel Baumgartner iz Zabukovce pri Žalcu.

e— **Nesreča v tovarni.** V tovarni »Vožta« v Celju je padla v četrtek okrog 15. železna krogla 18-letni delavki Mariji Ogrizkovi iz Zavodne na desno roko in ji presekala kite. Ogrizkova se zdravi v bolnišnici.

KINO UNION. Danes »NAPOLI — MESTO POLJUBOV«.

e— **Šahovski brzoturnir** za prvenstvo v aprilu je priredil Celjski šahovski klub v sredo zvečer. Prvo in drugo mesto sta zasedla Schneider in Šmigovc, vsak z 8 točkami izmed 10 dosegljivih, tretje mesto pa Mirko Fajs s 5 in pol točke.

e— **Tečaj za prostovoljne bolničarke,** ki ga je organiziral celjski Rdeči križ, je bil zaključen v nedeljo z javnimi izpiti. Prijavilo se je 29 tečajnikov, ki so vsi napravili izpit zelo zadovoljivim uspehom. Predsednik RK g. dr. Juro Hrašovec se je v svojem nagovoru zahvalil predavateljem, gg. zdravnikom primariju dr. Rajšpu, dr. Podpečanu, dr. Josipu Fischerju, dr. Branku Fischerju in dr. Pintariču ter z veseljem ugotovil, da je tečaj popolnoma uspel.

MATINEJA OB 14.15 URI

Eleanor Powell in Robert Taylor

v komediji tisočerih melodij, plesov in lepotic

BROADWAY MELODY

KINO MATICA CENE DIN 3.50 — 6.50

KINO SLOGA — Telef. 27-30. Danes premiera briljantne komedije

KAVARNA METROPOL

po romanu poznatega francoskega pisca J. Deval-a, čigar mojstersko filmsko delo »TOVARIŠ« smo nedavno videli v Ljubljani. — **V glavni vlogi priljubljeni par Loretta Joung in Tyrone Power.** Ta film je revija razkošja in elegance v luksuznem hotelu. — Napete scene v elegantni igralnici. Film v nemškem jeziku.

Matineja ob 14.15: **PARADA SMRTI** Najboljši in najbolj napeti vojni film z odličnimi filmskimi igralci Warner Baxter, Fridrich Mal in June Lang.

Danes premiera!

VELEFILM DIVJE ROMANTIKE v krasnih naravnih barvah

TORNADO

GEORGE BRENT

KINO MATICA 21-24

Priroda in ljubezen v svoji dovršeni lepoti!

Gospod Čangkajšek iz naših krajev

Sv. Urh na Hribu, 30. aprila.

Gorišek, Leskovšek, Dobovišek, Gajšek, Videmšek — majhen vzorec lastnih imen štajerskih Slovencev s končnico na -šek. Majhna izbira nasproti stotinam drugih. Ta drugje tako redka končnica ni dala miru našemu znanemu historiku in jezikoslovcu profesorju dr. L. J. in začel je raziskovati in premišljevati izvor zadnjega zloga imena velikega kitajskega državnika Čangkajšeka. To ga je tembolj mikalo, ker je dognal, da je iz okolice samostana Nazarje v prelepi Savinjski dolini v začetku 17. stoletja šel misijonarit na Kitajsko sin ondotnega samostanskega kočijaža Franca Čakajška, rojenega pri Sv. Urhu na Hribu.

Stari ljudje so slišali od svojih dedov, da se je ta misijonar prikupil kitajskim oblastnikom, se vissko povzpel in da njegovi potomci še živijo v Carstvu Sredine. Kakor bajka se je to slišalo, vendar je bila resnica in neutrudljivemu raziskovanju našega učenjaka se je posrečilo dognati z brskanjem po starih listinah, da se je pofrančiškanil leta 1610 Franc Čakajšek, sin zakonskih Čakajškov Franca in Marije rojene Ponebšek, ki je pozneje pod vplivom silnega jezuitskega gibanja prestopil v družbo Ignacija iz Loyole, si nadel ime Ignacij in se odpeljal okoli leta 1620. na Kitajsko kot misijonar.

Do tedaj je šlo vse gladko, točnejših podatkov pa naš profesor ni mogel najti. Le toliko mu je pravil samostanski kronist, da je postal žalibog mladi menih odpadnik, se oženil in potem zavzemal s potomci vred visoka dostojanstva. Če tudi bi prečastiti kaj več vedel, najbrž ni hotel o tem razpravljati; je pač težko govoriti o človeku, ki podlež zapeljivostim tega sveta tako, da zataji prvi in šesti zakrament.

Tu bi torej obtičal naš učenjak, da ni bil pravi profesor v vztrajnosti. Hotel je raziskovati dalje, samo kako priti s tako neznatno zadevo pred prezaposlenega diktatorja po številu prebivalstva največje države sveta.

Tudi tu mu je poslužila sreča. Doznal je, da opravlja posle angleškega poslanika pri vladi v Hankovu sir Horace Davy, direktni potomec kemika Humphryja Davy-a, ki je v prvi tretjini prejšnjega stoletja prepotoval in toliko vzljubil našo Gorenjsko in ki mu je stregla v bolezni hči gostilničarja Detele v beli Ljubljani. Ljubezen do najlepše doline sveta in njenih prebivalcev se je ohranila v rodbini g. Davyja in rad je šel na roko našemu radovednežu, ki ga je prosil, naj poizve pri gospodarju Kine za njegovo pokoljenje.

V eni onih redkih minut, ko je imel g. Čangkajšek nekaj prostega časa, mu je stavil prijazni posredovalec zadevno vprašanje. Maršal in diktator se je začudil, izjavil pa takoj, da izvirajo njegovi moški praded res iz neznanega kraja Evrope, ter je obljubil preskrbeti staro listino, ki se čuva v njegovi rodbini, in ki bo prinesla jasnost v stvari. Izpolnil je obljubo in gospod Horace je držal pred dobrimi tremi meseci pergamentno listino v latinščini v svojih rokah. Ta listina posvedočuje, da je bil Čakajšek Franc iz Nazarij za fratra v ondotnem samostanu.

V pogovoru je maršal potem podal kratko zgodovino svoje rodbine. Njegov slovenski praded je bil zaradi svoje učenosti zelo priljubljen, prišel je na dvor in se je tam seznanil in poročil s princezinjo cesarske rodbine. Njuni potomci so imeli visoka dostojanstva mandarinov s petimi gumbi. Pod vlado dinastije Ping-Ming so prišli v nemilost in šele sedanji diktator se je iz lastne nadarjenosti povzpel tako visoko. »In usoda je hotela,« je pristavil diktator, »da sem popravil napako svojega pradeda in postal spet kristjan... Sicer pa,« je pripomnil smehljaje, »nimam nič več evropskega na sebi, samo moje slovansko ime so pustili tudi v kitajščini nespremenjeno razen malega popravka na prvem zlogu.

G. predsednik se je ljubeznivo zanimal za rojstni kraj svojega prednika in ko mu je ekscelenca Davy sporočil spoštljivo vabilo našega profesorja na poset domovine, je obljubil z veseljem, da povabilu ustreže, kakor hitro bo konec vojne z Japonci, ki jo tako sijajno vodi. Takrat namerava posetiti vse važnejše države Evrope, in tako bomo morda le deležni obiska tega velikega potomca skromnega slovenskega misijonarja.

Pristaviti bi še bilo, da je naš učenjak slišal, da je bil nazarški samostan v posesti slike, ki predočuje vkrcanje več misijonarjev na Reki leta 1620. in je na njej bil upodobljen tudi Franc-Ignacij Čakajšek. To sliko so baje imeli najprej v refektoriju, pozneje pa so jo pač nejevoljni nad nezvestim menihom odnesli na podstrešje med staro šaro. Dr. L. J. je kljub vestnemu iskanju ondi ni mogel najti, mogoče pa vendar le pride na dan in bi bil to najlepši spomin in naklonilo velikemu državniku, ako obišče domači kraj.

Nekaj bi bilo v tej zvezi priporočljivo. Pri vsej naši siromaščini bi mogli zbrati nekaj darov za Kitajski rdeči križ. Saj vsak dan čitamo, koliko trpe junaški Kitajci zaradi pomanjkanja zdravniške oskrbe. S tem bi se vsaj nekoliko oddolžili spominu velikega daljnega rojaka.

o— **Celjski kulturni teden.** Prvi teden letošnjega maja je Celje posvetilo kulturi. V okviru Celjskega kulturnega tedna bodo v Celju sledeče prireditve: I. **Umetniška razstava slik in kipov** v mali dvorani Celjskega doma. Odprta bo od 1. do 12. maja vsak dan od 9. do 19. II. **Razstava celjskega slovenska tiska** v sejni dvorani Mestne hranilnice. Odprta bo od 1. do 12. maja vsak dan od 9. do 19. III. **Operni večer:** R. Savin: »Matija Gubec«. Narodna opera v 5 dejanjih. Gostovanje Narodnega gledališča v Ljubljani. Pričetek v ponedeljek 2. maja ob 19.30 v Mestnem gledališču. IV. **Literarni večer** v sredo 4. maja ob 20. v Mestnem gledališču. V. **Glasbeno pevski večer** v soboto 7. maja ob 20. v Mestnem gledališču. Nastopili bodo vsi celjski pevski zbori, Celjski oktet, solisti in pomnožen orkester Glasbene Matice. Ob tej priliki bodo prvič izvajali »Himno Celju«, ki jo je na besedilo Frana Roša vglasbil ravnatelj Karlo Sancin za mešani zbor sopranski solo in velik orkester. Za prireditve bo izšla brošurica, ki bo obsegala poleg vseh sporedov in seznamov tudi članke ki so v zvezi s Celjskim kulturnim tednom. Abonenti na vse prireditve bodo prejeli brošurico brezplačno pri blagajni likovne razstave na podlagi svojega bloka. Tam se bodo tudi žigosale legitimacije onim posetnikom, ki se bodo poslužili polovične voznine. Odbor CKT apelira na celjske trgovce, da urede svoje izložbe kar najbolj v slogu celotne prireditve. Otvoritev bo v nedeljo ob 10.30 v mali dvorani Celjskega doma. Vabimo vso javnost, da s čim številnejšim obiskom vseh prireditev podpre delo za razmah slovenske kulture Celja in celjskega okrožja.

Iz Maribora

a— **Lep življenjski jubilej** obhajata danes g. Feliks Čuček, posestnik in nameščenec Tvornice za dušik v Rušah in njegova soproga gospa Franja, rojena Repova. 25 let je poteklo, kar sta se vzela in vozita skupaj v srečnem zakonskem jarmu. G. Čuček je znan nacionalist in vnet Sokol, v nevarnih prevratnih dneh je bil Maistrov borec. Seveda sta tudi otroke vzgojila v nacionalnem duhu. Številnim čestitkam se pridružujemo tudi mi, v želji, da bi zdrava in čila, kakor danes, obhajala še zlato in biserno poroko.

a— **Otvoritev nove banovinske ceste Maribor — Sv. Peter — Ložane** bo v nedeljo 8. maja ob pol 3. popoldne. Ob pol 3. bo prihod g. bana in škofovega zastopnika. Pri »Turški kapelici« bo pozdravil udeležence predsednik pripravljalnega odbora M. Kovačič. Kratek oris zgodovine nove ceste pa bo podal načelnik sreskega cestnega odbora g. Žebot.

a— **Gledališke novice.** Drevi bo v »Trubadurju« gostovanje člana ljubljanske opere g. Vekoslava Janka. V torek 3. maja bo premiera duhovite zakonske veseloigre »360 žena« v korist Združenja gledaliških igralcev.

a— **Huda konkurenca v frizerski stroki.** V zadnjem času je nastalo med mariborskimi frizerji konkurenčno tekmovanje v cenah. Frizerski mojstri v Mariboru in okolici so pričeli z močnim nižanjem cene postrežbam. Mariborski frizerji si sedaj prizadevajo, da bi cene dobile oblastveno zaščito.

a— **Anton Ertl je podlegel.** Poročali smo o usodi nesreči, ki je doletela 70-letnega gluhonemega starčka Antona Ertla, ki ga je pri St. Janžu na Dravskem polju povozil avto. Ertl ki so ga nezavestnega in z zlomljenimi rebri prepeljali v bolnišnico, je v noči na petek podlegel poškodbam.

a— **Vpričo otrok se je obesil.** V Novi vasi v Livadni ulici 11. se je pripetila tragedija. 34-letni brezposelni Andrej Muhič je svoji 8-letni hčerkici naročil, naj mu prinese vrv, nakar se je vpričo hčerke in še mlajšega sinčka v spalnici obesil. Ko se je njegova žena vrnila z dela domov, je našla moža mrtvega. Vzroki samomora niso znani.

a— **Mrtvec na površini Drave.** Pasantje ob dravski brvi so opazili na površju Drave moško truplo s škornji na nogah. Neki ribič se je s svojim čolnom odpeljal za truplom, da bi ga zajel, vendar pa ga pozneje ni več videl. Drava bo truplo naplavila najbrže pri Ptuju.

a— **Nimajo še vseh.** Varnostni organi so sicer te dni zajeli vlomilsko in tatinsko družbo, ki je vznemirjala mariborsko okolico. V noči na petek pa so se še neizsledeni storilci splazili v drvarnico železničarja Ivana Kranjca v Murkovi ulici 5, ki so mu odnesli razno orodje.

a— **332 kg težke traverze so odnesli s** stavbe g. Potočnika v Radvanju. Posrečilo se je studenškim orožnikom, da so storilce kmalu izsledili.

Iz Kranja

r— **Starokatoliška služba božja** bo v nedeljo 1. maja ob 11. uri v Narodnem domu v Kranju; vhod je skozi restavracijo. V nedeljo 15. maja pa bo ob pol 10. dopoldne v restavraciji Narodnega doma bratski sestanek vseh starokatolikov v Kranju in okolici, ki je za vse strogo obvezen zaradi važnih razprav.

Iz Jesenic

s— *Zvočni kino Radio* predvaja danes in jutri v nedeljo ob 8 uri zvečer, v nedeljo na 1. maja tudi ob 3 uri pop. krasen socialen velefilm »La Garconne« (Vlačuga). Med dodatki tudi domač kulturni film in Paramountov zvočni tednik. Sledi »Car bohemov«.

Iz Tržiča

č— *Kino* predvaja danes in jutri učinkovit film v naravnih barvah »Divje dekle«, v glavni vlogi Sylvia Sidney.

Iz Ptuja

j— *Zvočni kino Ptuj* predvaja danes ob 20. in jutri v nedeljo ob pol 19. in pol 21. film »Rembrandt«, za dotatek pa Alfa tednik in kulturni film o naši državi.

★

ČRNOMELJ. Sokolski zvočni kino predvaja drevi ob 8. in jutri ob 4. popoldne in 8. zvečer film »Izdajalec«.

RIBNICA. Sokolski zvočni kino predvaja danes ob 20.30 in jutri ob 15.15 in 20.30 zvočni film »Čarovnica iz Salema«. Za dodatek Paramountov zvočni tednik. Za prihodnji program pride »Hadži Murat«.

SEVNICA. V počastitev spomina pokojnega g. Vertovška Antona, kapetana I. stopnje iz Kozja je daroval g. dr. Dušan Muškatirović, primarij bolnice v Banjaluki 300 din za Sokolsko društvo v Sevnici. Iskrena in bratska zahvala!

SEVNICA. Zvočni kino predvaja danes in jutri film »Sestra Marija« (»Njegov model«). V glavnih vlogah Kamila Horn in svetovni baritonist Aleksander Šved.

Gospodarstvo

Avstrijsko železo za Nemčijo

Kmalu po združitvi Avstrije z Nemčijo, je nemška vlada napovedala znatne investicije na področju bivše Avstrije. Ti načrti so sedaj dobili konkretnejšo obliko in kažejo, da hoče Nemčija čimprej izkoristiti možnosti, ki jih nudi Avstrija za izvedbo 4letnega načrta za osamosvojitev od uvoza surovin, zlasti v primeru vojne. Največja prizadevanja Nemčije so šla v zadnjih letih za tem, da si zasigura dovolj železa. Znano je, da mora Nemčija uvažati velike količine železne rude in da z doma pridobljeno železno rudo krije le majhen odstotek potrebe. Nemčija ima sicer večja ležišča železne rude slabše kvalitete, ki pa ne omogočajo rentabilnega pridobivanja surovega železa. Zato je nemška vlada lani sklenila, da sama začne pridobivati in izkoriščati to železno rudo in je v ta namen ustanovila družbo Reichswerke Herman Göring, ki ima danes 400 milijonov mark glavnice.

Že od nekdaj pa je Nemčija posvečala tudi vso pozornost avstrijskim ležiščem železne rude v Eisenerzu, ki je last znane avstrijske družbe Alpine-Montan. Zato si je že pred leti zasigurala večino delnic tega avstrijskega podjetja. Naravno je, da smatra Nemčija po priključitvi Avstrije k Nemčiji za svojo prvo nalogo, izkoristiti ta ležišča železne rude v vsej kapaciteti.

Načrti velikih investicij so v neposredni zvezi s temi ležišči železne rude. Nemčija namerava predvsem v bližini Linza zgraditi moderne visoke peči za topljenje železne rude. Načrti za te naprave, ki jih bo zgradila družba Reichswerke Herman Göring, so že gotovi in bodo z gradnjo pričeli prihodnji mesec. V prvi etapi nameravajo zgraditi naprave za letno produkcijo 1 milijon ton surovega železa, v drugi etapi pa naj bi se ta kapaciteta podvojila. Naprave bodo zgrajene na kompleksu 500 ha. Za dovoz ogromnih količin železne rude bodo morali ojačiti železniško progo St. Valentin — Steyer, kjer bodo zgradili drugi tir. V novi železarni bo zaposlenih 6000 delavcev in bodo morali zgraditi okrog 3500 delavskih stanovanj. V zvezi z graditvijo te železarne bodo zaenkrat opustili prvotno namero, da zgradijo naprave za pridobivanje železa iz manjvredne železne rude v pokrajini Franken.

Nemška vlada si je izbrala Linz za sedež nove velike železarske industrije zaradi tega, ker je na eni strani v bližini ležišč železne rude, na drugi pa ob Dunavu, ki omogoča cenen prevoz v ostala južnozapadna industrijska področja Nemčije.

Tam, kjer je železo, se naseli vedno tudi industrija za predelovanje železa. Ker je pričakovati, da se bo področje okoli Linza gospodarsko naglo industrializiralo, namerava nemška vlada zgraditi na Dunavu tudi veliko elektrarno, ki bo imela skozi 150 dni v letu 160.000 konjskih sil. Ta elektrarna bo lahko na leto oddajala 750 do 800 milijonov kilovatnih ur električnega toka. Stroški za gradnjo so predvideni v višini 150 milijonov šilingov.

Tudi nadaljnji načrti za javna dela v Avstriji se nanašajo le na področje gornje Avstrije, odnosno Linza. Tako nameravajo predvsem zgraditi veliko moderno avtomobilsko cesto od prejšnje nemške meje preko gornje Avstrije do Dunaja. Vsi ti načrti odkrivajo predvsem eno osnovno misel: osamosvojitev nemškega gospodarstva za primer vojne.

Popis židovskega premoženja v Nemčiji

Veliko pozornost je v inozemstvu vzbudila najnovejša naredba nemške vlade o popisu celotnega židovskega premoženja v Nemčiji. Vsak žid mora vse svoje premoženje v Nemčiji in inozemstvu oceniti in prijaviti; židje, ki so tuji državljani, pa morajo prijaviti svoje premoženje v Nemčiji. Prijaviti je treba vse premoženje, ki presega 5000 mark. Prav tako morajo židje v bodoče prositi za dovoljenje za vsako odsvojitev nepremičnin ali obrtnih in kmetijskih obratov. Tako dovoljenje je tudi potrebno, če nepremičnine ali obrtne in kmetijske obrate kupi ali vzame v zakup kak žid, ali če kak žid ustanovi novo podjetje. Proti kršiteljem te uredbe so predvidene stroge kazni zapora do 6 let in denarne kazni, ki gre lahko do popolne konfiskacije premoženja.

Uradni komentar k tej uredbi pravi, da je treba ugotoviti premoženje židov v zvezi z ukrepi za dvig avstrijskega gospodarstva. Treba je preprečiti, da bi zaradi ukrepov Nemčije za povzdigo avstrijskega gospodarstva imeli koristi židje. Židovsko premoženje cenijo v celoti na 5 milijard mark v Nemčiji in na 2 milijardi v Avstriji. Uradno navajajo, da je namen teh ukrepov, da se židovsko premoženje porabi za izvedbo 4letnega načrta za obrambo Nemčije, in da mora židovsko premoženje služiti interesom nemškega gospodarstva. Verjetno je, da bodo žide prisilili, da vpišejo nemška državna posojila in da dado svoj denar za riskantne investicije v zvezi z izvedbo 4letnega načrta. Nemški listi zatrjujejo, da je to šele prvi korak k popolnemu iztrebljenju židov v Nemčiji.

Resnica o „Ekonomu"

»Slovenski dom« je v svoji ponedeljkovi številki objavil neka senzacionalna odkritja o nedovoljenih transakcijah in celo o malverzacijah v znani osrednji gospodarski zadrugi »Ekonom«. Poročali smo že, da gre pri tem le za poizkus napraviti afero, za kar je značilna okolnost, da so med ovaditelji osebe, ki so z »Ekonomom« že dalj časa v poslovnih sporih. Ravnatelj »Ekonoma«, ki je bil zaslišan in začasno pridržan, je bil že v sredo zopet izpuščen, potem ko so bile zaslišane priče. Načelstvo v Ljubljani je glede na neresnično poročanje objavilo naslednje:

Ni res, da je bila Gospodarska zadruga »Ekonom« v Ljubljani »nekako konkurenčno podjetje Kmetijski družbi«, temveč je res, da »Ekonom« ni bil konkurenčno podjetje Kmetijski družbi, ker je imel svoje področje in je bil s Kmetijsko družbo v tako dobrih odnosih, da je njegov ravnatelj lahko postal podpredsednik Kmetijske družbe, kar pomeni naravnost sodelovanje.

Ni res, da »se vrše pri ‚Ekonomu' srdite borbe med posameznimi skupinami in strujami«, in da je »ravnatelj Soršak uvedel močno pest in pravo diktaturo«, res pa je, da pri »Ekonomu« ni nikakih borb in so bili vsi sklepi občnega zbora načelstva in nadzorstva vedno soglasni, ki jih je ravnatelj Soršak samo vestno izvrševal, zato močna roka in diktatura nista bili potrebni.

Ni res, da »so se pri ‚Ekonomu' vršile nedovoljene transakcije in vodile fingirane postavke«, res pa je, da se ni vršilo niti vodilo nič nedopustnega, še manj škodljivega za kogarkoli.

Ni res, »da je bilo tudi več hranilnih knjižic, ki so bile pri ‚Ekonomu' hranjene na Soršakovo ime«, temveč je res da so to »Ekonomove« knjižice, ki niso na Soršakovo ime, in je načelstvo vedelo zanje ter tudi razpolagalo z njimi kot polnopravni organ »Ekonoma«.

Ker je »Slovenski dom« v tej zvezi napadel tudi Kmetijsko družbo in iznesel neresnične trditve, je moral v včerajšnji številki objaviti naslednji popravek:

»Ni res, da so »pristaši Pucelj-Marušičevega režima leta 1932 skrivaj na spreten in prefrigan način spremenili Kmetijsko družbo v navadno zadrugo«, temveč je res, da so nekdanjo Kmetijsko družbo spremenili v zadrugo pravilno izvoljeni in polnopravni delegatje članov na pravilno sklicanem javnem občnem zboru, ki so mu poleg vseh upravičenih delegatov prisostvovali tudi predstavniki političnih oblastev, zaradi česar je banska uprava spremembo v zadrugo odobrila.

Prav tako ni res, da so »Pucelj-Marušičevi pristaši pobasali milijonsko premoženje nekdanje družbe«, temveč je res, da je vse premoženje bilo s polnopravnim in od vseh upravnih oblastev odobrenim sklepom občnega zbora prenešeno na Kmetijsko družbo, da je premoženje prejkoslej v istih rokah, kot je bilo pred reorganizacijo.

Ni res, da so »pri Kmetijski družbi denar kar razmetavali in v letih 1933—1936 razmetali 3 in pol milijona družbenega premoženja«, temveč je res, da denarja ni nihče razmetaval.

Ni res, da se »mnogi zadružniki vprašujejo, kje je denar 4 in četrt milijona, ki ga je družba prejela za prodano zemljišče banski upravi«, temveč je res, da se zadružnikom glede tega denarja ni treba vpraševati, ker imajo vsako leto na razpolago javno objavljeno bilanco, v kateri je izkazana tudi protivrednost za navedeno zemljišče.

Ni res, »da je bilo skladišče v Ptuju fingirano«, res pa je, da je bilo skladišče najeto na željo tamošnjih članov in le gospodarska kriza preprečila nameravano poslovanje.

Ni res, da se »mnogi zanimajo, kam je šlo premoženje nekdanjih podružnic Kmetijske družbe«, temveč je res, da se za to premoženje ni treba nikomur zanimati, ker ga slejkoprej nedotaknjenega upravljajo podružnice same in njihovi člani.

Z odličnim spoštovanjem

Kmetijska družba v Ljubljani, r. z. z o. z.

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

Pod predsedstvom g. A. Šarabona je imel včeraj Kreditni zavod za trgovino in industrijo v Ljubljani svoj 18. redni občni zbor. Iz letnega poročila je razvidno, da so se lani hranilne vloge na knjižice povečale za skoro 20 milijonov din in so znašale ob koncu leta 73.2 milijona din. Ostali upniki pa so narasli za okrog 8 milijonov din in znaša ta postavka v bilanci 199.9 milijona din. Drugi posli so se gibali v dosedanjem okviru.

Občni zbor je sklenil, da se iz čistega dobička v višini 2,926.513 din datirajo razni fondi z zneskom 800.000 din, 1,250.000 din se porabi za izplačilo 10 odstotne dividende, 650.000 din pa se prenese na novi račun. Delničarjem bo blagajna izplačevala od 15. maja naprej 10% dividendo z odbitkom dividendnega davka.

Bilanca Hranilnice dravske banovine

Iz računskega zaključka Hranilnice dravske banovine za poslovno leto 1937. posnemamo naslednje glavne podatke, ki je iz njih razvidno, da se poslovanje hranilnice najugodnejše razvija.

Razpoložljiva gotovina je ob koncu leta 1937. znašala 30.1 milijona dinarjev, kratkoročne naložbe pri denarnih zavodih 23.9 milijona dinarjev, dolžniki v tek. računu 59.8 milijona dinarjev, hipotečna in komunalna posojila 39.7 milijona dinarjev, vrednostni papirji 15.8 milijona dinarjev, lastne nepremičnine 7.1 milij. dinarjev.

Rezervni zakladi so ob koncu leta 1937. znašali 12.7 milijona dinarjev, vloge na hranilne knjižice in v tek. računu pa 164.5 milijona dinarjev. Razne dotacije in odpisi v letu 1937. so znašali 2.4 milijonov dinarjev.

Ne smemo prezreti, da hranilnica iz svojih sredstev votira znatne zneske v občekoristne in človekoljubne svrhe.

Hranilnica upravlja med drugimi tudi ustanovo za neozdravno bolne. Iz obresti te ustanove je prejemalo 54 neozdravno bolnih mesečne podpore v skupnem znesku letno din 203.367.50.

Podeljevanje novih podpor neozdravno bolnim se je ustavilo, ker je hranilnica sklenila, da bo iz sredstev te ustanove votirala do din 500.000. — za nakup radija ter ga poklonila banovinskemu Zavodu za raziskavanje raka in zdravljenje rakastih bolnikov. V tem pogledu so vse priprave končane in je upati, da bo radij v najkrajšem času nabavljen in omogočeno delovanje te velevažne socialne institucije.

Banovinska hranilnica bo sodelovala aktivno in z žrtvami tudi pri zgraditi Moderne galerije in namestitvi Akademije znanosti in umetnosti. S tem hranilnica najlepše manifestira svojo voljo, da hoče biti ne le gospodarsko pridobitno podjetje, temveč tudi odličen sotrudnik pri kulturnem napredku naroda.

Hranilnica se ni poslužila zaščite denarnih zavodov. Vse vloge, za katere jamči poleg lastnega premoženja hranilnice tudi ravska [illegible] vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo, so vlagateljem vsak čas na razpolago.

Kino Union Telefon 22-21 **FINALE** V glavnih vlogah: Käthe v. Nagy, Lucie Englisch, Hans Moser — Theo Lingen.

Nagradni tekmovalci, pri nakupu vstopnice ne pozabite zahtevati številke za žrebanje

Naš pisalni stroj

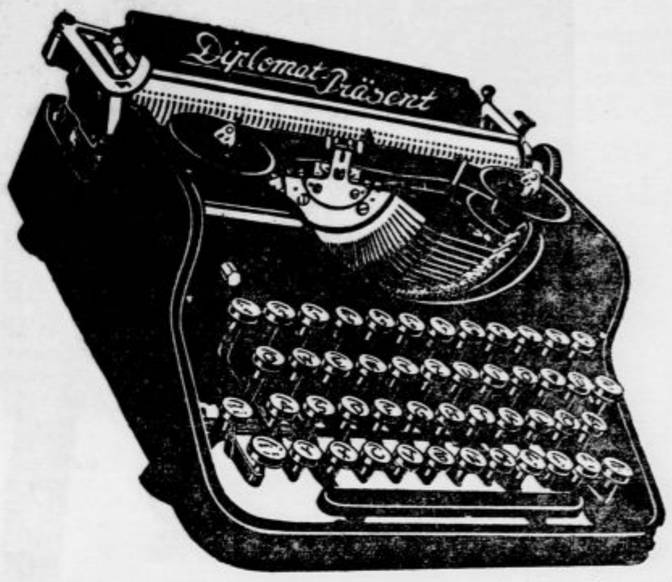

Z malimi prenosnimi pisalnimi stroji je prav tako kakor z malimi avtomobili. V svojih zahtevah se moraš pač precej omejiti, da ti bodo všeč. So pa med posameznimi vrstami seveda velike razlike. Prav tako, kakor najdeš med manjšimi avtomobili modele, ki so glede zmogljivosti in udobnosti vožnje daleč pred dragimi težkimi vozovi (kar ravno najbolje dokazuje naš »Škoda«), tako so tudi med malimi pisalnimi stroji posrečene konstrukcije, ki so najmanj enakovredne normalno velikim pisalnim strojem.

Po dolgem iskanju se je tudi nam posrečilo iztaknuti pisalni stroj, o katerem mirno lahko rečemo: to pa bo nekaj za naše ugankarje. Je to »Diplomat Präsent«, ki spada nedvomno med najboljše konstrukcije v svoji vrsti. S 44 tipkami piše naš Diplomat 88 črk in znakov, ki se odlikujejo po svoji čistosti in čitljivosti. S posebno konstrukcijo se je doseglo, da je udarec tipk silno mehak in tih. Na več krogličnih ležajih teče voziček peresnato lahko. Tipke so iz bakelita, konkavno izbrušene in brez slepečih refleksov. Razpor med vrstami se lahko nastavi v treh raztičnih velikostih in s posebnim sklopilom se da ta presledek še poljubno nastavljati, kar je posebno prijetno takrat, kadar je treba pisati na liniran papir. Preokretna tipka je montirana na obeh straneh in se lahko aretira. Prav tako sta predvidena dva nastavljača za rob pisave, ki se pa z enim samim pritiskom lahko izločita, ako bočemo izjemoma pisati izven kolone. Barvni trak se ob izteku avtomatično obrne. Pred vozičkom so ugrajena posebno praktična držala, da se brez težave lahko pišejo tudi kartotečni listi, dopisnice in vobče papirji in listine poljubnega formata.

Kaj več mimo tega, kar smo našteli pa človek, ki nima nekega prav specialnega pisanja, prav res ne potrebuje. Diplomat ima vse, kar odlikuje moderni pisalni stroj. Iz praktičnih razlogov so izpuščeni samo nekateri luksurzni dodatki, ki pa porabnosti stroja prav nič ne prispevajo, ampak samo komplicirajo ves ustroj. Z našim »Diplomatom« (ki ga, mimogrede povedano, prodaja samo tvrdka Baraga v Nebotičniku) bo dobil srečni izžrebanec res najboljši pisalni stroj, kar jih je danes na trgu.

Angleški tajni nakupi živil

O priliki predložitve proračuna je angleški zakladni minister sir John Simon v svojem govoru sporočil, da je angleška vlada v zadnjih mesecih povsem na tihem in brez izrecnega pooblastila nakupila velike količine pšenice, sladkorja in kitovega olja, da bo imela za primer vojne krito potrebo za nekaj mesecev. Da bi prikrila svoj namen, se je angleška vlada poslužila v tej državi neobičajne poti, da je izvedla te nakupe brez predhodne parlamentarne odobritve in se je formalno s tem pregrešila zoper ustavne določbe, kar pa ji v Angliji ne vzamejo za zlo, ker se nabava take velike vojne rezerve živil brez neugodnega vpliva na cene ne da izvesti. Potrebne kredite bo parlament naknadno odobril. Nakupi so se držali v taki tajnosti, da so ostali brez vpliva na gibanje cen. Zanimivo je, da niti borzni senzali, ki so na borzah kupovali pšenico in sladkor za račun angleške vlade, niso imeli pojma o tem, za koga prav za prav kupujejo. O obsegu teh nakupov še niso znani točnejši podatki. V londonskih trgovskih krogih cenijo, da je angleška vlada nakupila do 5 milijonov kvarterjev pšenice (1 kvarter enako 290 litrov). Nakupi kitovega olja se cenijo na 100.000 ton, glede nakupov sladkorja pa se le čuje, da je vlada nakupila prav znatne količine.

Gospodarske vesti

= **Nemški gospodarstveniki v Beogradu.** V četrtek je prispelo v Beograd 70 nemških gospodarstvenikov, ki so na svojem študijskem potovanju že prepotovali Rumunijo in Bolgarijo, ter sedaj potujejo po Jugoslaviji. Potovanje priredja »Deutsche weltwirtschaftliche Gesellschaft« in sicer pod vodstvom predsednika g. Schneea. Beograjske gospodarske organizacije so gostom priredile banket v hotelu »Srpski kralj«.

= **Bodoči izvoz avstrijskega lesa v Madžarsko.** Poročali smo že, da je prišlo pri pogajanjih med Nemčijo in Madžarsko do dogovora, po katerem bo Madžarska zaenkrat še nadalje dobivala les iz Avstrije. Za posamezne vrste lesa so določeni letni kontingenti. Čeprav morata ta dogovor potrditi še obe vladi, je presenetljiv obseg kontingentov, ki le malo zaostajajo za dejanskim madžarskim uvozom avstrijskega lesa v lanskem letu. Kontingent za mehki rezani les znaša namreč 88% dejanskega lanskega uvoza, za tesani les 86%, za hlode 93% in za jamski les 100%. Seveda pa Nemčija zahteva dosedanje cene, preračunane v marke, kar pomeni za Madžarsko podražitev uvoza.

= **Prepoved izvoza in uvoza čeških bankovcev?** Češkoslovaška vlada je včeraj razpravljala o predlogu glede nove ureditve obtoka kovanega denarja. V tej zvezi se pričakuje, da bo izdana prepoved slehernega izvoza papirnatega denarja iz Češkoslovaške. Potniki v inozemstvo bodo smeli jemati s seboj samo kovan denar, kakor to že velja v nekaterih drugih državah. Tudi potniki, ki bodo potovali v ČSR, ne bodo smeli uvažati papirnatih novčanic.

= **Znatno povečan češkoslovaški izvoz avtomobilov.** Češkoslovaška avtomobilska industrija je pričela zadnja leta naglo prodirati s svojimi vozovi tudi na svetovni trg in je letos dosegla pri izvozu in uvozu avtomobilov že aktivno bilanco. Uvoz avtomobilov iz inozemstva je znašal v prvem četrtletju le 235 vozov (lani 325) v vrednosti 5.8 milijona din (6.6). Izvoz pa se je v primeri z lanskim prvim četrtletjem povečal za 140%. V prvem letošnjem četrtletju je Češkoslovaška izvozila 693 avtomobilov (lani 288), v vrednosti 17.4 milijona Kč (lani 6.8). Izvoz avtomobilov je torej po vrednosti presegel uvoz za 11.6 milijona Kč.

Borze

29. aprila

Na ljubljanski borzi so se danes avstrijski šilingi v privatnem kliringu trgovali po 8.66. V zagrebškem privatnem kliringu je bil promet v avstrijskih šilingih po 8.6350 (v Beogradu po 8.6380), v angleških funtih po 238 in v grških bonih po 28.60. Nemški kliriški čeki stanejo v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani 14.50 za konec maja pa v Zagrebu 14.45.

Na zagrebškem efektnem tržišču je Vojna škoda pri nespremenjeni tendenci notirala 480 — 482 (v Beogradu je bil promet po 482.50), do zaključkov pa je prišlo v 4% agrarnih obveznicah po 63.50.

DEVIZE

Ljubljana. Amsterdam 2413.16—2427.76 Berlin 1742.03 — 1755.91, Bruselj 729.70 — 734.76, Curih 996.45 — 1003.52, London 215.81 — 217.87, New York 4299.76 — 4336.07, Pariz 132.76 — 134.20, Praga 150.74 — 151.84, Trst 227.20 — 230.28.

Curih. Beograd 10, Pariz 13.42, London 21.68375, New York 434.73, Bruselj 73.15, Milan 22.8750, Amsterdam 242.05, Berlin 174.90, Dunaj 46, Stockholm 111.75, Oslo 108.95, Köbenhavn 96.80, Praga 15.13, Varšava 82.20, Budimpešta 86.25,

EFEKTI

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 480 — 482, 4% agrarne 62.25 — 63.50, 4% severne agrarne 62.50 den., 6% begluške 93 den., 6% dalm. agrarne 92.25 — 93, 7% invest. 99.50 — 100, 7% stabiliz. 98.50 den., 7% Drž. hip banka 99.50 den., 7% Blair 92.50 — 93, 8% Blair 96 — 97.50 delnice: Narodna banka 7300 den., PAB 225 den., Trboveljska 195 — 200, Gutmann 60 den., Šećerana Osijek 105 den., Dubrovačka 370 den., Oceania 600 den., Jadranska 375 — 405.

Beograd. Vojna škoda 482.25 — 483 (482.50), za julij — (481.50), 4% agrarne 62.50 — 63, 4% severne agrarne 62.50 — 63.50, 6% begluške 93.75 — 94 (94), 6% dalm. agrarne 92.50 — 92.75 (92.75), 7% stabiliz. 99.25 — 99.50, 7% invest. 99.75 — 100 (100), 7% Drž. hip. banka 100 den., 7% Blair 92.75 — 93.25 (92.50 — 92.75), 8% Blair 97.50 — 98 (97.25), Narodna banka 7340 den., PAB 230 den. (231).

Blagovna tržišča

ŽITO

+ **Chicago,** 29. aprila. Začetni tečaji: **pšenica:** za maj 81, za julij 80, za sept. 80.875; **koruza:** za maj 58.125, za julij 60.

+ **Novosadska blagovna borza** (29. t. m.). Tendenca čvrsta. **Pšenica:** (78/79 kg): baška 206 — 209; sremska 205 — 207; banatska 198 — 206; baška potiska 208 — 211. **Koruza:** baška 104 — 105; banatska 100 — 101. **Oves:** baški 150 — 152.50; slavonski 152.50 — 155. **Ječmen:** baški in sremski 63/64 kg 142.50 — 145. **Moka:** baška »0g« in »0gg« 295 — 305; »2« 275 — 285; »5« 255 — 265; »6« 235 — 245; »7« 205 — 215; »8« 120 — 125. **Otrobi:** baški in sremski 97 — 105.

BOMBAŽ

+ **Liverpool,** 28. aprila. Tendenca komaj stalna. Zaključni tečaji: za april 4.59 (prejšnji dan 4.76), za julij 4.80 (4.87), za okt. 4.93 (4.99).

Naše gledališče

DRAMA

Sobota, 30.: Bela bolezen. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.

Nedelja, 1. maja: ob 15. Rdeče rože. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol. Ob 20. Izpit za življenje. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.

OPERA

Sobota, 30.: Tosca. Izven. Gostovanje tenorista g. Josipa Rijavca.

Nedelja, 1. maja: Madame Sans Gene. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol.

Prvovrsten muzikalni dogodek bo gostovanje Josipa Rijavca, člana beograjske opere v partiji Cavaradossija v Puccinijevi »Toscii«. Ta pevec, ki si je pridobil na najrazličnejših opernih in koncertnih odrih sloves odličnega tenorista, ki je gostoval z ogromnim uspehom v Južni Ameriki in Rusiji, nam bo podal s svojim blestečim glasom eno izmed najmelodioznejših in najučinkovitejših opernih partij.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Nedelja, 1. maja, ob 15.: Nečak. Znižane cene. Ob 20. Dva ducata rdečih rož. Znižane cene. Zadnjič.

Na promenadi v Londonu

Angleški min. predsednik Chamberlain s soprogo

Spanje z elektriko

Uspavalni stroj švicarskega profesorja

Vedno znova je slišati o čudežnem stroju, ki omogoča ljudem zaspati celo v najbolj trdovratnih primerih nespečnosti. Pred kratkim so o takšnem stroju poročali iz Amerike. Sestavljen je iz avtomatične gugalne naprave z ventilatorjem. Drug »spalni stroj« je skušal trdovratne nespečneže spraviti v Morfejevo naročje z enoličnim ropotanjem. Vse to pa učinkuje seveda le pogojno.

Prof. Hess z vseučilišča v Curihu pa prihaja z novo idejo. Učenjak je najprvo ugotovil, da ima človek svoje spalno središče, kakor so že prej domnevali, nekje v sredini možganov. Na to spalno središče volja ne more vplivati. Tako zvano hipnotično spanje indijskih fakirjev, ki prespijo po več dni zakopani v zemljo, nima s koncentracijo volje nobenega opravka, temveč je v zvezi z drugimi, nepojasnjenimi dogajanji v duševnosti.

Pač pa je neka druga sila sposobna vplivati na spalno središče — elektrika. Prof. Hess je delal poskuse z mačkami, ki so pokazali čudovite uspehe. Ob lobanjo mačke je položil električne kontakte in je povzročal ritmične tokovne sunke. Že po kratkem času so se živali zaprle oči, mačka je zaspala. S periodično povračajočimi se tokovnimi sunki je bilo mogoče to spanje podaljšati za poljuben čas. Žival, ki je ležala vsa zvita, se ni dala z ničemer prebuditi, dokler ni Hess izklopil električnega toka. Pomagal ni niti hrup, niti dotik.

Poskusi z drugimi živalmi, psi, kokošmi, kunci i. t. d., so imeli isti uspeh. Galvanski tok je vplival vedno uspavajoče. In tako je tudi s človekom. Prof. Hess je v tem oziru dosegel presenetljive stvari in uspavalni stroj, ki si ga je človeštvo želelo že od pamtiveka, je s tem postal več nego »glasba bodočnosti«. V nekem razgovoru je Hess izjavil, da bo v prihodnjem letu končal svoje poskuse in za tedaj je računati že z uporabnim uspavalnim strojem.

Podobni poskusi na fiziološkem zavodu v Berlinu so pokazali, da je način električnega uspavanja popolnoma neškodljiv. Toki, ki jih uporabljajo, imajo le majhno napetost in nikakor ne učinkujejo omamljajoče temveč samo dražijo spalni centrum v možganih. Umetno električno spanje je popolnoma podobno naravnemu spanju. Telesne funkcije, kakor prebava, se nadaljujejo, samo živci počivajo.

Ne mara za železnico

Potovala bo posihmal na konju — Dvakratna smola hčere bogatega farmarja

Rena Bungerjeva, hči bogatega farmarja iz Kapske naselbine se je zaročila z Johnom, odvetnikom iz Kapskega mesta. Za božič preteklega leta bi morala biti poroka. Na dan pred tem dogodkom je mlada Rena stopila v vlak, zvečer je stal nje zaročenec z ogromnim šopkom na peronu v Kapskem mestu, toda vlak z nevesto ni dospel. Namesto tega so prišla poročila o železniški nesreči pri Monte Guen. Med ponesrečenci je bila Rene Bungerjeva, sicer jo je le malo oprasnilo in živce ji je malo pretreslo. Za poroko so potem določili velikonočno nedeljo. John je spet kupil ogromen šopek toda na peron mu ni bilo treba iti že prej ga je namreč dohitela vest, da se je iztiril brzovlak, ki bi moral pripeljati nevesto. K sreči je miss Bungerjeva tudi sedaj ušla le z lahkimi ranami. Ostati mora nekaj časa v postelji ,potem se bo poroka vendarle izvršila. Toda z vlakom noče več v Kapsko mesto, odšla bo tja na konju. Železnica se ji je za vse večne čase zamerila.

Prepovedan domino

Igra, ki je odnašala in prinašala ogromne vsote igralcem

V starem vseučiliškem mestu Dorpatu so kavarne, ki jih tam ni malo in ki so imele vedno dosti gostov, nenadno ostale prazne. Vsakemu obiskovalcu mesta je bilo znano, da so te kavarne obiskovali ne samo ljudje s časom, temveč tudi zelo zaposleni ljudje. Obiskovali pa jih niso za to, da bi popili skodelico kave ali prebrali liste, temveč za to, da bi igrali domino.

To igro so igrali na najrazličnejše načine in pri tem so ljudje dobivali in izgubljali ogromne vsote. Te dni pa je estonska policijska oblast to igro za denar in za srečo prepovedala. Škodo bodo imeli v prvi vrsti menda lastniki kavarn, kajti igralci bodo iskali gotovo skrivnih možnosti za nadaljevanje svojega početja. Sedaj skušajo ljudi vzgojiti k šahovski igri, ki se ne da brez nadaljnjega izkoriščati kot hazardna igra.

Davčne doklade hollywoodskih igralcev

Ameriško finančno ministrstvo je poslalo v Hollywood svojega tajnika Williama Arnolda z nalogom, da izterja od nekaterih filmskih zvezdnikov in zvezdnic naknadno vsoto pol milijona dolarjev.

Doslej so davčne oblasti dostavile petnajstim igralcem in igralkam obvestila, da morajo plačati več davkov, kakor se glasijo njih davčne prijave. Med prizadetimi so v prvi vrsti Adolf Menjou, Magda Evansova in Marlena Dietrichova. Imenovanemu igralcu in njegovima tovarišicama očitajo, da so previsoko navedli izdatke, ki spadajo k njihovemu poklicu. Menjou je n. pr. navedel, da potrebuje na leto 70 oblek, 120 parov čevljev, 200 kravat, itd. Zato bo moral doplačati 50 tisoč dolarjev davka. Menjou, ki ga je Arnold zaradi prijave osebno obiskal je državnemu tajniku pojasnil, da mora filmski zvezdnik paziti na svojo garderobo prav tako kakor filmske zvezdnice, če naj ostane na višku, od česar seveda končno zavisi njegova priljubljenost pri občinstvu.

Škrlatinka v Plznju

V okolici Plznja razsaja epidemija škrlatinke, ki je zavzela še takšen obseg, da so bolnišnice polne in ne morejo sprejeti vanje nobenega bolnika več. V nekaterih posteljah ležita že zdaj po dva bolnika. Zbolel je tudi vodja kirurškega oddelka bolnišnice.

Poročno potovanje albanskega kralja

Albanski kralj in kraljica sta za nekaj časa odšla v Drač kjer bosta ostala v svoji vili ob morju. Iz Drača bosta odpotovala na potovanje po Jadranskem in Sredozemskem morju. V ta namen se bosta vkrcala na privatno jahto kralja Zoga.

Občinstvo in barvni film

Neka newyorška radijska družba je priredila med svojimi poslušalci glasovanje o barvnem filmu. Uspeh je bil ta, da se je 68 odstotkov glasovalcev izjavilo za barvni film, 21 odstotkov jih je branilo črno-beli film, 11 odstotkov pa jih je predlagalo, naj bi se samo poedini prizori v kakšnem filmu snemali v barvah. Če bi pa to ne bilo mogoče, so bili za to, naj se snemanje v barvah rajši odpravi.

Nad 42 milijonov avtomobilov

Neka statistika navaja, da je na zemlji zdaj blizu 42 milijonov avtomobilov. Največji del tega števila odpade na Ameriko, namreč skoro 30 milijonov. Evropa razpolaga z blizu 9 milijoni avtomobilov, v Južni Ameriki so našteli nekaj nad dva milijona takšnih vozil, v Avstraliji nekaj nad en milijon, v Afriki nekaj nad pol milijona, v Aziji tudi približno toliko. Skoro polovica avtomobilov v Evropi odpade na Anglijo, Francijo in Nemčijo, ki imajo vsaka po dober milijon avtomobilov.

Kaj bo z njim?

Abesinski cesar s svojim najstarejšim sinom v Angliji. Ker bo vprašanje likvidacije Abesinije v kratkem predloženo Društvu narodov v Ženevi, se svet z zanimanjem sprašuje, kakšna bo poslej usoda Haileja Selasija, ki živi že zdaj v zelo tesnih denarnih razmerah

Življenje ob ribah in zeleh

Dva Robinzona na galapaškem otoku

Galapaški otoki privlačujejo fanatiko narave še vedno v veliki meri, čeprav so se tam zgodile ,kakor znano, že mnoge tragedije.

Tako je sedaj ameriški kapitan Hancock na samotnem otočku Floreani ,kjer je slučajno pristal ,odkril ameriško dvojico Conwayevo, ki živi na tem otoku primitivno življenje. Conwayeva se preživlja z ribami in zelmi, pri tem se počutita baje zelo dobro in nimata nobenega poželenja po povratku v civilizirano življenje.

43letni rudarski inženir Conway in njegova žena, bivša učiteljica, sta v maju preteklega leta s staro jadrnico zapustila Kalifornijo in odplula proti Južnemu morju. Po dolgem, pustolovskem potovanju sta pristala končno na otoku Jamesu, ki spada isto tako h Galapagom. Tu sta živela pet mesecev od rib in redkega zelenja, ki rase na skalah ognjeniškega otoka. Potem pa sta se preselila na otok Floreano.

Dvojčici, ki si nista v sorodu

V šoli za umetno obrt v Rochestru na Angleškem sta se prijavili na isti dan dve mladi dekleti kot slušateljici za komercialno fotografijo. Dekleti sta nosili isto ime in sta si bili do pičice podobni, ko je pa ravnatelj vprašal eno izmed njuju, da-li sta sestri, se je nad vse začudil, ko je zvedel ,da se dekleti prej sploh nista poznali.

Poizvedovanja so ugotovila, da si mladenki res nista v sorodu. Lahko si pa mislimo, da sta si odtlej neločljivi prijateljici in to tem bolj, ker se v svojih nagnjenjih in duševnih lastnostih precej strinjata.

Smrt v razbeljenem železu

V železarni Bagnoli pri Neapolju je doletela 29-letnega livarja Ellia strašna smrt. Imel je nalog, paziti na žleb, po katerem so spuščali razbeljeno železo v kalupe. Nesreča je hotela, da so se mu zaplele noge in je padel v žleb, ki so vanj ravno spustili vroče železo. Preden so mu tovariši utegnili priskočiti na pomoč, je izdihnil v strašnih bolečinah.

Rodovitna mati

Očitek, da Francozi ne skrbe za naraščaj, pač ne more zadeti družine Haraut-Labrietove iz Commercyja, okrožje Meuse. Mati, ki je stara komaj 40 let, je dala življenje 13 otrokom, od katerih je samo eden umrl. Najmlajšemu je bil za krstnega botra sam državni prezident Francije g. Lebrun

Kralj z mlado nevesto

Albanski kralj Zogu s svojo nevesto v Draču

Šesti diamant na svetu

Ali ga je res kupila Greta Garbo?

Antverški trgovci z diamanti se bavijo z vprašanjem, kdo si je pridobil znameniti diamant »Regent«, ki so ga na neki dražbi v Stockholmu prodali za 800 tisoč švedskih kron. Govorica gre, da ga je kupila Greta Garbo. S tem bi se nenavadna zgodovina tega dragulja obogatila za novo senzacionalno etapo.

Regenta so našli okrog l. 1700. v petualskih rudnikih v Indiji. Spada med najlepše in najčistejše dragulje, kar jih je bilo doslej v Evropi. Dolg je 31 mm, 30 mm širok in tehta 136 karatov.

Njegov prvi lastnik je bil angleški minister William Pitt, ki ga je l. 1717. prodal Filipu Orleanskemu. Filip Orleanski je dal zanj več nego 3 milijone frankov. Uvrstili so ga med druge dragulje francoske krone, toda l. 1792. je na skrivnosten način izginil in se je pojavil šele čez mesece v neki zakotni trgovini. Napoleon I. ga je nosil pri kronanju na svojem meču.

V letih, ko je zašel Napoleon zavoljo svojih vojnih pohodov v denarne zadrege, ga je prodal nekemu bankirju in šele l. 1809. se je Regent vrnil spet na Francoško.

V »vladarski rodbini« diamantov zavzema Regent šesto mesto. Prvi diamant na svetu je »Premier«, ki tehta 3032 karatov, drugi je »Braganza« s 367 karati, sledijo »Radža« s 318 karati, »Orlov« s 194 karati, »Florentinec« s 139 karati, ki ga baje baš te dni prodaja Oton Habsburški v Amsterdamu, in šesti je »Regent«, ki je celo večji nego njegov znamenitejši tovariš »Kohinoor«.

Nov način polaganja kablov

„Vplužili" jih bodo na dnu morja

Kakor poročajo iz New Yorka, odpluje kabelska ladja »Lord Kelvin« iz Amerike do irske obale, pri čemer bodo delali zanimive poskuse. Poskušali bodo namreč polagati kable na nov način, in sicer tako, da bi jih na morsko dno »vplužili«. S tem bi jih zavarovali proti težkim mrežnim kavljem ribiških ladij. Doslej so ti kavlji velikim kabelskim progam, ki so potekale ob površini morskega dna, prizadevali vedno težke poškodbe. Inženirji družbe Western Union Telegraph Company pa so izumili sedaj plug, ki reže v morsko dno globoko brazdo, polaga vanjo kabel in brazdo spet zakrije. Nastalo je vprašanje, kako bi bilo mogoče ta plug spustiti do dna in ga tam vlačiti za ladjo. Jeklena vrv bi se gotovo zapletla in tako so sestavili rajši veliko verigo, najdaljšo sploh, kar so jih kdaj na svetu izdelali. Meri v dolžino 4200 pedi (1260 m) in sestoji iz 12.500 členov iz niklovega jekla. Vsak člen tehta okrog 1,75 kg in prenese lahko poteg skoraj 30 ton.

Delo v Ameriki

V Arizoni orjejo neodvzetno zemljo, ki jo hočejo pripraviti za naselitev

Drzen vlom v draguljarno

Posebno drzen vlom je izvršila te dni zvečer neka pariška apaška tolpa z ukradenim avtomobilom. Na zelo prometni cesti se je prepeljala pred neko draguljarno, kjer je eden izmed zlikovcev s kladivom razbil izložbeno šipo in vzel štiri dragulje v skupni vrednosti nad 300.000 frankov. Med tem je drug razbojnik s samokresom v roki zadrževal ljudi. Čeprav so policijo takoj pozvali, je apašem uspelo, da so svojim plenom izginili brez sledu.

Prej harem, zdaj dom za dojenčke

Caringrajski harem Hadži aga Ismail, v katerem je do svetovne vojne živelo 200 žensk turškega sultana, bodo zdaj spremenili v dom za dojenčke. Atatürk je osebno dal pobudo za to spremembo in gradbena dela se bodo pričela v najkrajšem času.

Dva največja ledolomilca

Še letos bodo Rusi poslali v arktične vode dva nova ledolomilca. Prvemu bo ime »Jožef Stalin«, drugemu pa »Lazar Kaganovič«. Prva ladja bo obenem nekakšna admiralska ladja brodovja ruskih ledolomilcev. Prve vožnje z njo se bodo udeležili tudi inženjerji in mehaniki, ki bodo študirali svojstva ladje v pogledu tehnika.

ANEKDOTA

Slavni angleški zgodovinar Gibbon in nekoč znani zdravnik Tissot sta se potegovala za naklonjenost iste dame. Nekoč so bili vsi trije v neki družbi in Gibbon je začel razlagati neko zgodovinsko vprašanje, ki jo je zanimalo. Tissot je bil besen od ljubosumnosti, kajti videl je, da se more njegov tekmec tu odlikovati in dobiti kakšno prednost pred njim. Ironično ga je prekinil, češ: »Le govorite mirno dalje, gospod Gibbon. Če bo postala gospa zavoljo vašega pripovedovanja bolna, jo bom že jaz s svojo zdravniško umetnostjo ozdravil.«

Gibbon se ni dal spraviti v zadrego: »Nu, in če bo gospa zavoljo vaših receptov, kar je pričakovati, umrla, tedaj jo bom jaz z življenjepisom napravil nesmrtno!«

VSAK DAN ENA

Boksanje s senco.

(Everybodys weekly)

Kulturni pregled

Škvarkinov „Izpit za življenje“

Že s »Tujim detetom«, ki je bilo z uprizoritvijo v Narodnem gledališču deležno pri naši kritiki in občinstvu tako toplega sprejema, a se vendarle ni moglo ogniti graji čemernih moralistov, nam je V. Škvarkin odgrnil svojevrsten svet, v katerem se izživlja sodobna Rusija v dobi enega največjih, najusodnejših zgodovinskih prelomov. Že takrat se nam je razodelo, da Škvarkin s prefinjeno dušo velikega poeta z neko posebno ljubeznijo oblikuje življenje tistih dveh rodov, ki utegneta imeti največ in najmanj koristi in škode od pridobitev revolucije in njenih katastrof: življenje mladine in starcev. Že ob »Tujem detetu« smo lahko jasno razbrali njegovo misel in namen: da je namreč za vsako življenje, pa naj se je godilo včeraj ali jutri, pri nas ali kjerkoli

pod solncem, potrebna zmerom samo dobršna mera razuma in ljubezni, če naj ima nekaj smisla in uspeha. To spoznanje je vsekakor dragocena pridobitev, s katero je moderna ruska literatura izpopolnila in korigirala ideologijo početnikov in izvrševalcev velikega prevrata ali vsaj pojmovanje te ideologije, kakor jo je v svojih prvih dojmih doživela Evropa.

Po vsem tem lahko rečemo, da predstavlja Škvarkinovo delo mnogo preveč, da bi ga mogli smatrati samo za plemenito, občudovanja vredno konsekvenco iz Čehova ali samo kot veliko, v nove tokove časa zajeto podoživetje njegove umetnosti in njegovega življenjskega nastrojenja. Škvarkin se nam zdi kakor sveža, v prepadih revolucije rojena nova inkarnacija ruskega duha, kakršen se je izživljal v Gogolju, Dostojevskem in Gorkem. V de-

janju in nehanju figurin njegove komedije, ki so na las prepisane iz življenja, a je v vsaki posebej izmed njih zgoščeno toliko človeške težine, da jih skorajda ne moremo primerjati z ljudmi, kakršne vsak dan srečujemo na cesti in v družbi, je nagneteno vse, kar so kdaj ti vrhovi ruske literature dali iz sebe: skeleča razdvojenost obrazov iz » Bratov Karamazovih«, smeh in solze, ki ž njimi »Revizor« biča svoj čas, pa brezprimerna vera in ljubezen, s katero Gorki dviga svoje ponižane in razžaljene iz dna. Tako je rusko slovstvo in posebej še ruska dramatika zrasla v Škvarkinu do novega viška, nove sinteze, ki je po čudoviti sili svojega ognja in po preprosto jasnih, udarno prepričljivih maksimah svojega etičnega in socialnega koncepta že danes ali bo morda vsaj jutri postala biblija novih rodov.

V »Izpitu za življenje« gre še v izrazitejši meri kakor v »Tujem detetu« za vprašanje odnosa starejše generacije do mladine, zakaj pred nami se razvija košček življenja s pozorišča, na katerem se neposredno srečujeta učitelj in učenec. Nekaj mladih ljudi se pripravlja na maturo, na svoj prvi veliki korak v življenje. Med njimi je dvoje lepih vedrih, žilavih, vere polnih, a vendar za neko radost prikrajšanih študentov: šepava Ljuba in Stjepan Iljin, ki se je iz miljeja brezprizornih pretolkel do šolskih klopi, pa je neprestano bojazen za njim, da mu razkrinkajo preteklost. V radosti in tegobah dorašča ta rod, fantje in dekleta se s svetom bijejo za malo znanja in za malo srca, obupujejo, kadar slabo odgovarjajo v šoli ali kadar jih vara ljubezen v življenju. Kakor rahle bilke se vzpenjajo kvišku, ki jih lahko vsak strupen dih zatre, a prav zato je v njih toliko odpora in upora proti vsakršnji mržnji. Pred to mladost je stopil na kateder profesor Verhovski, ki je sam brez plemenitosti in veličine, kakršni sta delež teh mladih ljudi, pa se je v njem vzdramilo želo najpodlejše zlobe. Njegovim nakanam gre zasluga, da okrog njega zdvaja nad smislom življenja mnojica ljudi. A ko obupajoči v profesorju Strahovu, ravnem, svetlem, plemenitem človeku — takšen je bil vsem ruskim pisateljem, sanjačem in prekucuhom od nekdaj ideal — najdejo svojo oporo, steče razmajano življenje po novi, lepi, gladki cesti navzgor.

V režiji inž. arh. Stupice in ob sodelovanju najboljših članov ansambla, med katerimi je tokrat zlasti mladina prišla do prodorne veljave, je delo doseglo velik uspeh in ne more biti dvoma, da bo še dolgo privlačilo gledalce. Še nihče pred njim ni znal vsakdanje življenjske resnice v knjigi in na odru tako prepletati s čisto poezijo kakor Škvarkin, prav tako pa je tudi uprizoritev v drami v monumentalni obliki zajela oba ta dva svetova. Arhitektonska izgradnja scene je nazorno razčlenila posamezne faze dejanja. Igralsko je režiser izoblikoval iz ansambla najboljše, kar je v njem — najbrž že izlepa nismo tako od blizu prisluhnili človeškemu srcu, kakor v tem »Izpitu za življenje«. Predstavnika starega sveta, ki dandanes polagoma odumira v Rusiji, sta odpuščeni uradnik Zverjev in njegova žena. Kreacija Nablocke je bila zrela, dovršena umetnina, da je bila že skoraj onkraj človeške mere: tako igra življenje samo. Skrbinšek je v Zverjevem, uradniku in poetu, ustvaril podobo starega, v sebi lepega človeka, ki je v resnici tragičen in komičen obenem, kakor je smešna njegova melanholična literatura.

Trojico mladih ljudi, ki se ob njih gibije vsa drama, so dali Stupica, Vida Juvanova in Sever. Stupica se nam je kot profesor Strahov ponovno izpričal kot odličen igralec heroičnega, retoričnega tipa, njegov profesor Strahov je prispeval igri

mnogo iskrene, neposredne topline. Vida Juvanova se je razživela kot lepa, šepava Ljuba. Njeni so brez dvoma mnogi največji, najintimnejši momenti igre. Sever, ki smo ga komaj dobro poznali in se nam je nedavno v »Pokojniku« predstavil z igro večjega formata, je s svojo kreacijo Iljina po pravici vzbudil pozornost. Sever premore izredno bogat rezervoar primarnih, naturnih igralskih moči, brez geste in poze ustvarja njegova igra žive like iz sebe. Ta njegov Iljin je kakor iz enega samega kosa, od začetka do konca je hiša zadrževala dih ob njem. Skorajda v enaki meri se je ob njem razživela Ančka Levarjeva kot konservatoristka Nina. Njuno srečanje na mostu je bilo eden izmed viškov uprizoritve. Mira Danilova (Natalija Petrovna) je ustvarila nov tip lahkožive, razvratne žene, Jan, ki je igral profesorja Verhovskega, se nam je predstavil kot karakterni igralec, ki nosi velike možnosti v sebi. Prisrčno smešen in lep je bil Sancinov Rozanov, ki je za svoje nastope žel mnogo navdušenega odobravanja.

L. M.

B. Jakac razstavlja v Zagrebu

Zagreb, konec aprila.

Po presledku menda štirih let je zopet enkrat priredil slovenski slikar razstavo v Zagrebu, kar je žal postala že precejšnja redkost, zato pa vzbuja tem večje zanimanje ljubiteljev likovne umetnosti. Tokrat je Jakac razstavil bolj skromno, v Ulrichovem salonu, v dosti tesnih in temnih prostorih, kjer ni mogel priti dovolj do izraza ves njegov talent; torej samo toliko, da v Zagrebu tudi širša javnost zopet zvé za slovenskega umetnika. Upamo, da mu bo ta prvi poskus dal podbudo, da ob prvi priliki priredi kolektivno razstavo v novem umetniškem paviljonu, ki ga pravkar dokončujejo. Zadnjič so priredili v Zagrebu večjo razstavo France Kralj in bratje Vidmarji, pred njima pa Jama in Jakopič. Večkrat so nekateri slovenski slikarji razstavljali tudi skupno s hrvatskimi, tako n. pr. Pavlovec. Žal doslej še ni prišlo do ožjega in trajnega sodelovanja med likovnimi umetniki Zagreba in Ljubljane.

Do Jakčeve razstave je prišlo prav za prav po zaslugi savskega bana dr. Ružića, ki je že kot guverner Rotarijcev spoznal vrednost mladega slovenskega umetnika in ga je tudi sedaj sprejel v svoje gostoljubne banske dvore. Savski ban je sam slikar-amater, znan poznavalec in ljubitelj umetnosti. Splošno je Jakčeva razstava dosegla v Zagrebu lep uspeh. Umetnik je prišel komaj te dni v Zagreb in je opaziti sedaj precejšnje povpraševanje po njem. Zlasti ga smatrajo za izbornega portretista in je tudi dobil v tem pogledu več resnih ponudb. Jakac je razstavil samo pastele: portrete in pejsaže iz Slovenije, Hrvatske, Dalmacije, Norveške in Amerike. Njegov umetniški profil je v Ljubljani znan, tako tudi večina njegovih sedaj razstavljenih slik. Dodal je samo nekaj najnovejših pokrajinskih slik, zlasti iz Kostanjevice in nekaj slik iz zagrebške okolice. Vendar je razstava, čeprav je majhna, tako sestavljena, da so prišli do izraza različni karakterji. Pri domačih pejsažih se opaža, da so mu najbolj pri srcu in da jih intimno doživlja. Toda v omenjenem salonu ni prišla razstava dovolj do izraza. Umetna luč sploh ne odgovarja Jakčevim slikam, zgubi se učinkovitost barv in njihova skala se sploh ne more presoditi. Pri najnovejših slikah se opaža lep napredek: slike so bolj dognane, toni bolj preštudirani, jasnejši, barvno bolj zanimivi. In tudi zagrebško okolico gleda Jakac čisto z drugimi očmi kakor domači umetniki. V vitrini je razstavljenih nekaj knjižnih ilustracij, za njegove krasne grafike žal ni bilo prostora. Poleg znanih portretov je razstavil svojega očeta, oficielno sliko dvorne dame Svrljugove, univ. prof. Zarnika in vso banovo družino. Najboljši je gotovo portret bana Ružića.

Sigurno je, da se bodo sčasoma morali poglobiti umetniški stiki med Slovenci in Hrvati. Saj skoraj vsa mlada slovenska umetniška generacija študira v Zagrebu in ima tako žive zveze s hrvatskimi kolegi. Hrvati več razstavljajo v Ljubljani kakor obratno. Sicer so največji hrvatski umetniki skušali biti pionirji zbližanja: zlasti Krizman, za tem Meštrović, Babić, Kljaković. Zdi se nam, da vendar hrvatski umetniki premalo priznajo in upoštevajo slovenske. Nočejo menda razumeti, da se slovenski umetniki drže svoje slovenske linije, ki hoče biti pristno narodna, vzrastla na lastni zemlji, medtem ko so Hrvati pod brezpogojnim pariškim vplivom. Do teh zaključkov smo prišli v daljšem razgovoru z Jakcem. Čeprav so starejši slovenski umetniki študirali na raznih koncih, vendar niso nikakor nemško orientirani, a po karakterju so mirnejši in manj dostopni še problematičnim novostim. Oni iščejo svoj lastni izraz in odklanjajo razne -izme in avantgarde, ki jih nočejo za vsako ceno kopirati. Na Hrvatskem se v slikarstvu lahko zasleduje vsa francoska moderna šola, tolikšen je vpliv Pariza. Mladi slovenski umetniki so bolj pogodu hrvatskim: kot zagrebški dijaki so sprejeli pariške manire iz hrvatskih rok. Po njih bodo slovenski umetnostni zgodovinarji zabeležili razne najmodernejše dekadentne pojave tudi pri nas. Tudi umetnost se gradi od spodaj na vrh in ni mogoče takoj korakati vzporedno z velikimi narodi. Naposled je treba ob tej priliki omeniti, da na zagrebški umetniški akademiji, na kateri studirajo tako rekoč vsi mladi slovenski umetniki, ni niti enega slovenskega profesorja. Nadaljnji razvoj slovenskega slikarstva, vsaj kar se tiče mladih in najmlajših, bo torej v veliki meri odvisen od Zagreba, in zato bi bilo gotovo opravičeno, da na akademiji spoznajo tudi slovenske potrebe in slovenska naziranja. Za bodočnost bi si želeli več medsebojnih razstav v Zagrebu in Ljubljani, ker pač politična nesoglasja ne bi smela imeti nikakih odmevov na kulturnem področju, saj bi ravno ozki kulturni stiki morali zbližati obe kulturni središči.

O. A.

Zapiski

»Življenje in svet« bo priobčilo v prihodnji številki novo gradivo k stoletnici pisatelja dr. H. Dolenca in sicer: dr. Ivana Laha članek »Delo dr. H. Dolenca v našem slovstvu in dr. Ščitomir Dolenca »Kai pripoveduje sin dr. Hinka Dolenca« (s številnimi slikami). V tej številki bo zaključen Dumasov roman »Trije mušketirji« z Nörretrandersovimi ilustracijami. Dr. Vladimir Travner se oglaša z zgodovinskim člankom »Kornelij Jansen in njegov nauk«. Krajšim zapiskom »Zgodovina nemške vojske«, »Menih bombardira svojo cerkev«, »Mesec maj in možitev« in drugim se pridružuje dr. A. Debeljaka ocena češkega prevoda Meškove »Črne smrti« in drugih črtic. Ocenjevalec očita prevajalcu Horsáku, da včasi dodaja kakšne stavke, po navadi pa zgodbo krči. Številko zaključujejo rubrike Fotoamater, Filatelija. Za ljubitelje cvetlic, Praktične novote, uganke in dr.

Članek »Ave, Praga« (v velikonočnem »Jutru«) je pritegnil v dobesednem prevodu O. Berkopca praški dnevnik »Národni Osvobozeni« v številki z dne 24. aprila.

Izpoved bivšega jugoslov. komunista. Pri Gallimardu v Parizu je pravkar izšla knjiga A. Ciliga »Au Pays du Grand Mensonge« (V deželi velike laži). Avtor dr. Anton Ciliga se je nekoč udejstvoval v vrstah jugoslov. komunistov in je pozneje emigriral v sovjetsko Rusijo. Tu je po raznih peripetijah dospel v Stalinovo ječo in se je le s težavo rešil v inozemstvo. V navedeni francoski knjigi opisuje svoje vtiske in doživljaje, ki jih je delno že izpovedal v zagrebški »Novi Evropi.«

»Umetnost« (mesečnik za umetniško kulturo, uredniki: dr. R. Ložar, France Gorše, Martin Benčina) priobčuje v pravkar izišli 9. do 10. številki govor Riharda Jakopiča na kongresu likovnih umetnikov v Ljubljani in sklepu tega pongresa dalje Frana Tratnika članek o pripravah za umetnostno akademijo v Ljubljani, podrobno poročilo o poteku omenjenega kongresa, člančič dr. R. Moleta »Umetniška okrasitev javnih zgradb«, dr. Fr. Šijanca članek »Galanda, Maleš in Mušič« ter daljšo vrsto informativnih in umetnostno kronističnih zapiskov. Liriko zastopajo v tej številki Janko Samec, Miran Jarc in Velimir Rajić (v prevodu Fr. Tominca). Težišče lepo opremljenega zvezka so številne ilustracije. Med drugim je tu reproduciran linorez Mihe Maleša »Rihard Jakopič«, štiri reprodukcije predstavljajo delo slovaškega slikarja Mikuláša Galande, ki je nedavno razstavljal v Ljubljani, dalje sta objavljena posnetka dveh kipov Zdenka Kalina, dveh slik v olju Maksima Sedeja, treh slik Staneta Kregarja, dveh portretnih študij Mihe Maleša, gvaša Zorana Mušiča, akvarela Olafa Globočnika, dveh slik Carla Carra, dveh slik Jana Zrzavega, posnetkov plastik Aristida Maillola in Marte Jiraskove, dveh slik Lava Šimka in dveh Vena Pilona, dalje Vilima Svečnjaka »Gostija« in Avg. Černigoja »Japonca«. »Umetnost se je razvila v res lepo glasilo naše mlade oblikujoče umetnosti.

»Kronika slovenskih mest« je stopila v peti letnik s prvim zvezkom, ki prinaša na uvodnem mestu daljšo študijo dr. Fr. Steleta »Italijanska urbanistika«. Opremljena je s številnimi ilustracijami. Leopold Settauer objavlja imenoslovsko zgodovinsko razpravo »Imena važnejših starejših gradov na Slovenskem nekdaj in sedaj«, dr. Rudolf Andrejka obravnava »Zgodovino kramarskih hišic v Prešernovi ulici«, dr. Balduin Saria se bavi z »Emonskimi trgovci v Savariji«, Ante Gabor pa obsežno prikazuje »Razstavo slovenskega novinarstva« (s številnimi ilustracijami). Alfonz Gspan je prispeval članek o Otonu Župančiču (ob njegovi šestdesetletnici s sliko na posebni prilogi). Vladislav Fabjančič objavlja gradivo o procvitu pivovarništva v Ljubljani 18. in 19. stoletja, dr. Adolf Vogelnik pa obravnava svanovanjske razmere v delavskih kolonijah na področju mesta Ljubljane. Dr. Bogomir Magajna je prispeval nekrolog dr. Šerku, dr. Fr. Stele piše o razstavi bratov Šubicev, Vojko Jagodic pa statistično obravnava alkoholizem med učenci osnovnih in meščanskih šol v slovenskih mestih v l. 1936/37. Številko, ki prinaša kolorirano reprodukcijo Jurija Šubica slike »Marijin obisk pri teti Elizabeti« in mnogo drugih ilustracij, zaključuje kronika. V prilogi so izšli nekateri prispevki dr. Fr. Gestla in dr.

S P O R T

VII. kolo prvenstva LNP

V Ljubljani Hermes—Celje, v Kranju Kranj—Maribor in v Mariboru Železničar—ČSK

Medtem ko bo naš ligaš jutri tekal za žogo po beograjskih tleh, se bo naš lokalni prvak Hermes spoprijel z močno enajstorico SK Celja, ki prihaja to pot letos prvič po kostanj k Hermežanom.

Podsavezno prvenstvo je bolj ko se bliža koncu, vse bolj zanimivo, kajti nobeno mesto v tabeli še ni zasedeno čisto dokončno. Zato bodo borbe, posebno v zadnjih kolih, skrajno ogorčene in seveda tudi primerno napete.

Hermes, ki v ostalem — zaradi močne pomladitve svojega moštva — za letos tako ni računal na visok položaj, si je v glavnem zastavil nalogo, da si bo v teku tega tekmovanja vgojil standardno moštvo, ki bo v bližnji bodočnosti kos težkim nalogam kot drugega najmočnejšega predstavnika nogometne Ljubljane.

V predtekmi ob 14. bosta nastopili v prvenstveni borbi II. razreda močni enajstorici Grafike in Most. Glavna tekma bo ob 15.30.

Ostali prvenstveni spored

Razen gornje tekme bodo za točke v prvenstvu LNP igrali še v **Kranju**, in sicer ob 14.30 **Kranj in Maribor** ter v **Mariboru** na igrišču Železničarja ob 14.30 **Železničar : ČSK.**

Obenem s temi prvenstvenimi tekmami v I. razredu pa bo jutri na sporedu še cela vrsta nižjerazrednih tekem po glavnih nogometnih središčih in tudi po deželi. Tako bodo

v **Ljubljani** igrali: **Grafika — Moste** ob 13.45 na igrišču Hermesa, **Korotan — Mladika** ob 17. na igrišču Korotana in **Adrija — Slavija** ob 10.30 na igrišču Adrije ter **juniorji: Reka — Korotan** jun. ob 10. na igrišču Reke, **Mladika — Jadran jun.** ob 10.15 na igrišču Mladike ter **Svoboda** in **Slovan jun.** ob 10. na igrišču Ljubljane,

v **Celju: Laško — Jugoslavija** ob 16.,

na **Jesenicah: Kovinar — Savica** ob 15.,

v **Hrastniku: Radeče — KSK** ob 15. ter

v **Domžalah: Domžale — Mengeš** ob 15. na igrišču Domžal.

(»Službeni vestnik LNP« objavlja v zvezi s prireditvami na dan 1. maja, da je podsavez na banski upravi prejel pojasnila, po katerih sportne prireditve ne spadajo med prireditve, ki bi bile na ta dan prepovedane. Pri morebitnih nesporazumih s krajevnimi oblastvi naj se klubi sklicujejo na ta pojasnila banske uprave.)

V nekaj vrstah

Kako važne so še nedeljske tekme v ligi za nekatere klube, priča razen številk v tabeli tudi dejstvo, da so kar za tri srečanja naročeni tuji sodniki, in sicer to pot trije Madžari. Tako bo sarajevsko tekmo med Slavijo in Jedinstvom sodil znani mednarodni sodnik Herczka, zagrebško tekmo med Concordijo in BSK prav tako znani internacionalec Biro, za tekmo med Hajdukom in Splitom v Splitu pa je iz Budimpešte prišel g. Boronkay. Beograjsko tekmo med Baskom in Ljubljano bo vodil sarajevski sodnik Dukić.

JLAS in beograjski lahkoatletski podsavez se v glavnem ne strinjata zaradi tega, ker savez noče pristati, da bi podsavez v lastni režiji, pa pod firmo saveza izvedel finančno stran prihodnje balkaniade. Zato je od Beograjčanov v kratkem roku zahteval proračun za to prireditev in mu bo na tej podlagi izdal nadaljnja pooblastila. Kakor se zatrjuje, bo ta prireditev stala 400.000 dinarjev.

Kakor pišejo beograjski listi, se Jugoslavija bavi z mislijo, da bi za svojo prvo nogometno enajstorico angažirala dva dobro igralca iz tujine. V kombinaciji sta baje srednji napadalec dunajskega Rapida Binder in odlični srednji krilec rumunske reprezentance Juhasz. Poceni ta nabavka ne bo, če bo izvedljiva...

Tehnična komisija češkoslovaškega teniškega saveza je že odredila postavo, ki bo v tekmah za Davisov pokal konec prihodnjega tedna nastopila proti našim v Zagrebu. Češkoslovaško bodo v teh tekmah zastopali Menzel, Hecht in Cejnar, za rezervo pa je določen Drobny. Naša reprezentanca dozdaj še ni sestavljena, toda kakor menijo, bo Punčec kljub nedavni obolelosti vendarle lahko zaigral.

Policijski poročnik dr. Karl Zankl, ki je bil pred leti nogometni trener bivše Ilirije v Ljubljani, si je izbral svoj poklic v policijski službi, kjer se je tudi izkazal kot odličen sportnik. Te dni so ga kot enega najboljših pozvali v posebni tečaj v Berlin, kjer bo proučil vse moderne naprave na polju policijskega sporta in se potem dalje udejstvoval na Dunaju.

Razpis

propagandnega lahkoatletskega mitinga v Murski Soboti

SK Mura v Murski Soboti priredi v nedeljo, dne 15. maja t. l. popoldne ob 15. na svojem stadionu Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja v Murski Soboti propagandni lahkoatletski miting v naslednjih panogah in z naslednjim vrstnim redom:

Tek 100 m sen., skok v višino jun. C., met diska sen., tek 400 m sen., met kopja jun. C., stafeta 4×100 m sen., tek 100 m jun. C, stafeta 4×100 m jun. B., met krogle sen. in stafeta 4×100 m jun. C.

Prijave je treba poslati najkasneje do 8. maja t. l. na naslov: Tručl Ciril, Murska Sobota, banovinska bolnica. Prijavnina je po točki in osebi Din 2.—, za moštvo pa Din 5.—. Naknadne prijave in prijave brez prijavnine se ne bodo upoštevale. Nagrade: pri 5 tekmovalcih bosta prejela prva dva, pri več kot 5 tekmovalcih pa bodo dobili prvi trije priznanice. Tekmovanje bo na tekališču dolgem 380 m, posutem z ugaski, ki ima 4 nedvignjene zavoje. Pravico nastopa imajo vsi verificirani in neverificirani atleti klubov, članov JLAS. Tekmovanje se bo izvedlo po pravilih in pravilnikih JLAS.

SK Ljubljana. Drevi ob 19 obvezen sestanek moštva, ki igra na Vrhniki. Sestanek bo v tajništvu kluba (Aleksandrova c. 5). Postava na običajnem mestu.

Hermežani — motociklisti! Ocenjevalna vožnja določena za 1. maja t. l. se preloži na nedeljo 8. maja t. l. Načelnik.

Table-teniška sekcija SK Celja sporoča, da bodo treningi vsak ponedeljek, torek in petek od 17. dalje v dvorani Delavske zbornice v Celju, kjer se sprejemajo tudi novi člani. Stari člani so vabljeni, da se na novo priglasijo v sekcijo.

Sabljaška sekcija SK Celja bo imela treninge vsak torek in petek od 20. do 22. v dvorani Delavske zbornice v Celju. Novi člani in članice dobro došli!

Tekma — in nič drugače!

Res je, da naši stavci žalostni gledajo v temno nebo in nič jim ni prav, da bodo morali tekati za žogo po mokri travi in blatnih tleh, toda zdaj jim ni več umika. Ker zaradi vremena niso nikoli govorili in so hrenovke s pivom že skoraj na poti.

Kakor pred vsako bitko je zdaj tudi pred njihovo zavladal po vsej hiši popolen mir. Nihče več ne pripoveduje, kako temeljit in drag bo te obračun, nihče več ne udarja na veliki zvon, kako zna zadeti gol in sploh se vsi držijo tako, kakor da jim je nogomet deveta briga.

Pa jim ni, še dolgo ne; tekma bo za vsako ceno in ob vsakem vremenu. Okoli pol 10. bodo vsi zbrani, vstopnine ne bo nobene! Kdor hoče videti, kako se črni umetniki udejstvujejo na zelenem polju, naj se potrudi gori na Tyrševo cesto. Nazadnje mu bo še za smeh poskrbljeno...

IZ ŠOLSKE NALOGE

Otroci so morali s svojimi besedami napisati legendo o Androklu in levu. Eden izmed njih je napisal:

»Spustili so leva v areno. Lev se je pognal proti Androklu in ga začel lizati po obrazu. Rimljani so pričakovali nasprotno.«

UDRUŽENJE GRAFIČNIH FAKTORJEV JUGOSLAVIJE, PODRUŽNICA LJUBLJANA,

naznanja žalostno vest, da je njen dolgoletni član in bivši podpredsednik, gospod

FRANC OJSTRIŠ

upokojeni tehnični ravnatelj tiskarne Merkur d. d.

danes, v petek, dne 29. aprila 1938., ob 3. uri zjutraj po mučni bolezni preminul.

Pogreb dragega pokojnika bo v nedeljo, dne 1. maja ob pol 15. uri, izpred mrtvašnice splošne bolnice na pokopališče k Sv. Križu.

Zvestemu in požrtvovalnemu tovarišu bomo ohranili časten spomin!

V LJUBLJANI, dne 29. aprila 1938.

ODBOR

V globoki žalosti naznanjamo, da je danes zjutraj, po dolgi bolezni, previden s tolažili sv. vere, umrl naš dobri soprog, oče, sin, brat, svak in stric, gospod

FRANC OJSTRIŠ

TEHNIČNI RAVNATELJ TISKARNE »MERKUR« V P.

Pogreb bo v nedeljo, dne 1. maja 1938 ob pol 3. uri pop. iz mrtvašnice Obče državne bolnice na pokopališče k Sv. Križu.

LJUBLJANA, 29. aprila 1938.

MARIJA OJSTRIŠ, soproga; RAJKO in OTON, sinova; HERMINA por. SCHEUER pastorka in ostalo sorodstvo.

...nato pa je prišel sveti Jurij

»Pri sosedu se že kadi,
ker prišel danes bo orač.
Obeda naj se veseli,
saj dobil prhkih po pogač.«

Dekla Liza je odpela svojo najljubšo pomladno pesem, porožljala je z burkljami, vrgla poleno na ogenj med velike železne kropnice, kjer se je kuhala reja za svinje, nato pa je stopila na podstenje, si zataknila mastno, od umazanije težko janko za pas, da so se izpod nje prikazali rdeči jančjaki in se zagledala v dolino.

Po cesti, ki se je vlekla med njivami, so se počasi pomikali vozovi. Brane in plugi na njih so ropotali, pozvanjali in rožljali, branovlek je tolkel na olje in ogrance so cingljale, kakor kraguljčki pri zimski vpregi. Konji so prhali; enakomerno kimaje so lezli dalje ter se zvedavo oziali po njivah, ki so bile še skoraj v snu. Bele meglice so ležale nad njimi, se zgoščevale v razgonih in se vlačile med travo po grivah, se naslanjale na pajčevino med grudjem, jo obremnejevale s svojim rosnim objemom, da se je katera od trudnosti vdala, se pretrgala in sesedla na zemljo, kakor bi jo strl poljub pravkar porojenega jutra. —

Gruntar Pavlč se je pripeljal do svoje njive. Ustavil je konje, jih odpregel ter potisnil voz na ozare, potegnil z njega plug, ga zanesel k ogonu, očistil z otko rezno železo, postavil na pravo mesto plužnice, pretaknil gož kakor je treba za krompirjevo oranje, napravil pred konjema z bičem križ, pognal in zamrmral:

»Bodi rodovitna, zemlja! Ne muči nas z jalovostjo kakor zadnja leta!«

Konja sta potegnila. — Zemlja je rahlo in radostno zavrisnila; zagodla je, se dobrikaje prižemala na svetlo »desko« pluga ter se v lepih svedrastih zavojih obračala in kazala nebu svojo spodnjo stran, zdravo barvano lice, ki se je svetilo od hrepenenja po materinstvu in se smejalo žarečim pogledom Pavlčevega gospodarja, ki so se vlekli občudovaje po brazdi, jo božali in jo pozdravljali. Časih je smuknila iz brazde miš. Toliko da je ušla ostremu rezilu črtala in trdemu škornju orača, ki je gazil bramorska gnezda in je lopnil tudi zanjo, a je ni dosegel. Ustavila se je na ogonu in pogledala po brazdi. Črvi so migali na nji, žuželke so se otepale kosmov prsti, ki se je nasula nanje, in kadilo se je iz nje. Zdaj pa zdaj se je zakotalila v jarek za oračem debela gruda, se razletela in obležala mirno, kakor bi izdihnila, kakor bi ne mislila nikoli več vstati k življenju, potem pa se je vse umirilo in se je videlo le vrtinčenje brazde, čulo se je praščanje zemlje, cviljenje plužnic in megla se je jela počasi dvigati iz razgonov.

Liza se je nasmehnila, pomahala z roko Filipovemu hlapcu, ki se je pripravljal k vlačenju zorane zemlje in zdrvela v kuhinjo. Zunaj pa so se polagoma dramili iz spanja ptičji rodovi. Zdaj je zažvrgolel kak ščinkovec tu, in na sosednjem drevesu mu je odpel brat, vzbudil svoje znance, ki so se smejali hladnemu jutru, ga ščegetali po zaspanem licu s svojimi zlatimi kljuni in peli tako radostno, tako čudovito lepo, kakor bi se hoteli v tem enem samem jutru izpeti do kraja. Globoko iz gozda je bilo čuti drdrajoče udarce žolninega kljuna na votlo drevo. Kukavica, še osamljena in plaha, je rahlo preizkušala svoj glas nekje v vršiču bukve, ki je že jela razpenjati pred se svoje zeleno listje. Na topolih so se zbudile zlatovranke, zakričale so in odletele, blizu njih pa se je oglasila vuga: »Stric motovilo, ste videli kje mojo kobilo? — Ne? — Ho! — Dobro jutro!« — Sadovnjaki so se otresali zaspanosti. Pisani cvetovi jablani so se otepali rose ter jo stresali s sebe, češnje so se sramežljivo razgledovale krog sebe s svojim deviško belim cvetjem, in jagnjedi, ki so stali ob cesti po sredi vasi, so strmeli od začudenja nad lepoto, ki jo je rojstvo jutra sipalo na sadovnjake, — molčali so, otrplo so stali tam, visoko in ponižno v svoji velikosti, kakor bi jih bilo sram svoje skromne vnanjosti, niti ena sama vejica se ni zazibala na njih, ni zadrhtela, le molče so gledali krasoto mladega življenja, jo občudovali in žejno srkali vase vonj, ki se je prelival po Slovenskih goricah.

Zazvonilo je sedem. Na zoranih in skrbno povlačenih njivah so se prikazali težaki. Sadili so krompir. Ženske so nasekavale, otroci pa so nametavali...

»Jezus! Žmočka je vsekala z motiko Antonekovega pebara!«

Ustavili so delo in vsi so prišli blizu. Antonekov je tulil, si tiščal dlan na rano in ni vedel, kaj bi napravil. Pristopila je Cigulka, mu pregledala roko, potem pa mu je rekla:

»Ošči se na rano, Jakec, ošči! Scanje pomaga, ne prisadi se tedaj.«

V goricah so še tu pa tam kopali. Kaj se hoče, lenuhov ne bo zmanjkalo nikoli. Iz rozg je že poganjalo novo popje, ki je ljubko mežikalo proti zidanicam in prosilo viničarja, naj ga ščiti pred slano, ki se vesi na Slovenske gorice. Ampak kdo naj očuva sleherno očesce! — V najbolj mrzlih jutrih sicer kurijo v grabicah med goricami s suhim gnojem, da bi dim, ki se vlači nad rozgami in sadovnjaki odgnal slano, ali slana je vsiljiva, najde vrzel in se zapiči v mladiko, jo osmodi in ubije, kakor bi bila sovražna vsemu svežemu in mlademu. Če kopači niso previdni, klestijo z motikami po komaj rojenih očescih in jih zbijajo na tla. V goricah kmeta Damiša so se kopači režali na vsa ušesa Šijancu, ki je razlagal smešen dogodek Šalčjakove Treze. Pred par leti je bilo. Treza je kopala v gorici zelo pozno, ko je breskev že cvetela, da je njena rdeča krona izgledala, kot rožnat otok sredi gorice. Pri vsakem delu je bila nerodna in počasna, kakor bi se ga bala, in ljudje so se ji smejali ter se norčevali iz njene lenobe. Nekateri so jo zbadali tudi zdaj, pri kopi, dasi jim ni ostala ničesar dolžna, kajti jezik se ji je sukal okretno in naglo, in povedala je, kar ji je pač sedlo nanj. Zgodilo pa se je, da so šli neki dan popoldne na sprehod domač duhovni gospod, ki so bili prijazni do ljudi in so se časih radi celo s kom nekoliko pošalili. Ko so prišli mimo Šalčjakove gorice, so dejali:

»Koplji, baba, breskev cvete!«

Treza se ni niti ogledala, začutila je le zbadljivko, ki jo je zabolela, krepko je zasadila rukanco v zemljo in med delom zakričala:

»Ded, tebi pa rit!« — Ko pa je začula s ceste začudeno mumljanje, se je ozrla tja in zagledala pred seboj duhovnega gospoda. »Jezus!« je jeknila, počepnila v gorico od sramu, se odvlekla po štirih po nji ter se skrila za sep, in tisti dan ni več kopala.

Preko cvetja, čudovitih aprilskih juter, lepote in v delu preživetega časa pa se je prikazal znanilec resnične pomladi, zeleni svetnik Jurij. Tiho je prijezdil na svojem belem konju v Slovenske gorice, zamahnil z mečem proti oblakom, proti hladnemu vetru in odbrzela sta bogve kam. Sonce je zmagalo nad oblaki, toplota nad hladom in deca je metala svoje strgane, od zime rajedene obuši v kot ter se podila bosa po pašnikih, kjer so se na dan svetega Jurija začele pasti sestradane krave.

Na Jerjevo je razvezal kmet presmec, ki je bil blagoslovljen na cvetno nedeljo, potegnil iz njega par žegnanih šib, jih zanesel na njivo in jih vtaknil v sveže posajene ogone. — »Bodi blagoslovljena tvoja rodovitnost!« je mrmral, se pokrižal, obšel z ljubečim pogledom ogone in se vrnil vesel domov. Radostno so ga obletavali metulji, krog ušes so mu brenčale čebele, zrak je bil topel in je trepetal, se tresel in zvenel, kakor bi drhtela struna, in znanilec toplega časa, sveti Jurij, je jezdil dalje. Jezdil je preko gozdov in pašnikov, preko sadovnjakov in njiv, čez gorice in vrtove, metal življenje na zemljo ter z zadovoljstvom opazoval duhteče cvetje in se zadovoljno oziral na Slovenske gorice, kakor bi ga njihova lepota očarala, potem pa se je zgubil nekje v jasnini, in bogve, če se še kdaj vrne.

Ko bi znanilec prebujenja, zmage sonca nad temo ostal dalje časa tu, da bi razgnal ves mrak, ki leži nad Slovenskimi goricami, zakaj kljub cvetju, kljub očarljivi lepoti zlatih juter prihaja nad Slovenske gorice često tudi mrak. Črni oblaki se vozijo često čez nje, in grom jih stresa, kakor bi jih hotel porušiti, razsuti v prah in pepel, da bi se izbrisale s površja zemlje. Morda ostane tu za dalje časa prihodnje leto! — Morda. — Želimo iz srca...

Ignac Koprivec

MALI OGLASI

Službo dobi

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanj šest znesek 17 Din.

Več krojaških pomočnikov

za velika in mala dela takoj sprejme — Ostrovršnik Ivan, krojaštvo, Sevnica 5. 10670-1

Radio-tehnika

ki je vešč popravljanja vseh vrst radioaparatov kakor tudi predelovanja istih, ki bi bil voljan, da pristopi skupnemu sodelovanju z malim kapitalom iščem. Eksistenca zasigurana. Resni interesenti naj pišejo na ogl. odd. Jutra pod »Radiotehničar«. 10723-1

Izvežbano pletiljo

na stroj 4 in več pletilj na stroj 10 takoj sprejmem. — Janko Novak, tovarna pletenin, Radovljica. 10643-1

Med mestom in deželo

posreduje »Jutrovo mali oglasnik

Službe išče

Vsaka beseda 50 par, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din, najmanjši znesek 12 Din.

Gospodična

vešča nemškega in slovenskega jezika želi mesto za prodajalko v kakšni trafiki, pekarni ali kaj podobnega. Cenj. dopise na ogl. odd. Jutra pod »Marljiva in agilna«. 10669-2

Absolventka

drž. dvorazredne trgovske šole, perfektno nemško, slovensko in srbohrvaško v pisavi in stenografiji želi takojšnjega zaposlenja, če mogoče v kakšnem večjem obratu. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Začetnica« 10720-2

Absolventka

mešč. in gospodinjske šole želi kakršnekoli zaposlitve. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 10698-2

Blagajničarka

za kuhinjo išče službo. Ponudbe na podruž. Jutra v Celju pod »Blagajničarka«. 10542-2

Kuharica

pridna in poštena išče službo pri samostojnem gospodu. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Vzorna«. 10672-2

Mesarski pomočnik

vajen prekajevanja, s 28 mesec prakse, vojaščino odslužil, star 23 let želi nastopiti po dogovoru. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 10694-2

Zaslužek

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanj šest znesek 17 Din.

2500 din potrebujete

da zaslužite 1000 din mesečno doma. Dopise na ANOS, Maribor, Orožnova 6. 10102-3

Knjige

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanj šest znesek 17 Din.

PREPOVEDANA LJUBEZEN

je novi ljubezenski roman »Družinskega tednika«. Zahtevajte ga brezplačno na ogled. »Družinski tednik«, Ljubljana, predal 345. 10722-8

Dragocenosti

Staro zlato

kupuje po dobrih cenah Kiffmann, Ljubljana, Mestni trg 8. 207-36

Kolesa

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanj šest znesek 17 Din.

Kolesa

šivalne stroje, prvovrstnih znamk prodaja najceneje — trgovina »Triglav«, Resljeva 16. 10718-29

Pridelki

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanj šest znesek 17 Din.

Topljenega loja

dobrega, 6000 kg prodam. F. Slamič, Ljubljana. 10750-33

V „JUTRU“ INSERIRAJ!

Kapital

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanj šest znesek 17 Din.

Bančno kom. zavod

MARIBOR
Aleksandrova cesta 40
kupi takoj in plača najbolje
hranilne knjižice
bank in hranilnic
vredostne papirje:
3% obveznice, bone
srečke, delnice itd.
valute vseh držav.
Prodaja srečk državne razredne loterije 174-16

Lokali

Stavbno skladišče

z vodo, zaprto oddam v najem ali prodam v Šiški. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 10703-19

Modistovski salon

vpeljan, zaradi bolezni ugodno oddam. Ponudbe na podruž. Jutra v Mariboru pod »Spretnost«. 10744-19

Posest

Večje število parcel

kompleksov, posestev, gozdov, trgovskih in pa stanovanjskih hiš ter vil, ima naprodaj gradbeno strokovno izobražen posredovalec

Kunaver Ludvik

Cesta 29. oktobra 6. Telefon 37-33. Pooblaščen graditelj in sodni cenitelj za nasvete brezplačno na razpolago. 25-20

Stanovanje odda

5-sob. stanovanje

lepo, z vsemi pritiklinami s 1. majem oddam v hiši na Kongresnem trgu 8-I nadst. Za zdravnika primerno. — Ogled in pojave se pri hišni lastnici od 15. do 17. 10704-21

Stanovanja išče

Dvosob. stanovanje

s kabinetom in ostalimi pritiklinami v mestu ali ne daleč od centra, (ob tramvajski progi) išče za 1. junij mirna, boljša stranka. Takojšnje ponudbe z vsemi podatki na ogl. odd. Jutra pod »Stanovanje — junij«. 10732-21a

5-sob. stanovanje

komfortno v vili iščem za 1. junij. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Vila«. 10588-21a

Dvosob. stanovanje

z vsemi pritiklinami v novejši hiši v najožjem centru mesta, išče za mesec avgust, boljši samski gospod. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Lepo stanovanje«. 10625-21a

Sobo odda

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanj šest znesek 17 Din.

Sobico

opremljeno in sončno z električno razsvetljavo takoj poceni oddam stalni osebi. Gosposka ul. 10-I., desno. 10730-23

Sončno sobo

v centru oddam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 10755-23

Prijazno sobo

opremljeno, v vili oddam. Vprašati Jegličeva cesta 11. 10749-23

Lepo sobo

s posebnim vhodom, s souporabo kopalnice oddam. Zvonarska ul. 11., pritličje. 10741-23

Sobico

preprosto opremljeno takoj oddam. Rožna ulica 33, — Bajc. 10702-23

Lepo sobo (salon)

v strogem centru s popolnoma separiranim vhodom oddam zakonskemu paru ali damama. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 10713-23

Dopisi

Vsaka beseda 2 Din, davek 5 Din za dajanje naslova 5 Din najmanj šest znesek 20 Din.

»ZZ«

Pridi gotovo kot dogovorjeno sredo zvečer v Posavino. 10696-24

Informacije

Beseda 1 Din, davek 3 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanj šest znesek 17 Din.

Gospa Zipkin

se je preselila. Informacije v poslovnih zadevah pri Kokalj — palača Dunav, vrata št. 24., telefon 20—24. 10756-31

Ženitve

Vdova

posestnica in obrtnica, stara 50 let se želi poročiti s starejšim gospodom upokojencem z gotovino 30 — 50.000 din. Resne ponudbe poslati na ogl. odd. Jutra pod »Zadovoljno življenje«. 10667-25

dobro obrit — dobre volje
ROTBART
Glavno skladišče za Jugoslavijo: Hinko Mayer in drug. parf. odd. Zagreb

IŠČEMO TEHNIKA
absolventa srednje tehnične šole ali podobno, z dolgoletno prakso v metalurgični industriji. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »25«.

Posebne novosti, vseh oblačil, sport kamgarn, obleke, pumparice, perilo i. t. d. najceneje PRESKER, Sv. Petra c. 14.

20% popusta na vse moško in damsko perilo nudi F. I. Goričar LJUBLJANA, Sv. Petra cesta 29.

MOŠKE BLAGOVE dobre in lepe vzorce Vam nudi po izvanredno nizkih cenah. Snoj Josip manufaktura Tyrševa c. 17.

Tisoče zahval prejema »MORANA«

Krema za čevlje je nedosegljiva v kvaliteti.

Naročniki „Jutra“ so zavarovani za 10.000 Din.

JANKO TIČEK IN NJEGOV OČE

71

Na predlog enega izmed potnikov so odrinili mize v kraj in postavili stole nanje. Zakaj rojstni dan je bilo treba proslaviti! Vse je znašalo nove in nove stole, in stolp je rasel čedalje više in više!

Zahvala!

Trgovski samopomoči v MARIBORU

se toplo zahvaljujem za točno in zelo izdatno izplačilo posmrtnine po smrti Kaufmann Josipa. — Dovoljujem si gospodarskim krogom, posebno pa trgovcem, priporočati pristop k tej kulantni in humani instituciji, ki nudi posmrtninsko zavarovanje proti cenenim prispevkom.

DOLNJA LENDAVA, 29. aprila 1938.

Novak Jurij, s. r., zet, trgovec

ZAHVALA

Vsem, ki so ob težki, nenadomestljivi, prebridki izgubi naše mame, sestre, tete in svakinje, gospe

Alojzije Gorjupove

sočustvovali z nami in nam izrazili svoje sožalje, poklonili blagi pokojnici na grob toliko krasnega cvetja in vencev, jo spremljali na njeni zadnji poti, naš iskreni: Bog plačaj!

OLGA GORJUPOVA in ostalo sorodstvo.

NAZNANILO!

Vsem cenjenim industrijcem in trgovcem naznanjam, da mi je ministrstvo za trgovino in industrijo podelilo koncesijo javnega skladišča, katero izvršujem v lastni zgradbi v Ljubljani, Kotnikova ul. št. 12. (nasproti mestne elektrarne) pod firmo:

JAVNO SKLADIŠČE ŠPEDICIJE TURK

tel. interurb. 30-73

S tem mi je omogočeno interesentom kar najskrbneje shranjevati raznovrstno blago, varovati njihove interese ter vedno hitro in točno postreči njihove odjemalce.

Kot posebna ugodnost za današnje trgovsko-konkurenčne prilike je

prostost mestne trošarine in uvoznine

za dobo ležanja robe v skladišču. To boniteto morejo s pridom izkoristiti posebno one tvrdke, katerim konvenira imeti v mestu stalno zalogo one robe, ki se proda delno ali pa v celoti izven Ljubljane. Mestne davščine se plačajo namreč le za ono količino robe, ki se iz skladišča izvozi v mestno območje, vse ostalo blago je pa teh davščin prosto.

Suha, snažna in svetla skladišča v sredini mesta, ugodni pogoji in stroga diskrecija so moja posebna priporočila.

Interesentom pošljem na željo poslovni pravilnik in tarifo.

S prošnjo, da mi izkažete svojo naklonjenost ter me poverite s cenjenimi naročili, se priporočam

z odličnim spoštovanjem

RAJKO TURK

†

Javljam vsem, ki so poznali mojo neskončno ljubljeno, zlato mamo, gospo

ANO BRICELJ

roj. KLEMENC

VDOVO PO MAG. NAMEŠČ. IN HIŠNO POSESTNICO

da me je danes po daljšem bolehanju za vedno zapustila.

Pogreb nepozabne pokojnice bo v nedeljo 1. maja 1938. ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti, Bohoričeva ul. 29, na pokopališče k Sv Križu.

LJUBLJANA, dne 29. aprila 1938.

Neutolažljiva hčerka ANICA

Urejuje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Adolf Ribnikar. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. — Vsi v Ljubljani.